

Rekenhof

Ontwerpordonnanties houdende de aanpassing van de begrotingen voor 2021 en houdende de begrotingen voor 2022 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Goedgekeurd in de algemene vergadering van het Rekenhof op 10 november 2021

Ontwerpordonnanties houdende de aanpassing van de begrotingen voor 2021 en houdende de begrotingen voor 2022 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Inleiding

Op grond van artikel 30 van de organieke ordonnantie van 23 februari 2006 houdende de bepalingen die van toepassing zijn op de begroting, de boekhouding en de controle (OOBBC) bezorgt het Rekenhof aan het Brussels Hoofdstedelijk Parlement zijn bevindingen en commentaar die voortvloeien uit het onderzoek van de ontwerpordonnanties houdende de aanpassing van de begrotingen 2021 en houdende de begrotingen 2022.

Het Rekenhof heeft de ontwerpordonnanties, de algemene toelichting van de begroting 2022, het meerjarenbegrotingsplan 2021-2025 en de beleidsbrieven onderzocht op grond van de begrotingsontwerpen van de diensten van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering (DBHR) en van de te consolideren autonome bestuursinstellingen (ABI) alsook, in voorkomend geval, op grond van de geactualiseerde gegevens over de uitvoering van de begroting van de DBHR en van de ABI voor het lopende jaar en op grond van hun respectieve rekeningen van de voorgaande jaren. Die informatie is op vrijdag 29 oktober 2021 aan het eind van de dag doorgegeven, terwijl de bespreking in de commissie is gepland op maandag 15 november 2021. Dit jaar was de termijn voor het Rekenhof om de aanpassing van de begroting 2021 en de initiële begroting 2022 te onderzoeken niet aanvaardbaar en stelt het haar niet in staat om haar opdracht naar behoren uit te voeren.

In dat verband wijst het Rekenhof erop dat in de toelichting en de verantwoordingen de mate van detail niet altijd evenwichtig is verdeeld. Voor sommige ontvangsten en uitgaven wordt in hoge mate van detail een toelichting voorzien, terwijl voor andere elke vorm van toelichting ontbreekt.

In dit verslag is ook de informatie verwerkt die de overheid en de ministeriële kabinetten meedeelden naar aanleiding van vragen die het Rekenhof hen heeft gesteld.

INHOUD

Eerste deel	6
Ontwerpordonnanties houdende de aanpassing van de begrotingen voor 2021	6
Inleiding	6
Begrotingsberaadslaging nr. 1	6
HOOFDSTUK 1	7
Begrotingsnorm en –traject	7
1.1 Europese context	7
1.1.1 Algemene ontsnappingsclausule	7
1.1.2 Faciliteit voor herstel en veerkracht	8
1.1.3 Het Europees instrument voor tijdelijke steun om het risico op werkloosheid te beperken in een noodtoestand	9
1.2 Begrotingsdoelstellingen en –traject voor België en voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	10
1.2.1 Advies van de Hoge Raad van Financiën en stabiliteitsprogramma	10
1.2.2 Verslag van de Europese Commissie en advies van de Europese Raad over het stabiliteitsprogramma	10
HOOFDSTUK 2	12
Begrotings- en vorderingensaldo	12
2.1 Begrotingssaldi van de diensten van de regering	12
2.2 Berekening van het vorderingensaldo	12
2.2.1 Methodologie	12
2.2.2 Consolidatieperimeter	14
2.2.3 Geconsolideerd ESR-vorderingensaldo	14
2.2.4 Begrotingsverrichtingen (onderbenuttingen)	15
2.2.5 Andere neutralisering en correcties door de Brusselse regering	15
2.2.6 Conclusie	17
HOOFDSTUK 3	18
Ontvangsten	18
3.1 Algemeen overzicht	18
3.2 Bijzondere financieringswet: toegekend deel van de personenbelasting (programma 060)	20
3.3 Gewestelijke belastingen (programma 010)	21
HOOFDSTUK 4	23
Uitgaven	23
4.1 Algemeen overzicht	23
4.2 Evolutie van het uitstaand bedrag van de vastleggingen	25
4.3 Commentaar en opmerkingen over de belangrijkste kredietevoluties	25
4.3.1 Opdracht 03 – Gemeenschappelijke initiatieven van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	25
4.3.2 Opdracht 06 – Financieel en budgettair beheer en controle	26
4.3.3 Opdracht 10 – Ondersteuning en begeleiding van de plaatselijke besturen	27
4.3.4 Opdracht 12 – Ondersteuning van economie en landbouw	27
4.3.5 Opdracht 25 – Huisvesting en woonomgeving	28
4.3.6 Opdracht 30 – Financiering van de Gemeenschapscommissies	28
HOOFDSTUK 5	29
Autonome bestuursinstellingen	29

5.1	Algemeen overzicht	29
5.2	Net Brussel, Gewestelijk Agentschap voor Netheid (GAN)	31
5.2.1	Ontvangsten	31
5.2.2	Uitgaven	31
5.3	Innoviris (Brussels Instituut voor Onderzoek en Innovatie)	31
5.3.1	Ontvangsten	31
5.4	Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel (MIVB)	32
5.4.1	Ontvangsten	32
5.4.2	Uitgaven	32
5.5	Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij (BGHM)	33
5.5.1	Uitgaven	33
5.6	Woningfonds van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (WFBG)	34
5.6.1	Ontvangsten	34
5.6.2	Uitgaven	34
TWEEDE DEEL		35
Ontwerpordonnanties houdende de begrotingen voor 2022		35
HOOFDSTUK 1		35
Norm en begrotingstraject		35
1.1	Europese context	35
1.2	Ontwerp van begrotingsplan van België	35
1.2.1	Vorderingensaldo en structureel saldo	35
1.2.2	Schuldgraad	35
1.2.3	Flexibiliteitsclausules	35
1.3	Conformiteit van de begroting 2022 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met het Europese kader	36
1.3.1	Instellingen die niet in de begrotingen zijn opgenomen	36
1.3.2	Inventaris van de belastinguitgaven	37
HOOFDSTUK 2		38
Begrotings- en vorderingensaldo en naleving van de doelstellingen		38
2.1	Traject van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	38
2.2	Begrotingssaldi van de diensten van de regering	39
2.3	Berekening van het vorderingensaldo	39
2.3.1	Methodologie	39
2.3.2	Vorderingensaldo	40
2.3.3	Consolidatieperimeter	41
2.3.4	Geconsolideerd ESR-vorderingensaldo	41
2.3.5	Begrotingsverrichtingen (onderbenuttingen)	41
2.3.6	Andere neutralisering en correcties door de Brusselse regering	42
2.3.7	Andere ESR-correcties	43
2.3.8	Besluit	43
HOOFDSTUK 3		44
Schuld		44
3.1	Geconsolideerde schuld	44
3.2	Directe schuld	45
3.3	Gewaarborgde schuld	46
HOOFDSTUK 4		47
Ontvangsten		47
4.1	Algemeen overzicht	47
4.2	Bijzondere financieringswet (BFW), toegekend gedeelte van de personenbelasting (programma o6o)	49

4.3 Gewestelijke belastingen (programma 010)	50
HOOFDSTUK 5	52
Uitgaven	52
5.1 Algemeen overzicht	52
5.2 Evolutie van het uitstaand bedrag van de vastleggingen	52
5.3 Commentaar en opmerkingen over de belangrijkste kredietevoluties	53
5.3.1 Opdracht 03 – Gemeenschappelijke initiatieven van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	53
5.3.2 Opdracht 04 – Beheer van de human resources en de materiële middelen van de GOB, evenals de administratieve vereenvoudiging op gewestvlak	54
5.3.3 Opdracht 06 – Financieel en budgettair beheer en controle	54
5.3.4 Opdracht 10 Ondersteuning en begeleiding van de plaatselijke besturen	56
5.3.5 Opdracht 12 – Ondersteuning van economie en landbouw	56
5.3.6 Opdracht 13 - Promotie van de buitenlandse handel, het aantrekken van buitenlandse investeringen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en internationalisering van de ondernemingen	57
5.3.7 Opdracht 19 – Bouw, beheer en onderhoud van de gewestwegen, wegeninfrastructuur en -uitrusting	57
5.3.8 Opdracht 25 – Huisvesting en woonomgeving	58
5.3.9 Opdracht 30 – Financiering van de Gemeenschapscommissies	58
5.3.10 Opdracht 33 – Stedenbouw en erfgoed	58
HOOFDSTUK 6	60
Begrotingsfondsen	60
HOOFDSTUK 7	62
Autonome bestuursinstellingen	62
7.1 Algemeen overzicht	62
7.2 Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesaurieën (BGHFGT)	64
7.3 Leefmilieu Brussel (LB)	64
7.3.1 Ontvangsten	64
7.4 Net Brussel, Gewestelijk Agentschap voor Netheid (GAN)	64
7.4.1 Ontvangsten	64
7.4.2 Uitgaven	65
7.5 Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel (MIVB)	65
7.5.1 Ontvangsten	65
7.5.2 Uitgaven	66
7.6 Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij (BGHM)	66
7.6.1 Uitgaven	67

EERSTE DEEL

Ontwerpordonnanties houdende de aanpassing van de begrotingen voor 2021

INLEIDING

Begrotingsberaadslaging nr. 1

De regering keurde op 18 maart 2021 een gemotiveerde begrotingsberaadslaging goed die machtiging verleent tot het vastleggen, vereffenen en betalen van uitgaven aan te rekenen op de algemene uitgavenbegroting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor het begrotingsjaar 2021, door gebruik te maken van artikel 26, § 1, van de OOBBC¹. Deze beraadslaging verhoogt de vereffeningskredieten (B-kredieten) en de vastleggingskredieten (C-kredieten) op de basisallocatie voor uitgaven 06.001.99.01.0100 *Provisioneel krediet bestemd voor het dekken van allerhande uitgaven* met 150 miljoen euro tot 300 miljoen euro.

De Brusselse regering motiveerde het gebruik van de beraadslaging door te stellen dat dringende maatregelen moesten worden genomen om de economische en sociale gevolgen van de COVID-19-pandemie te ondervangen, aangezien de provisie van 150 miljoen euro die daartoe was ingeschreven in de initiële begroting, ontoereikend was. De regering kan bij besluit de kredieten herverdelen naar de basisallocaties waarop de specifieke acties worden aangerekend.

Daar het bedrag van de beraadslaging het maximum van 5 miljoen euro, bepaald in artikel 26, § 2, van de OOBBC², overschreed, heeft de regering bovendien op dezelfde dag bij het Brussels Parlement een ontwerpordonnantie ad hoc ingediend om de nodige kredieten te openen, en die werd op 15 april 2021 goedgekeurd.

¹ "In dringende gevallen, veroorzaakt door uitzonderlijke of onvoorzienbare omstandigheden, kan de Regering, bij gemotiveerde beraadslaging, machtiging verlenen tot het vastleggen, vereffenen en betalen van uitgaven boven de limiet van de begrotingskredieten of, bij ontstentenis van kredieten, ten belope van het door de beraadslaging vastgesteld bedrag [...]."

² "De bij de beraadslagingen bedoelde machtigingen worden opgenomen in een ontwerp van ordonnantie waarbij de nodige kredieten worden geopend.

De beraadslaging moet in de volgende gevallen het voorwerp uitmaken van een ontwerpordonnantie ad hoc:

1° wanneer de beraadslaging betrekking heeft op een bedrag van minstens 5 miljoen euro;

2° wanneer de beraadslaging machtiging verleent voor een uitgave van minstens 500.000 euro, die minstens 15 procent vertegenwoordigt van het administratief krediet ten laste waarvan die uitgave wordt aangerekend."

HOOFDSTUK 1

Begrotingsnorm en –traject

1.1 Europese context

1.1.1 Algemene ontsnappingsclausule

Wegens de economische crisis en de gezondheids crisis hebben de Europese instanties in maart 2020 de algemene ontsnappingsclausule geactiveerd waarin het stabiliteits- en groeipact voorziet. Die clausule heeft niet tot gevolg dat de Europese mechanismen voor toezicht op de nationale overheidsfinanciën worden opgeschort, maar biedt de lidstaten de mogelijkheid om tijdelijk af te wijken van het begrotingstraject dat ze normaal gezien moeten volgen. Zo mogen de lidstaten alle maatregelen nemen die ze noodzakelijk achten om de pandemie te bestrijden en om hun economie te steunen. Die maatregelen mogen de houdbaarheid van de overheidsfinanciën op middellange termijn evenwel niet in het gedrang brengen en ze moeten kunnen worden opgeheven als de omstandigheden die er de aanleiding toe waren, verdwenen zijn.

Op 3 maart laatstleden pleitte de Europese Commissie ervoor de algemene ontsnappingsclausule te handhaven in 2022 en te desactiveren in 2023³. De Commissie zal zich evenwel soepel opstellen voor lidstaten die nog niet opnieuw het niveau van economische bedrijvigheid van december 2019 zouden hebben bereikt. Op 2 juni bevestigde de Commissie, op basis van de voorjaarsvooruitzichten 2021, haar standpunt van 3 maart⁴. Na de desactivering van de algemene ontsnappingsclausule zal ze rekening blijven houden met de situatie van elke lidstaat.

Op korte termijn heeft de Commissie aanbevolen dat de lidstaten hun beleid ter ondersteuning van de economie in 2021 zouden voortzetten, gezien de hoge risico's die zouden voortvloeien uit een voortijdige stopzetting van de ingevoerde maatregelen. Vanaf volgend jaar zou de steun geleidelijk aan moeten worden afgebouwd, op voorwaarde dat de economische conjunctuur dat toelaat. De afbouw van die steun zal maatregelen vergen om het herstel en de veerkracht van de economie, en in het bijzonder de werkgelegenheid en de investeringen te bevorderen. Tijdens het volgende Europees Semester zal de Europese Commissie preciseren aan de hand van welke elementen ze gaat beoordelen in hoeverre de lidstaten gevolg hebben gegeven aan die aanbevelingen.

In haar mededeling preciseert de Europese Commissie niet in welke mate de desactivering van de algemene ontsnappingsclausule vanaf 2023 voor de lidstaten de verplichting zal inhouden om opnieuw de vier begrotingscriteria in acht te nemen die in normale omstandigheden vereist zijn⁵, in essentie wegens de significante verslechtering van de overheidstekorten en -schuldgraad alsook vanuit de wil om investeringen te promoten.

In dat opzicht herinnert het Rekenhof eraan dat de Europese Commissie in februari 2020 een publiek debat heeft opgestart over de herziening van het Europese begrotingskader. Die

³ Europese Commissie, *Mededeling van de commissie aan de raad, Een jaar na de uitbraak van COVID-19: de respons vanuit het begrotingsbeleid*, Brussel, 03 maart 2021, COM (2021) 105 final.

⁴ Europese Commissie, *Mededeling van de Commissie over de coördinatie van het economisch beleid in 2021: COVID-19 overwinnen, het herstel ondersteunen en onze economie moderniseren*, Brussel, 02 juni 2021, COM (2021) 500 final.

⁵ Traject naar een structureel evenwicht, beperkte evolutie van de netto primaire uitgaven, ritme van de schuldafbouw, nominaal financieringstekort beperkt tot 3 % van het bbp.

hadden meer bepaald betrekking op een verdeling van de uitgaven die weinig bevorderlijk is voor groei en investeringen, en op de tekortkomingen die voortvloeien uit een Europees begrotingsbeleid dat uitsluitend de nationale beleidslijnen coördineert. Naar aanleiding van de COVID-19-pandemie werd die denkoefening tijdelijk opgeschort, maar op 19 oktober 2021 heeft de Commissie het publiek debat hervat. Alle belanghebbenden worden uitgenodigd voor eind 2021 hun visie te geven over de werking van het EU-kader voor economische governance en over mogelijke oplossingen om de doeltreffendheid ervan te vergroten. De Commissie zal op basis daarvan richtsnoeren voor het begrotingsbeleid uitwerken, met als doel ruim op tijd voor 2023 een brede consensus te bereiken.

De Europese Commissie had ook de wens geformuleerd dat de lidstaten de kwaliteit van hun overheidsfinanciën zouden verbeteren, meer bepaald door sommige uitgaven grondig te onderzoeken (spending reviews). Punt 6.4 van het stabiliteitsprogramma geeft een overzicht van de lopende projecten voor alle Belgische overheden.

De Europese Unie heeft eveneens twee hierna in detail besproken financieringsprogramma's ingevoerd om de fundamenteën van de economie zo snel mogelijk te herstellen.

1.1.2 Faciliteit voor herstel en veerkracht

In het raam van een uitgebreide reeks maatregelen om de socio-economische impact van de pandemie in te dijken, stelde de Europese Commissie in mei 2020 voor een relanceplan op te starten met de titel "Next Generation EU". Het plan omvat een instrument met de naam *RRF - Recovery and Resilience Facility* (faciliteit voor herstel en veerkracht) om de EU-landen terug op de rails te helpen na de COVID-19-crisis en om hun toekomstige groei te bevorderen. Het instrument is ontworpen om op grote schaal financiële steun te bieden aan overheidsinvesteringen en hervormingen op het vlak van cohesie, duurzaamheid en digitalisering. Alle lidstaten zullen er gebruik van kunnen maken, maar de steun spitst zich toe op de sterkst getroffen EU-regio's en op de zones waar de behoeften aan herstel het grootst zijn.

De Faciliteit voor herstel en veerkracht is op 19 februari 2021 van kracht geworden en krijgt een tot 672,5 miljard euro opgetrokken bedrag dat kan worden toegekend in de vorm van leningen (360 miljard euro) en subsidies (312,5 miljard euro⁶).

Om voor die financiële middelen in aanmerking te kunnen komen, heeft België een plan voor herstel en veerkracht uitgewerkt dat een coherent geheel van hervormingen en openbare investeringsprojecten definieert die tussen nu en 2026 moeten worden geïmplementeerd. Dat plan past in het kader van de coördinatie van het economisch en budgettair beleid van de lidstaten van de Europese Unie. Het voldoet bovendien aan de vereisten van minstens 57 % uitgaven om het hoofd te bieden aan de uitdagingen van de ecologische transitie (37 %) en de digitalisering (20 %). De Commissie keurde het plan van België goed op 23 juni. De beslissingen inzake uitvoering van de Raad in verband met de goedkeuring van dat plan werden op 13 juli 2021 aangenomen. Ze zijn de laatste stap alvorens

⁶ Voor subsidies is een bedrag van 312,5 miljard euro beschikbaar tegen prijzen van 2018, wat overeenstemt met 337,96 miljard euro tegen courante prijzen. Het verschil is toe te schrijven aan de standaardomzetting van 2018 naar courante prijzen, berekend door een vaste deflator van 2% toe te passen op het jaarlijks bedrag van de vastleggingen. Voor België is tegen courante prijzen al een bedrag van 3,6 miljard euro toegekend, terwijl een aanvullend bedrag van 2,3 miljard euro wordt geraamd voor het tweede deel van de maximale financiële dotatie. De huidige maximale financiële dotatie is indicatief op basis van de economische vooruitzichten van de Europese Commissie voor het najaar 2020 in verband met de groei van het werkelijk bbp in 2020 en 2021. De aanvullende dotaties, die globaal overeenstemmen met 30 % van het totaalbedrag van de subsidies, zullen tussen dit en juni 2022 worden herzien op basis van de werkelijke resultaten van Eurostat.

de lidstaten subsidieovereenkomsten en leningakkoorden met de Commissie kunnen sluiten en gelden kunnen beginnen te ontvangen om hun nationale plannen ten uitvoer te leggen.

België kan aanspraak maken op een bedrag van nagenoeg 6 miljard euro subsidies. Van dat bedrag is 395,5 miljoen euro voorzien voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op het niveau van de intrabelgische samenwerking voor de volgende projecten:

Tabel 1 – Projecten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in het kader van de Faciliteit voor herstel en veerkracht

As	Maatregel	Begroting	Klimaat-coëfficiënt	Digitale coëfficiënt
As 1 – Klimaat, duurzaam- heid en innovatie	Verbeterde energiesubsidieregeling	16,00	40%	0%
	Renovatie van sociale woningen	43,44	100%	0%
	Renovatie van openbare gebouwen	32,00	100%	0%
	Renolab: renovatielaboratorium	13,43	40%	0%
As 2 – Digitale transforma- tie	Gewestelijk gegevensuitwisselingsplatform	17,70	0%	100%
	Digitalisering van processen tussen burgers en bedrijven	33,10	0%	100%
	Ontwikkeling van een instituut voor AI om die technologie te gebruiken om de maatschappelijke uitdagingen het hoofd te bieden	9,99	0%	70%
As 3 – Mobiliteit	VéloPlus	20,00	100%	0%
	Versnelde uitrol van MaaS	5,65	40%	100%
	Subsidies voor de modal shift	8,00	40%	0%
	Smart Move	51,00	40%	100%
	De vloot van bussen vergroenen (MIVB)	55,00	100%	0%
As 4 – Mens en samenleving	Digitale bocht Brusselse scholen	5,20	0%	100%
	Strategie voor bij- en omscholing (Investerings)	70,00	0%	0%
As 5 – Economie van de toekomst en productivi- teit	Strategie voor de relance van de arbeidsmarkt	15,01	0%	0%
Total		395,52	-	-

Bron: nota aan het overlegcomité op nationaal niveau voor het herstel en de veerkracht van 28 april 2021 (in miljoen euro)

1.1.3 Het Europees instrument voor tijdelijke steun om het risico op werkloosheid te beperken in een noodtoestand

Aanvullend bij de bovenvermelde maatregelen richt het Europees instrument voor tijdelijke steun om het risico op werkloosheid te beperken in een noodtoestand (Support to mitigate Unemployment Risks in an Emergency – SURE) zich tot de lidstaten die grote financiële middelen moeten kunnen inzetten om de nefaste economische en sociale gevolgen van de COVID-19-pandemie op hun grondgebied te bestrijden. Het kan de lidstaten in kwestie financiële bijstand verstrekken ten belope van maximum 100 miljard euro in de vorm van leningen van de EU, om hun in staat te stellen het hoofd te bieden aan de plotse stijging van de overheidsuitgaven om de werkgelegenheid te vrijwaren. België zou in dat kader een beroep kunnen doen op dat instrument om 7,8 miljard euro aan leningen tegen gunstige voorwaarden te bekomen. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft in het kader van dat instrument op 25 mei 2021 94,5 miljoen euro bekomen.

1.2 Begrotingsdoelstellingen en –traject voor België en voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

1.2.1 Advies van de Hoge Raad van Financiën en stabiliteitsprogramma

In zijn advies van 12 april 2021 ter voorbereiding van het stabiliteitsprogramma beval de Hoge Raad van Financiën (HRF) aan “*de vereiste structurele inspanningen niet langer uit te stellen en deze reeds in 2022 aan te vangen teneinde de geloofwaardigheid van het begrotingsbeleid niet verder te ondermijnen. [...] Teneinde de verwachte economische heropleving niet in de kiem te smoren en het nog moeilijke jaar 2022 te overbruggen, wordt de mogelijkheid voorzien om ten belope van 0,3 procentpunt bbp tijdelijke en gerichte stimuli te nemen ter ondersteuning van het economisch herstel.*”

België heeft zijn stabiliteitsprogramma 2021-2024 op 30 april 2021 bij de Europese Commissie ingediend. Het werd daags voordien, op 29 april 2021, voorgelegd aan de interministeriële conferentie van de ministers van Financiën, die er akte van hebben genomen.

Het programma omvat een begrotingstraject op middellange termijn. Dat traject berust niet op de aanbevelingen in het advies van de Hoge Raad van Financiën van april 2021⁷. De Belgische overheden waren immers van oordeel dat geen gevolg kon worden gegeven aan die aanbevelingen, gezien de economische onzekerheid als gevolg van de pandemie.

Voor entiteit II (gemeenschappen, gewestelijke en lokale overheidsdiensten) bepaalt het stabiliteitsprogramma dat het structurele saldo zou moeten dalen van -1,2 % van het bbp naar -1 % van het bbp tussen 2021 en 2024. Het traject werd opgesteld op basis van de begrotingstoestand bij ongewijzigd beleid van de desbetreffende overheden, zoals die in februari 2021 werd geraamd door het Federaal Planbureau, waarop een jaarlijkse inspanning van 0,07 % van het bbp wordt toegepast.

In het hoofdstuk over de krachtlijnen van het begrotingsbeleid per entiteit geeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan terug te willen keren naar een begroting in evenwicht in 2024, middels de uitsluiting van bepaalde strategische investeringsuitgaven ter bevordering van de groei ten belope van gemiddeld 500 miljoen euro per jaar tijdens de lopende regeerperiode.

Het Rekenhof herinnert eraan dat de Europese Commissie herhaaldelijk heeft opgemerkt dat de verschillende overheden waaruit entiteit II bestaat, enkel akte hebben genomen van het op nationaal niveau vastgelegde traject van het stabiliteitsprogramma, dat slechts een indicatieve waarde heeft. Het stelt eveneens vast dat over de verdeling van de bovenvermelde jaarlijkse inspanning van 0,07 % van het bbp geen formeel akkoord is gesloten tussen die verschillende overheden.

1.2.2 Verslag van de Europese Commissie⁸ en advies van de Europese Raad over het stabiliteitsprogramma

De Commissie heeft op 2 juni laatstleden het verslag bezorgd zoals bepaald in artikel 126, § 3, van het verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, waarin de budgettaire toestand voor het jaar 2020 van elke lidstaat wordt geanalyseerd in het licht van de door het verdrag geëiste criteria van het tekort en de schuld. Het verslag concludeert dat België, net

⁷ De Hoge Raad van Financiën had twee trajecten aanbevolen. Het eerste beoogde voor alle overheden samen een structureel saldo van -3,5 % van het bbp in 2024, het tweede beoogde een structureel saldo van -3,2 %. Het stabiliteitsprogramma beoogt een structureel saldo van -3,7 %.

⁸ Verslag opgesteld overeenkomstig artikel 126, § 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie van 13 december 2007.

als vele andere lidstaten, niet voldeed aan de criteria aangezien het overheidstekort in 2020 hoger was dan de in het verdrag vooropgestelde referentiewaarde van 3 % van het bbp en de schuld van de overheidsadministraties hoger was dan de in het verdrag vooropgestelde referentiewaarde van 60 % van het bbp en niet aan een bevredigend tempo is verminderd.

Op 2 juni heeft de Commissie eveneens een verslag goedgekeurd⁹ met de aanbevelingen om het advies van de Europese Raad over het stabiliteitsprogramma te motiveren. In dat verslag bevestigt de Commissie dat *“het macro-economische scenario dat aan de begrotingsprognoses ten grondslag ligt, realistisch is voor 2021 en 2022”*. Het verslag stelt dat *“volgens het stabiliteitsprogramma het reële bbp in 2021 en 2022 met respectievelijk 4,1 % en 3,5 % zal toenemen. In de voorjaarsprognoses 2021 van de Commissie wordt uitgegaan van een iets hogere reële groei in 2021 en 2022, met respectievelijk 4,5 % en 3,7 % als gevolg van hogere investeringen.”*

Het verslag preciseert bovendien dat het stabiliteitsprogramma *“ervan uitgaat dat het overheidstekort terugloopt van 9,4 % van het bbp in 2020 naar 7,7 % van het bbp in 2021, en voor de schuldquote een stijging van 114,1 % van het bbp in 2020 naar 116,4 % van het bbp in 2021 verwacht”*. Het concludeert dat *“die projecties¹⁰ sporen met de voorjaarsprognoses 2021 van de Commissie”*.

Tot besluit van dat verslag stelt de Europese Commissie voor de volgende aanbevelingen aan België te formuleren:

1. De herstel- en veerkrachtfaciliteit in 2022 te gebruiken om aanvullende investeringen ter ondersteuning van het herstel te financieren en tegelijkertijd een prudent begrotingsbeleid voort te zetten. Nationaal gefinancierde investeringen in stand te houden ;
2. Als de economische omstandigheden dit toelaten, begrotingsbeleid te voeren dat gericht is op het tot stand brengen van prudente begrotingssituaties op middellange termijn en het waarborgen van de houdbaarheid van de begroting op middellange termijn. Tegelijkertijd investeringen te verhogen om het groeipotentieel te stimuleren ;
3. Bijzondere aandacht te besteden aan de samenstelling van de overheidsfinanciën, zowel aan de ontvangsten- als aan de uitgavenzijde van de begroting, en aan de kwaliteit van de begrotingsmaatregelen, om een duurzaam en inclusief herstel te waarborgen. Voorrang te geven aan duurzame en groeibevorderende investeringen, met name ter ondersteuning van de groene en de digitale transitie. Voorrang te geven aan structurele budgettaire hervormingen die zullen bijdragen tot de financiering van prioriteiten van het overheidsbeleid en tot de houdbaarheid van de overheidsfinanciën op lange termijn, onder meer door de dekking, de toereikendheid en de houdbaarheid van de stelsels voor gezondheidszorg en sociale bescherming voor iedereen te versterken.

⁹ Europese Commissie, *Aanbeveling van de Raad met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2021 van België*, Brussel, 02 juni 2021, SWD(2021) 501 final.

¹⁰ Het verslag van de Commissie preciseert nochtans dat *“In het licht van de hoge schuldquote, die naar verwachting slechts geleidelijk zal dalen, België wordt geacht op middellange termijn te worden geconfronteerd met grote risico's voor de houdbaarheid van de begroting, zoals blijkt uit de meest recente schuldhoudbaarheidsanalyse.”*

HOOFDSTUK 2

Begrotings- en vorderingensaldo

2.1 Begrotingssaldi van de diensten van de regering

De voorstellen inzake aanpassing van de begroting van het dienstjaar 2021 resulteren in een brutosaldo van -795,3 miljoen euro, d.i. een verbetering met 917,0 miljoen euro ten opzichte van de initiële begroting, als gevolg van het feit dat de geraamde ontvangsten (+1.106,4 miljoen euro) sterker stijgen dan de geraamde uitgaven (+189,4 miljoen euro).

Tabel 2 – Begrotingssaldi 2021

2021	Initiële begroting (1)	Begrotings-beraadslaging nr. 1 (2)	Verschil aanpassing (3)	Ontwerp van aangepaste begroting (4) = (1)+(2)+(3)	Totaal verschil (5) = (4)-(1)
Ontvangsten	5.245.538	0	1.106.368	6.351.906	1.106.368
Uitgaven (vereffeningen)	6.957.829	150.000	39.369	7.147.198	189.369
Brutobegrotingssaldo (1)	-1.712.291	-150.000	1.066.999	-795.292	916.999
Opbrengsten van leningen* (2)	670.542	-	1.029.500	1.700.042	1.029.500
Aflossingen van de gewestsschuld* (3)	170.723	-	0	170.723	0
Nettobegrotingssaldo (4)=(1)-(2)+(3)	-2.212.110	-150.000	37.499	-2.324.611	-112.501

(in duizend euro)

(*) Zonder de leningopbrengsten en zonder de aflossingen van het Fonds voor het beheer van de gewestsschuld waarvan de identieke bedragen (133,5 miljoen euro) elkaar opheffen.

93 % van de stijging van de ontvangsten kan worden verklaard door het feit dat een groter beroep wordt gedaan op langetermijnleningen (+1.029,5 miljoen euro).

De stijging van de uitgavenkredieten omvat hoofdzakelijk het bedrag van begrotingsberaadslaging nr. 1 (150,0 miljoen euro).

Als bij de geraamde ontvangsten en uitgaven respectievelijk de opbrengsten uit leningen en de aflossingen van de schuld buiten beschouwing worden gelaten, belooft het nettobegrotingssaldo -2.324,6 miljoen euro, wat een verslechtering is met 112,5 miljoen euro in vergelijking met de initiële begroting.

2.2 Berekening van het vorderingensaldo

2.2.1 Methodologie

Overeenkomstig de ESR-methodologie moeten op de begrotingssaldi van de ontwerp-begrotingen verschillende correcties worden toegepast om te komen tot het vorderingensaldo van de entiteit.

De elementen van die berekening staan op het einde van het beschikkend gedeelte van het ontwerp van ordonnantie houdende de aanpassing van de algemene uitgavenbegroting 2021.

De regering heeft die verrichtingen zoals bij de initiële begroting gegroepeerd op basis van hun economische code.

Voor de economische hergroepering werd de methode gebruikt die door het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) zal worden toegepast bij de berekening ex post van het ESR-vorderingensaldo. Die methode is gebaseerd op de uitvoering van de begroting door de ontvangsten en de uitgaven te schrappen die in principe niet mogen meetellen bij de berekening van het ESR-saldo. De verrichtingen in kwestie zijn hoofdzakelijk interne verrichtingen van de gewestelijke entiteit, met name de subsidies (dotaties) van de DBHR aan de geconsolideerde instellingen en de andere interne overdrachten.

Tabel 3 – Vorderingensaldo 2021 – berekening van de regering

2021		Ontwerp van initiële begroting	Ontwerp van aangepaste begroting	Verskil
Brutobegrotingssaldo DBHR		1.422.554	2.227.498	804.944
Brutobegrotingssaldo geconsolideerde instellingen		-3.056.929	-3.008.214	48.715
Geconsolideerd brutobegrotingssaldo	(a)	-1.634.375	-780.716	853.659
Saldo codes 9 DBHR		-499.819	-1.529.319	-1.029.500
Saldo codes 9 geconsolideerde instellingen		-91.717	-113.160	-21.443
Geconsolideerd saldo codes 9	(b)	-591.536	-1.642.479	-1.050.943
Geconsolideerd nettobegrotingssaldo	(c)= (a)+(b)	-2.225.911	-2.423.195	-197.284
Saldo codes 8 DBHR		43.990	34.388	-9.602
Saldo codes 8 geconsolideerde instellingen		248.071	267.115	19.044
Geconsolideerd saldo codes 8	(d)	292.061	301.503	9.442
Geconsolideerd ESR-vorderingensaldo	(e)= (c)+(d)	-1.933.850	-2.121.692	-187.842
Begrotingsverrichtingen (onderbenutting kredieten)	(f)	240.000	240.000	0
ESR-vorderingensaldo na begrotingsverrichtingen	(g)= (e)+(f)	-1.693.850	-1.881.692	-187.842
Verrichtingen "buiten doelstelling"	(h)	798.600	949.705	151.105
Neutralisering strategische investeringsuitgaven	(k)	513.600	486.262	-27.338
Flexibiliteitsclausule COVID-19 (9)	(i)	150.000	374.300	-224.300
Faciliteit voor herstel en veerkracht	(j)	135.000	89.142	-45.858
ESR-vorderingensaldo na verr. "buiten doelstelling"	(i)= (g)+(h)	-895.250	-931.987	-36.737
Andere ESR-correcties	(l)	-	18.000	18.000
Door de regering gecorrigeerd ESR-vorderingensaldo	(m)= (h)+(i)+(j)+(k)	-895.250	-913.987	-18.737

(in duizend euro)

Het aangepaste ESR-vorderingensaldo "na begrotingsverrichtingen" zoals bepaald door de Brusselse Regering, beloopt -1.881,7 miljoen euro.

Vervolgens werd dat saldo via de volgende verrichtingen gecorrigeerd:

- de neutralisatie van de uitgaven beschouwd als “buiten doelstelling” (949,7 miljoen euro) ;
- ESR-correcties (18,0 miljoen euro).

Het door de regering gecorrigeerde ESR-vorderingensaldo wordt tot besluit geraamd op -914 miljoen euro.

De berekening ex post, op basis van de uitvoering van de begroting 2021, zal worden uitgevoerd door het INR.

Het INR bepaalt het vorderingensaldo op basis van alle ontvangsten en uitgaven aangerekend door de entiteiten van de consolidatieperimeter¹¹, zonder deze te neutraliseren. Het INR heeft het vorderingensaldo voor het dienstjaar 2020 aldus bepaald op -1.374 miljoen euro.

Binnen de grenzen van de informatie waarover het Rekenhof kon beschikken, heeft het de gegevens nagekeken die werden gebruikt om het vorderingensaldo te berekenen. De analyse heeft voornamelijk betrekking op de correcties die zijn uitgevoerd tussen de initiële begroting en de voorliggende aanpassing.

2.2.2 Consolidatieperimeter

Volgens de lijst die het INR op 18 oktober 2021 publiceerde, omvatte de consolidatieperimeter van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 64 eenheden in sector S.1312. Hiervan werden echter enkel de begrotingsaldi van 26 autonome bestuursinstellingen (ABI) geconsolideerd met die van de diensten van de regering. De Brusselse regering heeft immers beslist af te wijken van het toepassingsgebied van de OOBBC¹², dat alle eenheden omvat die deel uitmaken van de ESR-consolidatieperimeter (S.1312).

Volgens de berekening van de regering bedraagt het geconsolideerd brutobegrotingssaldo van de gewestelijke entiteit -780,7 miljoen euro. Dat is een verbetering met 853,7 miljoen euro in vergelijking met de initiële begroting 2021, voornamelijk in samenhang met de verbetering van het saldo van de DBHR (+804,9 miljoen euro).

2.2.3 Geconsolideerd ESR-vorderingensaldo

De overgang van het geconsolideerde brutobegrotingssaldo naar het ESR-vorderingensaldo vereist dat de ontvangsten- en uitgavenverrichtingen van de groepen 8 en 9 van de economische classificatie worden geëlimineerd want ze worden beschouwd als financiële verrichtingen zonder weerslag op het vorderingensaldo.

De code 9-verrichtingen¹³ van de economische classificatie voor alle geconsolideerde aangepaste begrotingen sluiten met een ESR-correctie van -1.642,5 miljoen euro, wat neerkomt op een verschil van -1.050,9 miljoen euro met de initiële begrotingen. Dat verschil

¹¹ Voor meer informatie in verband met de berekening van het vorderingensaldo door het INR, cf. punt 1.3.2. *Vorderingensaldo* van het 26^e Boek van het Rekenhof voorgelegd aan het Brussels Hoofdstedelijk Parlement en aan de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, Brussel, oktober 2021, blz. 11-15, www.rekenhof.be.

¹² Artikel 115 van de ordonnantie van 18 december 2020 houdende de algemene uitgavenbegroting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor het begrotingsjaar 2021.

¹³ Aflossingen van de schuld verminderd met de leningopbrengsten.

vloeit hoofdzakelijk voort uit de geraamde opbrengsten van leningen die in de begrotingen van de DBHR zijn opgenomen, en die stijgen met 1.029,5 miljoen euro.

Het saldo van de kredietverleningen en deelnemingen (KVD)¹⁴ vermeld onder economische code 8 in de geconsolideerde aangepaste begrotingen belooft 301,5 miljoen euro, d.i. een stijging met 9,4 miljoen euro.

De optelling van de geconsolideerde saldi van de verrichtingen codes 8 en 9 bij het geconsolideerde brutobegrotingssaldo levert in totaal een geconsolideerd ESR-vorderingensaldo op van -2.121,7 miljoen euro, wat een verslechtering is met 187,8 miljoen euro in vergelijking met de initiële begroting.

2.2.4 Begrotingsverrichtingen (onderbenuttingen)

De regering heeft het bedrag van de begrotingsverrichtingen (die een positieve impact hebben op het vorderingensaldo) behouden op 240 miljoen euro. Die correctie bestaat uitsluitend uit het vermoede bedrag aan onderbenuttingen van begrotingskredieten voor alle begrotingen samen.

De onderbenuttingen die in 2020 zijn vastgesteld, belopen 577 miljoen euro in het raam van de uitvoering van de geconsolideerde begrotingen van de gewestelijke entiteit.

2.2.5 Andere neutraliseringen en correcties door de Brusselse regering

De regering verwerkt in haar berekening van het vorderingensaldo een correctie met 949,7 miljoen euro uitgaven die ze beschouwt als verrichtingen “buiten doelstelling”, d.w.z. verrichtingen die kunnen worden geweerd uit de berekening voor het bepalen van dat saldo. Ze bestaan uit de volgende elementen.

2.2.5.1 Neutralisatie van sommige investeringsuitgaven

De regering neemt een bedrag van 486,3 miljoen euro¹⁵ uitgaven voor strategische en grootschalige investeringen niet mee in de berekening van het vorderingensaldo omdat ze van oordeel is daarvoor een beroep te kunnen doen op de flexibiliteitsclausule voor investeringen, namelijk:

- investeringen inzake mobiliteit, openbare werken en openbaar vervoer : 469,1 miljoen euro ;
- investeringen inzake veiligheid : 17,1 miljoen euro.

Het Rekenhof herinnert eraan dat België in de huidige stand van de Europese regelgeving niet in aanmerking komt voor die flexibiliteitsclausule.

2.2.5.2 Algemene ontsnappingsclausule (flexibiliteit “COVID”)

Het bedrag dat de regering neutraliseerde door de algemene ontsnappingsclausule uit het stabiliteits- en groeipact¹⁶ te activeren, is bepaald op 374,3 miljoen euro. Volgens de informatie van het Rekenhof omvat dat bedrag de volgende elementen :

- een bedrag van 300 miljoen euro, dat gelijk is aan het bedrag van de kredieten ingeschreven op de basisallocatie *Provisioneel krediet bestemd voor het dekken van*

¹⁴ Kredietverleningen verminderd met de bijbehorende terugbetalingen en deelnemingen verminderd met de bijbehorende vereffeningen.

¹⁵ In plaats van 513,6 miljoen euro in de initiële begroting.

¹⁶ Cf. punt 1.1.1 *Algemene ontsnappingsclausule*.

allerhande uitgaven, vooraleer deze worden verdeeld naar specifieke basisallocaties die samenhangen met de steunmaatregelen in het kader van de gezondheids crisis ;

- een bedrag van 60,2 miljoen euro in verband met het bedrag van de aanvullende dotatie toegekend aan de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie voor het dekken van de kosten van de vaccinatiecampagne ;
- een bedrag van 14,1 miljoen euro voor een aanvullende dotatie aan de MIVB, voor het reinigen van het vervoermaterieel en de beschermingsuitrusting.

De Europese Commissie zal ex post evalueren of het relevant is dat bedrag in aanmerking te nemen in het licht van de inachtneming van de voorwaarden die de toepassing van de algemene ontsnappingsclausule omkaderen.

2.2.5.3 Faciliteit voor herstel en veerkracht

De regering heeft hiervoor een correctie van 89,1 miljoen euro in aanmerking genomen. Die stemt exact overeen met die van de uitgaven die voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn vermeld in het nationaal Plan voor Herstel en Veerkracht van België voor het jaar 2021¹⁷.

In het ontwerp van aangepaste uitgavenbegroting voor 2021 is daartoe een nieuw programma 03.006 *Plan voor Herstel en Veerkracht (EU)* opgenomen. De basisallocaties waaruit dat programma bestaat, bevatten echter geen kredieten omdat de termijnen voor de administratie en voor de IT te beperkt waren, maar eveneens omdat in andere programma's van de initiële begroting al talrijke basisallocaties waren opgenomen om een deel van die uitgaven te dragen.

Hoewel het Rekenhof een verdeling van de uitgaven volgens de componenten van de verschillende assen van het Plan voor Herstel en Veerkracht heeft bekomen, beschikte het bijgevolg niet over de nodige gegevens om te kunnen vaststellen of de in het kader van de "Faciliteit" geneutraliseerde uitgaven perfect overeenstemmen met de ervoor bestemde begrotingskredieten.

De neutralisering wil het feit compenseren dat de Europese subsidies die in het kader van de Faciliteit voor 2021 worden verwacht, niet werden ingeschreven in het ontwerp van aangepaste middelenbegroting van de DBHR (cf. punt 3.1).

Het INR zal die neutralisatie ex post valideren in het kader van het opstellen van de rekeningen van de overheid.

2.2.5.4 Andere ESR-correcties

Er wordt een correctie ten belope van 18,0 miljoen euro voor "terugbetaling van gemeentelijke opcentiemen" toegepast.

Een deel van de uitgaven die werden aangerekend op BA 31.002.72.03 *Diverse belastingen* hebben betrekking op de terugbetaling, aan de belastingplichtigen, van gemeentelijke opcentiemen op de onroerende voorheffing en op de verkeersbelasting. Het Rekenhof onderstreepte in zijn certificering van de algemene rekening 2020 van de DBHR dat het in feite om verrichtingen voor rekening van derden gaat die geen budgettaire impact voor het gewest hebben. Om het feit te compenseren dat de uitgavenkredieten voor die allocatie werden behouden op de begroting 2021 (en dat niet in een ontvangst is voorzien voor de terugbetaling van de eindafrekening van de gemeenten), besliste de regering die

¹⁷ Zoals door de Europese Raad goedgekeurd op 13 juli 2021.

verrichtingen voor rekening van derden te neutraliseren via een correctie van het vorderingensaldo.

2.2.6 Conclusie

Het ESR-vorderingensaldo, zoals het ex ante is gecorrigeerd door de regering, berust op de volgende elementen :

- een bekritiseerbare hypothese:
 - de neutralisering van strategische investeringen ten belope van 486,3 miljoen euro op basis van de activering van de flexibiliteitsclausule (EU). België kan thans evenwel nog geen aanspraak maken op de toepassing van die clausule ;
- verschillende onzekere hypothesen :
 - onderbenuttingen van kredieten van naar schatting 240 miljoen euro voor de entiteit. Ter herinnering: de in 2020 vastgestelde onderbenuttingen bedroegen 577 miljoen euro ;
 - de neutralisering van 374,3 miljoen euro aan uitgaven in het kader van begeleidende maatregelen in samenhang met gezondheids crisis (COVID-19). Het is uiteindelijk aan de Europese Commissie om de activering van die clausule te beoordelen ;
 - de bijkomende neutralisering van 107,1 miljoen euro uitgaven (89,1 miljoen euro voor het Plan voor Herstel en Veerkracht [EU]) en 18 miljoen euro ESR-correcties, die het INR ex post zal evalueren.

HOOFDSTUK 3

Ontvangsten

3.1 Algemeen overzicht

Tabel 4 – Aanpassing van de middelenbegroting Gewestelijke Overheidsdienst Brussel (GOB)

Middelenbegroting	Uitvoering 2020	Initiële begroting 2021	Ontwerp Aanpassing 2021	Vershil Aanpassing 2021 Initieel 2021	Vershil in %	Ontwerp Aanpassing 2021 Aandeel programma
		(1)	(2)	(2) - (1)		
Bijzondere Financieringswet (Pr. 060)	1.934.871	2.046.358	2.062.183	15.825	0,8%	46,9%
Gewestelijke belastingen (Pr. 010)	1.413.842	1.378.867	1.418.538	39.671	2,9%	32,3%
Agglomeratiebevoegdheden (Pr. 080)	239.125	258.124	250.039	-8.085	-3,1%	5,7%
Ultrusting en verplaatsingen (Pr. 260)	146.020	158.222	156.901	-1.321	-0,8%	3,6%
Dode handen (Pr. 070)	116.480	118.810	119.266	456	0,4%	2,7%
Gewestbelastingen (Pr. 020)	92.781	112.900	112.583	-317	-0,3%	2,6%
Diverse ontvangsten (Pr. 110)	58.658	56.130	56.595	465	0,8%	1,3%
Gedelegeerde opdracht aan GIMB (Pr. 204)	0	8.300	52.471	44.171	532,2%	1,2%
Sociale huisvesting (Pr.310)	34.566	31.940	32.532	592	1,9%	0,7%
Energie (Pr. 240)	29.757	29.601	29.470	-131	-0,4%	0,7%
Ontvangsten verkeersveiligheid (Pr. 261)	22.539	25.084	25.472	388	1,5%	0,6%
Hulp aan ondernemingen (Pr. 200)	8.173	16.740	21.326	4.586	27,4%	0,5%
Openbaar ambt (Pr. 150)	7.716	10.300	9.817	-483	-4,7%	0,2%
Gewestelijk vastgoedbeheer (Pr. 170)	70.612	8.585	9.370	785	9,1%	0,2%
Voormalige provinciebelastingen (Pr. 030)	6.386	7.209	7.180	-29	-0,4%	0,2%
Boetes, uitzonderlijke ontvangsten fiscaliteit (Pr. 021)	5.005	5.137	4.500	-637	-12,4%	0,1%
Steun voor de commerciële huur (Pr. 205)	0	6.700	4.500	-2.200	-32,8%	0,1%
Bescherming van het leefmilieu (Pr. 330)	5.320	4.105	4.460	355	8,6%	0,1%
Groene ruimten (Pr. 340)	3.577	4.018	4.042	24	0,6%	0,1%
Ontvangsten Fonds afvalstoffen (Pr. 331)	3.669	3.364	3.364	0	0,0%	0,1%
Stedenbouw en grondbeheer (Pr. 280)	5.735	3.300	3.119	-181	-5,5%	0,1%
Klimaat (Pr. 333)	27.725	19.952	2.373	-17.579	-88,1%	0,1%
Stortingen Brusselse instellingen (Pr. 100)	9.591	0	1	1	-	0,0%
Andere ontvangsten	9.205	7.766	8.278	512	6,6%	0,2%
Ontvangsten zonder Fonds Beheer schuldverrichtingen en leningopbrengsten > 1 jaar	4.251.353	4.321.512	4.398.380	76.868	1,8%	100,0%
Fonds schuldbeheersverrichtingen	115.608	253.526	253.526	0	0,0%	
BA 01.090.06.02.2610 (Renteontvangsten)	25.608	40.000	40.000	0	0,0%	
BA 01.090.06.01.9610 (Leningopbrengsten > 1 jaar)	90.000	133.526	133.526	0	0,0%	
BA 01.090.06.09 (Interesten afgeleide producten)	0	80.000	80.000	0	0,0%	
Leningopbrengsten > 1 jaar	2.248.000	670.500	1.700.000	1.029.500	153,5%	
BA 01.090.03.05.9610	1.098.000	270.500	1.200.000	929.500	343,6%	
BA 01.090.03.07.9610	1.150.000	400.000	500.000	100.000	25,0%	
TOTAAL	6.614.961	5.245.538	6.351.906	1.106.368	21,1%	

(in duizend euro)

De tabel vergelijkt de ramingen in het ontwerp van aanpassing met de initiële begroting 2021.

Het ontwerp verhoogt de totale ontvangstenramingen met 1.106,4 miljoen euro tot 6.351,9 miljoen euro. Die toename is grotendeels toe te schrijven aan de hogere ramingen voor de ontvangsten uit leningen, die stijgen met 1.029,5 miljoen euro tot 1.700,0 miljoen euro.

Zoals vermeld in deel 2.2.5.3 houdt het ontwerp van aangepaste middelenbegroting nog geen rekening met de middelen uit het Europese Herstelfonds.

Als geen rekening wordt gehouden met de ontvangsten uit leningen en de bedragen die jaarlijks worden ingeschreven voor het Fonds voor het beheer van de gewestsschuld¹⁸ bedragen de ontvangsten (gewone ontvangsten) 4.398,4 miljoen euro.

In vergelijking met de initiële begroting stijgen de ramingen voor die gewone ontvangsten globaal met 76,9 miljoen euro tot (+1,8 %). Die stijging is het resultaat van 184,9 miljoen euro verhoogde en 108,0 miljoen euro verlaagde ramingen op het niveau van de programma's.

De belangrijkste stijging doet zich voor in het programma 204 *Gedelegeerde opdracht aan GIMB* (+44,2 miljoen euro), waar 52,5 miljoen euro (code 08 *Diverse interne verrichtingen*) is opgenomen voor de terugbetaling van leningen (kapitaal en rente) die aan deze instelling waren verstrekt voor de toekenning van kredieten aan Brusselse ondernemingen en de leveranciers van de horecasector vanwege de COVID-19-crisis¹⁹. Het Rekenhof merkt op dat de wijzigingen van de terugbetalingsmodaliteiten, zoals opgenomen in het addendum van 21 september 2021, niet meer werden verwerkt in de begroting. Volgens dit addendum dient de GIMB de leningen terug te betalen in functie van de bedragen die zij zelf recupereert. Aangezien voor 2021 geen terugbetalingen meer worden voorzien, zijn de ontvangsten overschat met 52,5 miljoen euro.

Het ontwerp verhoogt verder de ramingen voor de programma's 010 *Gewestelijke belastingen* (+39,7 miljoen euro; zie punt 3.3), 060 *Bijzondere Financieringswet* (+15 miljoen euro; zie punt 3.2) en 200 *Hulp aan ondernemingen* (+4,6 miljoen euro). De stijging in dit laatste programma heeft onder meer te maken met het feit dat een aantal ontvangsten uit de Europese Unie voor de structuurfondsen voor 2020 pas dit jaar zijn aangerekend. Volgens de administratie gaat het om een voorzichtige raming aangezien nog geen rekening wordt gehouden met meer dan 3,0 miljoen euro ontvangsten die mogelijk nog dit jaar kunnen worden gerealiseerd.

De belangrijkste daling situeert zich in het programma 333 *Klimaat* (-17,6 miljoen euro), waar de initieel op 18,7 miljoen euro geraamde ontvangsten uit de veiling van emissierechten²⁰ worden beperkt tot de 1,9 miljoen euro die de federale overheid in januari doorstortte. De federale overheid stopte die doorstortingen omdat nog geen beslissing werd genomen over de intra-Belgische lastenverdeling voor de periode 2021-2030, met inbegrip van de verdeling van de Belgische veilingopbrengsten.

Verder dalen de ontvangsten in het programma 080 *Agglomeratiebevoegdheden* (-8,1 miljoen euro). Zoals de algemene toelichting vermeldt, is die daling in lijn met de bijgestelde uitvoering op het vlak van de onroerende voorheffing (min 0,8 miljoen euro) waarop de agglomeratie 989 opcentiemen heft.

In het programma 170 *Gewestelijk vastgoedbeheer* handhaaft het ontwerp de raming van 5,6 miljoen euro uit de verkoop van onroerende goederen. Door het bijstellen van de planning zullen die ontvangsten echter pas in 2022 kunnen worden gerealiseerd. In het

¹⁸ Elk jaar worden zowel in de middelen- als in de uitgavenbegroting een aantal bedragen opgenomen in het kader van het beheer van de gewestsschuld. Bedoeling is het voor de regering mogelijk te maken snel te kunnen inspelen in geval van wijzigingen op de geld- en kapitaalmarkt (via vervroegde aflossingen of vervroegde terugbetalingen van rente). Die bedragen zijn geen ramingen maar vaste bedragen die hiervoor dan ook voldoende groot worden genomen.

¹⁹ Waarvan 51,5 miljoen euro op BA 02.204.03.01 0810 *Terugbetaling, door de GIMB, van de verstrekte leningen, gedeelte kapitaal, in het kader van de aan de GIMB gedelegeerde opdracht* en 1,0 miljoen euro op BA 02.204.03.02.0810 *Terugbetaling, door de GIMB, van de verstrekte leningen, gedeelte rente, in het kader van de aan de GIMB gedelegeerde opdracht*.

²⁰ BA 02.333.05.01.3690 *Opbrengst van de toekenning tegen betaling van de emissierechten die niet kosteloos worden toegewezen*.

programma 040 *Taxi's* handhaaft het ontwerp ook de initiële ramingen van de taken op de vergunning voor het exploiteren van taxidiensten en diensten voor het verhuren van voertuigen met chauffeur (samen 1,5 miljoen euro)²¹. Die taken zijn dit jaar evenwel niet verschuldigd. Anderzijds voorziet het ontwerp in het programma 021 *Verwijlinteressen, boetes en uitzonderlijke ontvangsten verbonden met fiscaliteit* geen ontvangsten uit verwijlinteressen hoewel op dit ogenblik al meer dan 1,9 miljoen euro werd gerealiseerd²².

3.2 Bijzondere financieringswet: toegekend deel van de personenbelasting (programma 060)

Het ontwerp herraamt de ontvangsten van het programma 060 op 2.062,2 miljoen euro, wat neerkomt op een stijging met 15,8 miljoen euro in vergelijking met de initiële begroting. Zoals blijkt uit de tabel, is dit het resultaat van een verhoogde raming voor de gewestelijke personenbelasting (PB) en een verlaging van de geraamde middelen uit de federale PB-dotatie.

Tabel 5 – Raming ontvangsten van het programma 060

Omschrijving basisallocatie	Uitvoering 2020	Initiële begroting 2021 (1)	Ontwerp aanpassing 2021 (2)	Vershil (2) - (1)	Vershil in %
Gewestelijke PB	855.705	866.328	886.699	20.371	2,4%
Dotaties					
Voorafnames op federale PB	473.441	516.139	511.114	-5.025	-1,0%
Mechanisme nationale solidariteit	351.839	401.520	402.376	856	0,2%
Artikel 46bis BWBI	37.372	43.168	43.170	2	0,0%
Overdracht pendelaars	44.000	44.000	44.000	0	0,0%
Overdracht internationale ambtenaren	172.514	175.203	174.824	-379	-0,2%
Totaal dotaties	1.079.166	1.180.030	1.175.484	-4.546	-0,4%
Totaal programma 060	1.934.871	2.046.358	2.062.183	15.825	0,8%

(in duizend euro)

Zowel de geraamde ontvangsten uit de PB als uit de dotaties in het ontwerp stemmen overeen met de ramingen die de FOD Financiën in september ter beschikking stelde.

De ontvangsten uit de gewestelijke PB in 2021 hebben betrekking op het inkomstenjaar 2020, het jaar waarin de COVID-19-crisis een aanvang nam. In vergelijking met de realisaties in 2020 nemen deze ontvangsten echter toe met 31,0 miljoen euro. Ten opzichte van de initiële begroting stijgen ze met 20,4 miljoen euro. Die beperkte impact is toe te wijzen aan de automatische stabilisatoren tijdens het inkomstenjaar 2020.

De dotaties, die naast de aangepaste bedragen voor 2021 ook de definitieve afrekeningen voor 2020 bevatten, zijn berekend op basis van de parameters die het Federaal Planbureau op 11 februari 2021 publiceerde. Die zogenaamde economische begroting ging voor 2021 uit van een economische groei van 4,1 % en een inflatie van 1,3 %. Dat is een bijstelling van

²¹ BA 01.040.02.01.3690 *Taks op de vergunning voor het exploiteren van een taxidienst* en BA 01.040.02.02.3690 *Taks op de vergunning voor het exploiteren van een dienst voor het verhuren van voertuigen met chauffeur*.

²² BA 01.021.03.02.2610 *Verwijlinteressen afkomstig van andere sectoren dan de overheidssector*.

respectievelijk - 2,4 % en - 0,1 % ten opzichte van de parameters bij de opmaak van de initiële begroting.

Die negatieve bijstelling wordt getemperd door het feit dat uit diezelfde economische begroting bleek dat de impact van de COVID-19-crisis voor 2020 initieel te negatief was ingeschat. De positieve bijstelling van de parameters voor 2020 resulteerde in positieve afrekeningen voor dat jaar.

3.3 Gewestelijke belastingen (programma 010)

Tabel 6 – Raming van de gewestelijke belastingen

	Realisaties 2020	Initieel 2021	Ontwerp aanpassing 2021	Vershil t.o.v. realisaties 2020	Vershil t.o.v. initieel 2021	Vershil t.o.v. initieel 2021 in %
	(1)	(2)	(3)	(3) - (1)	(3) - (2)	
Geïnd via de FOD Financiën						
Registratierechten verkoop onroerende goederen	628.079	577.268	589.277	-38.802	12.009	2,1%
Registratierechten vestiging hypotheek	43.155	38.119	34.002	-9.153	-4.117	-10,8%
Registratierechten verdelingen	7.035	6.410	7.326	291	916	14,3%
Schenkingsrechten	68.483	68.954	94.480	25.997	25.526	37,0%
Successierechten	396.234	414.114	480.614	84.380	66.500	16,1%
Eurovignet	12	0	0	-12	0	0,0%
Belasting spelen en weddenschappen	17.500	26.452	13.439	-4.061	-13.013	-49,2%
Belasting automatische ontspanningstoestellen	10.047	10.612	2.653	-7.394	-7.959	-75,0%
Openingsbelasting slijterijen gegiste dranken	27	20	18	-9	-2	-10,0%
Regularisatie gewestelijke belastingen (buiten successierechten) en niet uitsplitsbare fiscaal verjaarde kapitalen	1.584	0	0	-1.584	0	0,0%
Totaal	1.172.156	1.141.949	1.221.809	49.653	79.860	7,0%
Geïnd via Brussel Fiscaliteit						
Onroerende voorheffing	23.592	25.824	25.000	1.408	-824	-3,2%
Verkeersbelasting	148.544	151.911	139.454	-9.090	-12.457	-8,2%
Belasting inverkeerstelling	69.551	59.183	32.275	-37.276	-26.908	-45,5%
Totaal	241.686	236.918	196.729	-44.957	-40.189	-17,0%
Algemeen totaal	1.413.842	1.378.867	1.418.538	4.696	39.671	2,9%

(in duizend euro)

De meeste gewestelijke belastingen worden nog geïnd door de FOD Financiën, die ze vervolgens doorstort aan het gewest. Tot nu toe nam het gewest enkel het beheer over van de onroerende voorheffing (sinds 2018), de verkeersbelasting en de belasting op inverkeerstelling (beide in 2020).

Het ontwerp raamt de totale ontvangsten uit de belastingen op 1.418,5 miljoen euro. Dat is 39,7 miljoen euro (+2,9 %) meer dan initieel begroot. In vergelijking met de realisaties in 2020 komt dit neer op een stijging met 4,7 miljoen (0,3%).

Gewestelijke belastingen geïnd door de FOD Financiën

De stijgingen ten opzichte van de initiële begroting situeren zich vooral bij de successierechten (+66,5 miljoen euro) en de schenkingsrechten (+25,5 miljoen euro). Voor de meeste belastingen zijn de bedragen overgenomen van de raming die de FOD Financiën in september heeft gecommuniceerd. Globaal is de raming in dit ontwerp 8,5 miljoen euro lager dan die federale raming. Eind oktober was al 83,0 % van het in het ontwerp vooropgestelde totaalbedrag gerealiseerd.

Gewestelijke belastingen geïnd door Brussel Fiscaliteit

De geraamde ontvangsten uit de onroerende voorheffing verminderen met 0,8 miljoen euro tot 25,0 miljoen euro. Die raming houdt voorzichtigheidshalve geen rekening met een aantal reeds ingekohierde dossiers die Brussel Fiscaliteit heeft overgenomen van de FOD Financiën. Volgens Brussel Fiscaliteit gaat die raming uit van de verwachte inkohieringen dit jaar. De raming van de onroerende voorheffing is uiteraard belangrijk voor de gewestbegroting omdat de agglomeratie hier opcentiemen op heft, en die vervolgens doorstort naar het gewest.

Voor de verkeersbelastingen worden de ramingen op basis van de verwachte inkohieringen met 12,5 miljoen euro verlaagd tot 139,5 miljoen euro. Dat is in lijn met de gemiddelde uitvoering van 136,5 miljoen euro tijdens de drie voorgaande jaren. Zoals de Algemene Toelichting vermeldt was bij de initiële raming ten onrechte rekening gehouden met de gemeentelijke en agglomeratieopdecim op die belasting.

Voor de belasting op inverkeerstelling verminderen de ramingen met 26,9 miljoen euro (-45,5%) tot 32,3 miljoen euro. Volgens de verantwoording is die raming gebaseerd op de te verwachten inkohieringen. De algemene toelichting wijt die sterke daling aan de haperende productie van nieuwe wagens door een tekort aan computerchips waardoor de leveringstijden voor sommige merken of modellen kunnen oplopen tot meer dan één jaar.

HOOFDSTUK 4

Uitgaven

4.1 Algemeen overzicht

De algemene uitgavenbegroting is vastgelegd op 7,1 miljard euro, zowel bij de vastleggingen als bij de vereffeningen. Ten opzichte van de initiële begroting stijgen de vastleggingskredieten met 203,8 miljoen euro (+3,0 %) en de vereffeningkredieten met 189,4 miljoen euro (+2,7 %). Die verhogingen omvatten de bijkredieten die werden ingeschreven door begrotingsberaadslaging nr. 1²³ (150 miljoen euro).

De volgende tabel geeft die ramingen in detail weer volgens krediettype.

Tabel 7 – Uitgavenkredieten in het ontwerp van aangepaste begroting 2021

Algemene uitgavenbegroting	Initiële begroting 2021 (1)	Beraadsl. nr. 1 (2)	Verschil aanp. (3)	Ontwerp aangepaste begroting (4) = (1)+(2)+(3)	Totaal verschil (5) = (4)-(1)	%
Vastleggingskredieten (C)	6.547.394	150.000	50.568	6.747.962	200.568	3,1%
Variabele vastleggingskredieten (F)	343.197	-	3.183	346.380	3.183	0,9%
Totale vastleggingskredieten	6.890.591	150.000	53.751	7.094.342	203.751	3,0%
Vereffeningkredieten (B)	6.629.704	150.000	37.109	6.816.813	187.109	2,8%
Variabele vereffeningkredieten (E)	328.125	-	2.260	330.385	2.260	0,7%
Totale vereffeningkredieten	6.957.829	150.000	39.369	7.147.198	189.369	2,7%

(in duizend euro)

Het Rekenhof heeft een tabel opgesteld (cf. bijlage 1) waarin de evolutie van de kredieten in detail is weergegeven per opdracht.

4.1.1 Steun- en relancemaatregelen in het kader van COVID-19

De algemene toelichting bij de begroting 2022 (deel VIII *De budgettaire wijzigingen op niveau van uitgaven ten gevolge van de genomen ondersteuning- en herlanceringsmaatregelen in het kader van de COVID-19-crisis*) overloopt de specifieke wijziging bij de uitgavenkredieten die werd doorgevoerd ingevolge begrotingsberaadslaging nr. 1.

De onderstaande tabel²⁴ vat die beraadslaging, de kredieitherverdelingen en de wijzigingen door de begrotingsaanpassing samen.

²³ Cf. Inleiding.

²⁴ Op basis van de synthesesetabel van de beraadslagingen en herverdelingen in de algemene toelichting.

Tabel 8 – Synthese van beraadslaging nr. 1 en van de herverdelingen in het kader van de COVID-19-crisis

	"COVID"- provisie initiële begroting (1)	Beraadsl. Nr.1 (2)	Totaal "COVID"- provisie (3)=(1)+(2)	Herverd. COVID- maatregel- len (4)	Saldo provisie na herverde- ling (5)	Aanpas- sing (6)	"COVID"- provisie aangep. begroting (7)= (5)+(6)
BA 06.001.99.01.0100							
Kredieten B	150.000	150.000	300.000	-295.865	4.135	0	4.135
Kredieten C	150.000	150.000	300.000	-292.339	7.661	-7.500	161

(in duizend euro)

De initiële kredieten op de basisallocatie *Provisioneel krediet ter dekking van allerhande uitgaven* (150 miljoen euro) werden door begrotingsberaadslaging nr. 1 verdubbeld. Die kredieten werden vervolgens herverdeeld naar specifieke basisallocaties voor de steunmaatregelen in samenhang met de gezondheids crisis. De uitgevoerde herverdelingen belopen in totaal 292,3 miljoen euro bij de vereffeningen (B-kredieten) en 295,9 miljoen euro bij de vastleggingen (C-kredieten). De na herverdeling beschikbare saldi belopen bijgevolg 4,1 miljoen euro bij de vereffeningkredieten en 7,7 miljoen euro bij de vastleggingkredieten. Het ontwerp van aanpassing vermindert de vastleggingkredieten met 7,5 miljoen euro tot 0,2 miljoen euro.

Het Rekenhof merkt op dat de kredieten afkomstig van beraadslaging nr. 1 niet de enige blijken te zijn die de regering in 2021 bestemt voor de steunmaatregelen in samenhang met de gezondheids crisis. De algemene toelichting vermeldt immers dat deze in totaal op 491 miljoen euro worden geraamd, d.i. 191 miljoen euro meer. In de uitleg wordt niet verder gepreciseerd hoe die extra kredieten worden toegewezen in de algemene toelichting.

De algemene toelichting wijst er overigens op dat bovenop die 491 miljoen euro voor 217,3 miljoen euro relancemaatregelen werden gepland in het kader van het relance- en herontwikkelingsplan dat de Brusselse regering in juli 2020 goedkeurde.

4.1.2 Tabel van de COVID-maatregelen van de algemene toelichting

In bovenvermeld deel VIII van de algemene toelichting geeft de "Tabel van de COVID-maatregelen" de lijst van de kredieten ingeschreven op de verschillende basisallocaties in samenhang met al die maatregelen, en vermeldt hij een totaalbedrag van 491,3 miljoen euro aan vereffeningen en 487,9 miljoen euro aan vastleggingen.

Het Rekenhof merkt echter op dat die bedragen niet overeenstemmen met de som van de naast elke maatregel vermelde kredieten. Als men ze optelt, komt men tot de volgende bedragen:

Tabel 9 – Synthesetabel van de COVID- en relancekredieten

Kredieten COVID-maatregelen (tabel algemene toelichting, deel VIII)	C-kredieten	B-kredieten
Steunmaatregelen	498.355	507.018
Relancemaatregelen	168.245	195.396
Totaal COVID-maatregelen	666.600	702.414

(in duizend euro)

Bron: algemene toelichting en berekeningen van het Rekenhof

4.1.3 Impact van de COVID-maatregelen - Conclusie

Na het lezen van de algemene toelichting en van de begrotingsdocumenten is het tot besluit niet mogelijk te bepalen hoeveel uitgavenkredieten 2021 juist²⁵ voor de maatregelen in samenhang met de gezondheidscrisis worden bestemd.

4.2 Evolutie van het uitstaand bedrag van de vastleggingen

Het uitstaand bedrag van de vastleggingen²⁶ vertegenwoordigt de verplichtingen die het Gewest bij derden is aangegaan en die tot een kasuitgave (vereffening) aanleiding kunnen geven. Dat uitstaand bedrag vertegenwoordigt een potentiële schuld waarvan het bedrag afhangt van de effectieve realisatie van de aangegane verplichtingen.

Op 31 december 2020 beliep het uitstaand bedrag van de vastleggingen van de DBHR 3.053,6 miljoen euro, wat 132,8 miljoen euro minder is dan het uitstaand bedrag op 31 december 2019.

Die daling vloeit enerzijds voort uit het feit dat de vereffeningsbedragen voor uitgaven in 2020 33,1 miljoen euro hoger lagen dan die van de vastleggingen en anderzijds uit de annulering van vastleggingsvisums die in voorgaande jaren waren genomen ten belope van 99,8 miljoen euro.

De initiële uitgavenbegroting voor 2021 genereerde een vermindering van het potentieel uitstaand bedrag met 67,2 miljoen euro; het voorliggend ontwerp van aanpassing brengt dat met 14,3 miljoen euro terug tot 52,9 miljoen euro.

De volledige uitvoering van de begroting 2021, zonder de eventuele annuleringen en verminderingen van vastleggingen, zou het globale uitstaand bedrag in theorie op nagenoeg 3,0 miljard euro kunnen brengen op 31 december 2021.

4.3 Commentaar en opmerkingen over de belangrijkste kredietevoluties

De volgende commentaren betreffen de meest significante schommelingen bij de vastleggings- en vereffeningskredieten²⁷.

4.3.1 Opdracht 03 – Gemeenschappelijke initiatieven van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Programma 006 – Plan voor herstel en veerkracht (EU)

Dit nieuwe programma is bestemd voor de uitgaven die worden gefinancierd door de Europese fondsen van de Faciliteit voor Herstel en Veerkracht (RRF) en bevat geen enkel krediet op de 22 nieuwe basisallocaties.

²⁵ Met uitzondering van de herverdeelde bedragen.

²⁶ Verschil tussen de vastleggingskredieten en de vereffeningskredieten.

²⁷ Zonder begrotingsfondsen.

Het bedrag van 89,1 miljoen euro voor die doelstelling is opgenomen in verschillende basisallocaties die zonder onderscheidende benaming (met uitzondering van één enkele²⁸) zijn verspreid over de begroting²⁹.

Het Rekenhof merkt bijgevolg op dat die voorstelling de transparantie van de begroting schaadt en het niet mogelijk maakt een correct beeld te krijgen van de kredieten die in het kader van de RRF zijn uitgetrokken. Ook kunnen die maatregelen zo budgettair niet worden opgevolgd.

Het kabinet van de minister belast met Begroting geeft als uitleg voor die vaststelling dat de IT-fase voor het aanmaken van het programma (invoer in SAP) niet tijdig kon worden gerealiseerd. Daar een groot aantal projecten worden gefinancierd (Europese fondsen en ontvangsten van de middelenbegroting) blijkt het moeilijk de kredieten op te splitsen.

4.3.2 Opdracht 06 – Financieel en budgettair beheer en controle

Op programma 001 *Ondersteuning van het algemeen beleid* hangen de vastgestelde kredietverminderingen (-210,9 miljoen euro bij de vastleggingen en -206,9 miljoen euro bij de vereffeningen) samen met de schrapping of vermindering van als provisioneel ingeschreven kredieten op de volgende drie basisallocaties:

- BA 06.001.99.01.0100 *Provisioneel krediet voor het dekken van allerhande uitgaven*: -149,8 en -145,9 miljoen euro. De evolutie van de kredieten in samenhang met die provisie wordt vermeld in de synthesetabel in punt 4.1.1 *Steun- en relancemaatregelen in het kader van COVID-19*. De saldi van de geprovisioneerde kredieten belopen in de aangepaste begroting 0,2 en 4,5 miljoen euro bij de vastleggingen en de vereffeningen.
- BA 06.001.99.02.0100 *Provisioneel krediet voor het dekken van allerhande uitgaven*: - 22,1 miljoen euro bij de vastleggingen en de vereffeningen. De kredieten die zijn voorbehouden voor de uitgaven in samenhang met de personeelskosten, worden teruggebracht van 41,2 naar 19,1 miljoen euro. Het Rekenhof merkt op dat geen informatie beschikbaar is in verband met de concrete bestemming van de kredieten op die provisie.
- BA 06.001.99.03.0100 *Provisie voor het sectoraal akkoord betreffende het personeel van de lokale besturen en van de publieke rust- en ziekenhuizen*: -39 miljoen euro bij de vastleggingen en de vereffeningen. De kredieten worden op nul euro gebracht en vervolgens gedeeltelijk terug ingeschreven op een nieuwe basisallocatie van programma 04 *Algemene financiering van de gemeenten van opdracht 10 Ondersteuning en begeleiding van de plaatselijke besturen*³⁰, ten belope van 22,5 miljoen euro bij de vastleggingen en de vereffeningen. Die herallocatie is bedoeld om de beslissing van de Brusselse regering van 2 oktober 2021 toe te passen. Deze bestond erin het akkoord van comité C (herwaardering van de lonen van de ambtenaren van de plaatselijke overheidsdiensten) goed te keuren.

²⁸ BA 23.002.16.02.6141 *Investeringsubsidies aan Leefmilieu Brussel (BIM) in het kader van het Plan voor Herstel en Veerkracht (PHV) (R - 1.02. 'Verbeterde energiesubsidieregeling', I - 1.08. 'Renovatie van openbare gebouwen', I - 1.13. 'Renolab' en I - 2.11. 'Digitalisering van processen tussen burgers en bedrijven')*.

²⁹ Het Rekenhof herinnert eraan dat het niet beschikte over de nodige gegevens die aantonen waar die uitgaven zich bevinden in de aangepaste begroting 2021, terwijl ze worden geweerd bij de berekening van het vorderingensaldo.

³⁰ BA 10.004.27.13.4322 *Werkingsdotatie aan de gemeenten in het kader van het sectoraal akkoord 2021/01 betreffende de herwaardering van de lonen van de ambtenaren van de gemeenten, de OCMW's, de niet-zorgverlenende verenigingen van Hoofdstuk XII en de Berg van Barmhartigheid*.

4.3.3 Opdracht 10 – Ondersteuning en begeleiding van de plaatselijke besturen

Op programma 005 *Financiering van specifieke projecten van de gemeenten* stijgen de vastleggings- en vereffeningskredieten met 30,1 en 29,8 miljoen euro tot 132,9 en 132,1 miljoen euro.

De voornaamste stijging betreft basisallocatie BA 10.005.27.21.4321 *Specifieke werkingssubsidies aan de gemeenten in het kader van de gezondheids crisis COVID-19 (50 % City tax)*, die met 26,8 miljoen kredieten wordt gestijfd. De Brusselse regering heeft immers beslist de schrapping van de belasting op de inrichtingen van toeristische logies wegens de gezondheids crisis te compenseren door het “historische drempelbedrag” dat inzake opcentiemen aan de gemeenten worden gewaarborgd, te herkwalficeren als subsidie. Het Rekenhof wijst erop dat het opschrift van de basisallocatie dat verwijst naar “50 % City tax” verkeerd is.

4.3.4 Opdracht 12 – Ondersteuning van economie en landbouw

De vastleggings- en vereffeningskredieten van deze opdracht worden opgetrokken met respectievelijk 222,1 en 214,5 miljoen euro. Die verhogingen vloeien ten belope van 210,3 en 211,6 miljoen euro voort uit de herallocatie die grotendeels afkomstig is van de “COVID”-provisie, terwijl het saldo wordt toegekend in het kader van deze aanpassing.

Deze kredieten werden hoofdzakelijk toegekend aan de volgende programma’s:

- Programma 021 – *Steun in het kader van de ordonnanties van 3 mei 2018 -economische ontwikkeling / bouwplaatsen op openbare weg - unieke premies aan Brusselse KMO’s getroffen door de maatregelen tegen de verspreiding van COVID-19*: +196,9 en +198,3 miljoen euro.

Die verhogingen hebben meer bepaald betrekking op de nieuwe basisallocatie 12.021.38.09.3132 *Steun aan ondernemingen in het kader van de gezondheids crisis COVID-19*, die werden gestijfd met 192,8 miljoen euro vastleggings- en vereffeningskredieten. Die basisallocatie wil hoofdzakelijk steun (“Tetra”-premie genaamd) toekennen aan ondernemingen uit de sectoren van de discotheken, restaurants en cafés en bepaalde van hun leveranciers, uit de evenementensector, de sector van de cultuur, het toerisme, sport en reizigersvervoer, alsook een steun aan ondernemingen die niet-essentiële activiteiten uitoefenen, in het kader van de gezondheids crisis COVID-19.

- Programma 011 *Ondersteuning van de door de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Brussel (GIMB) ontplooiende activiteiten*: + 35,8 en + 43,8 miljoen euro, waarvan nagenoeg 31 miljoen euro voor de toekenning van kredieten aan Brusoc in het kader van de overwinteringsleningen (Oxigen-leningen)³¹ en de deelname in haar kapitaal ten belope van respectievelijk 14,7 en 15 miljoen euro.
- Een nieuw programma 024 *Ondersteuning van de activiteiten van het Herstelfonds van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest* krijgt vastleggings- en vereffeningskredieten ten belope van respectievelijk 25 en 2 miljoen euro³². Dat Fonds waarvan de oprichting op 18 maart 2021 werd goedgekeurd door de Brusselse regering, beoogt de Brusselse ondernemingen de mogelijkheid te bieden hun solvabiliteit te verbeteren. Het zal in

³¹ Lening toegekend als antwoord op de thesaurieproblemen en om de heropstart en ontwikkeling van de activiteiten van ondernemingen die door de gezondheids crisis werden getroffen te bevorderen.

³² In het ontwerp van initiële begroting 2022 zijn 23 miljoen euro vereffeningskredieten ingeschreven.

gelijke delen van twintig miljoen euro worden gefinancierd door de gewestbegroting en de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij (FPIM).

De kredieten van programma 022 *Maatregelen voor het verstrekken van leningen voor commerciële huur in het kader van de gezondheids crisis COVID-19* dalen overigens met 22 en 20 miljoen euro, waarvan 10 miljoen euro wordt overgeheveld naar programma 011 voor de toekenning van kredieten aan de GIMB, met het oog op het toekennen van kredieten aan de Brusselse ondernemingen en leveranciers van de horecasector ingevolge de gezondheids crisis (BA 12.011.21.01.0310).

4.3.5 Opdracht 25 – Huisvesting en woonomgeving

In programma 006 *Bevordering van de privé-eigendom* wordt een bedrag van 6 miljoen euro ingeschreven voor de kredietverlening aan het Crédit Immobilier Ouvrier³³ in het kader van de gerechtelijke reorganisatieprocedure. Die kredieten zijn overgewaardeerd met 3 miljoen euro vanwege een technische fout.

4.3.6 Opdracht 30 – Financiering van de Gemeenschapscommissies

De kredieten voor de dotaties aan de gemeenschapscommissies worden met 201 miljoen euro opgetrokken in vergelijking met de initiële begroting, waarvan 64,5 miljoen euro door een herverdeling van kredieten afkomstig van de COVID-provisie, en 136,5 miljoen euro door deze aanpassing.

Die aanvullende kredieten worden hoofdzakelijk toegekend aan de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (198 miljoen euro) om de bijkomende uitgaven te dekken die de commissie in haar begroting heeft ingeschreven om de vaccinatiekosten te dekken, in het kader van een begrotingsberaadslaging (+62,7 miljoen euro). Het saldo is bestemd om andere uitgaven in samenhang met de gezondheids crisis te financieren en haar tekort te dekken.

Het Rekenhof merkt op dat de kredieten van die opdracht op de basisallocaties BA 30.002.42.05.4511 *Bijkomende inkomensoverdrachten aan de Franse Gemeenschapscommissie bij wijze van trekkingsrecht* en BA 30.002.42.06 *Bijkomende inkomensoverdrachten aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie bij wijze van trekkingsrecht* niet de aanvullende dotaties omvatten die de Brusselse regering hen via een beslissing van 20 mei 2021 heeft toegekend voor een uitzonderlijke steun aan de sportclubs ten belope van respectievelijk 5,2 en 1,3 miljoen euro.

³³ BA 25.006.40.01.8122.

HOOFDSTUK 5

Autonome bestuursinstellingen

5.1 Algemeen overzicht

Tabel 10 – Evolutie van de begrotingen van de autonome bestuursinstellingen

Autonome bestuursinstelling		Initiële begroting	Aangepaste begroting	Verschil	
1^e categorie					
Centrum voor informatica voor het Brussels Gewest (CIBG)	Ontvangsten	72.806	76.201	3.395	5%
	Uitgaven	72.806	76.201	3.395	5%
	Saldo	0	0	0	
Brusselse Hoofdstedelijke Dienst voor Brandweer en Dringende Medische Hulp (DBDMH)	Ontvangsten	147.419	150.537	3.118	2%
	Uitgaven	141.613	144.130	2.517	2%
	Saldo	5.806	6.407	601	10%
Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesaurieën (BGHFGT)	Ontvangsten	1.634.403	1.560.430	-73.973	-4,53%
	Uitgaven	1.634.403	1.560.430	-73.973	-5%
	Saldo	0	0	0	
Leefmilieu Brussel (LB)	Ontvangsten	210.001	205.121	-4.880	-2%
	Uitgaven	209.237	201.821	-7.416	-4%
	Saldo	764	3.300	2.536	332%
Net Brussel, Gewestelijk Agentschap voor Netheid (GAN)	Ontvangsten	268.848	251.056	-17.792	-7%
	Uitgaven	281.300	263.508	-17.792	-6%
	Saldo	-12.452	-12.452	0	0%
Innoviris (Brussels Instituut voor onderzoek en innovatie)	Ontvangsten	57.794	70.992	13.198	23%
	Uitgaven	57.200	70.469	13.269	23%
	Saldo	594	523	-71	-12%
Fonds voor de financiering van het waterbeleid (FFW)	Ontvangsten	0	0	0	
	Uitgaven	0	0	0	
	Saldo	0	0	0	
Brussels Planningsbureau (perspective.brussels/BPB)	Ontvangsten	35.803	35.400	-403	-1%
	Uitgaven	35.833	35.421	-412	-1%
	Saldo	-30	-21	9	-0,3
Brussel Preventie en Veiligheid (BPV)	Ontvangsten	127.246	119.886	-7.360	-6%
	Uitgaven	127.244	127.244	0	0%
	Saldo	2	-7.358	-7.360	-368000%
2^e categorie					
Actiris	Ontvangsten	772.944	719.144	-53.800	-6,96%
	Uitgaven	772.944	719.144	-53.800	-6,96%
	Saldo	0	0	0	
Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (ESRBHG)	Ontvangsten	3.818	3.823	5	0%
	Uitgaven	3.919	3.823	-96	-2%
	Saldo	-101	0	101	-1

Autonome bestuursinstelling		Initiële begroting	Aangepaste begroting	Verschil	
Brussels Waarborgfonds (BWF)	Ontvangsten	4.304	5.017	713	17%
	Uitgaven	4.212	5.017	805	19%
	Saldo	92	0	-92	-100%
Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel (MIVB)	Ontvangsten	1.289.741	1.266.684	-23.057	-2%
	Uitgaven	1.340.818	1.346.605	5.787	0%
	Saldo	-51.077	-79.921	-28.844	56%
Brussel Gas Elektriciteit (Brugel)	Ontvangsten	5.551	5.551	0	0%
	Uitgaven	5.551	5.551	0	0%
	Saldo	0	0	0	
Iristeam	Ontvangsten	51.655	51.816	161	0%
	Uitgaven	51.816	51.816	0	0%
	Saldo	-161	0	161	-1
Brussels Hoofdstedelijk Parkeeragentschap (parking.brussels)	Ontvangsten	83.258	74.652	-8.606	-10%
	Uitgaven	78.259	74.489	-3.770	-5%
	Saldo	4.999	163	-4.836	-97%
Haven van Brussel	Ontvangsten	33.207	31.258	-1949	-6%
	Uitgaven	33.407	31.258	-2149	-6%
	Saldo	-200	0	200	-100%
Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij (BGHM)	Ontvangsten	306.296	430.328	124.032	40%
	Uitgaven	456.326	490.725	34.399	8%
	Saldo	-150.030	-60.397	89.633	-60%
Woningfonds van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (WFBG)	Ontvangsten	358.298	360.490	2.192	1%
	Uitgaven	367.404	389.096	21.692	6%
	Saldo	-9.106	-28.606	-19.500	214%
Brusoc	Ontvangsten	11.354	29.019	17.665	156%
	Uitgaven	9.625	27.485	17.860	186%
	Saldo	1.729	1.534	-195	-11%
visit.brussels	Ontvangsten	28.903	35.493	6.590	23%
	Uitgaven	28.903	35.493	6.590	23%
	Saldo	0	0	0	
Brussel Ontmanteling (BDBO)	Ontvangsten	360	418	58	16%
	Uitgaven	360	360	0	0
	Saldo	0	58	58	
Brussels Agentschap voor de Ondersteuning van het Bedrijfsleven (BAOB)	Ontvangsten	41.904	42.236	332	1%
	Uitgaven	44.099	44.586	487	1%
	Saldo	-2.195	-2.350	-155	7%
Maatschappij voor Stedelijke Inrichting (MSI)	Ontvangsten	4.053	4.053	0	0%
	Uitgaven	4.053	4.053	0	0%
	Saldo	0	0	0	
Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Brussel (GIMB)	Ontvangsten	15.110	27.006	11.896	79%
	Uitgaven	14.108	40.917	26.809	190%
	Saldo	1.002	-13.911	-14.913	-1.488%
	Ontvangsten	5.565.076	5.556.611	-8.465	0%

Autonome bestuursinstelling		Initiële begroting	Aangepaste begroting	Verschil	
Geconsolideerde instellingen	Uitgaven	5.775.440	5.749.642	-25.798	0%
	Saldo	-210.364	-193.031	17.333	-8%

Bron: de administratieve begrotingen die als bijlage bij de begrotingsordonnantie (initiële begroting 2021) en bij het ontwerp van begrotingsordonnantie (aangepaste begroting 2021) zijn gevoegd (in duizend euro)

Hierna wordt ingegaan op de belangrijkste opmerkingen.

5.2 Net Brussel, Gewestelijk Agentschap voor Netheid (GAN)

Het ontwerp van aanpassing vermindert de ontvangsten (251,1 miljoen euro) en de vereffeningskredieten (263,5 miljoen euro) met 17,8 miljoen euro. Het tekort wordt bijgevolg op -12,5 miljoen euro gehouden³⁴.

5.2.1 Ontvangsten

Net als bij de aanpassingen van de begrotingen 2018, 2019 en 2020, worden de ontvangsten uit de verkoop van zakken (BA 02.004.03.42.1612) geannuleerd (-7,8 miljoen euro) omdat de opstart van de aankoopcentrale is verschoven naar 2022.

5.2.2 Uitgaven

De voornaamste verminderingen van vereffeningskredieten betreffen:

- de aankoop van zakken door de aankoopcentrale (BA 02.001.08.11.1211): -7,8 miljoen euro;
- de aankopen van voertuigen voor de vuilophaling (BA 02.001.11.04.7410, -3,2 miljoen euro) en de reiniging (BA 03.001.11.01.7410, -3,5 miljoen euro). Die uitgaven worden overgedragen op boekjaar 2022 wegens de vertraging opgelopen bij de uitvoering van de overheidsopdrachten door de COVID-crisis en de Brexit.

5.3 Innoviris (Brussels Instituut voor Onderzoek en Innovatie)

Het ontwerp van aanpassing verhoogt de ontvangsten (70,5 miljoen euro) en de vereffeningskredieten (70 miljoen euro) met 13,3 miljoen euro. Het begrotingsresultaat bedraagt +0,5 miljoen euro.

5.3.1 Ontvangsten

De toename van de ontvangstenramingen vloeit voort uit de inschrijving van een bedrag van 13,3 miljoen euro op basisallocatie 01.001.03.04.0820 *Aanwending van reserves van voorgaande jaren*.

De aanwending van reserves van voorgaande jaren is evenwel geen begrotingsverrichting in de zin van artikel 5 van de OOBBC, volgens hetwelk die verrichtingen aanleiding moeten geven tot een financiële afwikkeling en moeten worden gerealiseerd voor eigen rekening met derden. Bijgevolg betreft het een interne verrichting die niet leidt tot een tijdens het begrotingsjaar vastgesteld recht.

³⁴ Ondanks dit tekort voorziet het agentschap geen thesaurieproblemen eind 2021.

5.4 Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel (MIVB)

In vergelijking met de initiële begroting vermindert de aangepaste begroting de ontvangstenramingen tot 1.266,7 miljoen euro (-23,1 miljoen euro) en trekt ze de vereffeningskredieten op tot 1.346,6 miljoen euro (-5,8 miljoen euro). Het begrotingsresultaat komt bijgevolg neer op een tekort van 79,9 miljoen euro, d.i. een verslechtering met 28,8 miljoen euro ten opzichte van de initiële begroting. Het ESR-vorderingensaldo belooft overigens -80,5 miljoen euro, overeenkomstig de regeringsbeslissing.

5.4.1 Ontvangsten

Ontvangsten uit dotatie

De dotaties belopen in totaal 492,2 miljoen euro (BA 03.001.01.01.4610 *Werkingsdotatie*; BA 03.002.03.01.1612 *Dotatie voor de voordeeltarieven*). De stijging met 28 miljoen euro in vergelijking met de initiële begroting moet het mogelijk maken uitzonderlijk en niet-recurrent de extra kosten in samenhang met de gezondheidscrisis te dekken.

Eigen ontvangsten

De verkeersontvangsten (BA 05.001.03.01.1612) dalen met 27,7 miljoen euro in vergelijking met de initiële begroting, en belopen 164,4 miljoen euro als gevolg van de sterke daling van het aantal reizigers op het net ingevolge de gezondheidscrisis. Volgens de MIVB viel de vermindering 6,5 miljoen euro gunstiger uit dan de hypothesen die werden gehanteerd bij de begrotingsonderhandelingen voor de raming van haar eigen ontvangsten. Ze verklaart dat verschil door de doelstelling van de regering om het ESR-vorderingensaldo van de instelling vast te leggen op -80,5 miljoen euro.

5.4.2 Uitgaven

5.4.2.1 *Vereffeningskredieten*

Algemene werkingskosten

De kredieten voor de leveringen van elektriciteit en brandstoffen, voor de algemene kosten en voor de diverse goederen en diensten (221,1 miljoen euro) stijgen globaal met 20,9 miljoen euro.

Die stijging is hoofdzakelijk toe te schrijven aan een toename van de kosten voor het poetsen en desinfecteren van de verschillende voertuigen, lokalen en kantoren, evenals de aankoop van individuele beschermingsmiddelen (maskers, handschoenen en ontsmettingsmiddelen) in het kader van de gezondheidscrisis.

Investeringsuitgaven

De investeringsuitgaven (435,5 miljoen euro) dalen globaal met 21,3 miljoen euro. Het voornaamste verschil betreft BA 01.003.11.02.7410 *Aankoop rijtuigen* (-26,2 miljoen euro) wegens het uitstel van uitgaven in verband met de aankoop van nieuwe trams en bussen. Voor de nieuwe trams kan het uitstel worden verklaard door vertragingen bij de levering en de assemblage als gevolg van de COVID-19-crisis. Voor de bussen kan het worden verklaard door de herziening van de leveringsplanning van de 128 hybride standaardbussen en de 23 hybride accordeonbussen.

5.5 Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij (BGHM)

Ten opzichte van de initiële begroting 2021 nemen de vastleggingskredieten toe met 37,6 miljoen euro (+10,80 %) tot 385,9 miljoen euro en kennen de vereffeningskredieten een toename met 34,4 miljoen euro (+7,54 %) tot 490,7 miljoen euro. De ontvangsten nemen toe met 124,0 miljoen euro (+40,49 %) tot 430,3 miljoen euro. Daardoor heeft de BGHM een begrotingstekort van 60,4 miljoen euro en een positief vorderingensaldo van 5,5 miljoen euro.

5.5.1 Uitgaven

De basisallocatie 03.002.21.01.8111 bevat de afhalingen op eigen middelen voor voorschotten op lange termijn aan de OVM. De vastleggings- en vereffeningskredieten werden via een herverdeling verhoogd met respectievelijk 6 miljoen euro en 5 miljoen euro. De begrotingsaanpassing brengt deze kredieten terug op het niveau van de initiële begroting hoewel de uitvoering momenteel reeds boven dit bedrag ligt. De herverdeling werd ten onrechte geneutraliseerd.

Een vastleggingskrediet van 3,8 miljoen euro werd ingeschreven op de basisallocatie 03.001.20.06.6321 voor investeringssubsidies aan gemeenten binnen het Gewestelijk Huisvestingsplan en de Alliantie Wonen. De volledige subsidie van 440 miljoen euro werd reeds volledig door de BGHM vastgelegd. Een deel van de oorspronkelijke vastlegging zal moeten geannuleerd worden omwille van deze nieuwe vastlegging op de basisallocatie met de juiste economische code voor de gemeenten.

Het niet gesubsidieerde deel van de projecten in het kader van het Huisvestingsplan en de Alliantie Wonen wordt door de BGHM gefinancierd. Bovendien worden sommige projecten volledig voorgefinancierd door de BGHM. Hiervoor wordt een financieringsovereenkomst afgesloten met de tegenpartij. Het Rekenhof is van oordeel dat het volledige bedrag van de kredietverlening moet vastgelegd zijn op het moment dat de financieringsovereenkomst wordt afgesloten. De vastlegging door de BGHM gebeurt echter op het moment dat de middelen worden opgevraagd door de tegenpartij. De ingeschreven vastleggingskredieten hebben voornamelijk betrekking op financieringsovereenkomsten die reeds afgesloten werden.

De ingeschreven kredieten van 1,1 miljoen euro voor de intresten op krediettoekenningen huisvestingsplan³⁵ zijn ondergewaardeerd met 1 miljoen euro overeenkomstig de aflossingstabellen. De herverdeling werd ten onrechte geneutraliseerd.

Het Rekenhof stelt vast dat voor de verrichtingen met de OVM (openbare vastgoedmaatschappijen) nog steeds gebruik wordt gemaakt van basisallocaties met een verkeerde economische code (51.11 en 81.11) omwille van het beschikbare encours op deze basisallocaties. Evenwel worden nog steeds vastleggingskredieten ingeschreven op deze basisallocaties.

³⁵ AB 03.002.13.01.2110

5.6 Woningfonds van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (WFBG)

Ten opzichte van de initiële begroting 2021 nemen de vastleggingskredieten toe met 21,7 miljoen euro (+4,87%) tot 466,8 miljoen euro en kennen de vereffeningskredieten eveneens een toename met 21,7 miljoen euro (+5,90%) tot 389,1 miljoen euro. De ontvangsten nemen toe met 2,2 miljoen euro (+0,61%) tot 360,5 miljoen euro. Daardoor heeft het WFBHG een begrotingstekort van 28,6 miljoen euro en een negatief vorderingensaldo van 8,0 miljoen euro.

5.6.1 Ontvangsten

De investeringsdotatie vanwege de GOB neemt toe met 1 miljoen euro tot 2,6 miljoen euro. In 2020 had de GOB onvoldoende beschikbare kredieten om de verschuldigde investeringsdotaties aan te rekenen. De vierde schijf van de investeringsdotatie 2017 ten belope van 1,2 miljoen euro werd niet aangerekend bij de GOB. Het vastgesteld recht werd echter aangerekend in de begroting 2020 van het Woningfonds. Het ingeschreven krediet is bijgevolg overgewaardeerd met 1,2 miljoen euro.

Een kredietverlening voor de financiering van het fonds B3 (huurgaranties) ten belope van 3 miljoen euro wordt ingeschreven³⁶. De modaliteiten ervan zijn momenteel nog niet bekend. De niet-recupereerbare verliezen van het Fonds B3 beliepen eind 2020 266.249 euro.

5.6.2 Uitgaven

Een vastleggingskrediet van 7,3 miljoen euro is ingeschreven op de basisallocatie 04.402.11.02.7200 *Investerings in gebouwen voor de door het Gewest gedelegeerde missies*. De gunning van “La Braise” is uitgesteld naar 2022. De administratie deelt mee dat het gedeelte kredieten voor “La Braise” zal worden gebruikt om een herverdeling op verschillende basisallocaties uit te voeren als gevolg van prijsstijgingen van sommige projecten, die aanzienlijk zijn met de huidige inflatie. De controle zal echter pas op het einde van het jaar kunnen gebeuren, na de publicatie van de ABEX-index.

³⁶ BA 02.203.03.06.9630.

TWEEDE DEEL

Ontwerpordonnanties houdende de begrotingen voor 2022

HOOFDSTUK 1

Norm en begrotingstraject

1.1 Europese context

Wat de initiële begroting 2022 betreft, blijven de beschouwingen met betrekking tot de activering van de algemene ontsnappingsclausule, de Faciliteit voor herstel en veerkracht en SURE, zoals uiteengezet in punt 1.1 van deel 1 *Ontwerpordonnanties houdende de aanpassing van de begrotingen voor het jaar 2021*, van toepassing.

1.2 Ontwerp van begrotingsplan van België

Sinds het *twopack* op 30 mei 2013 in werking trad, zijn de lidstaten van de eurozone onderworpen aan een versterkt budgettair toezicht vanwege de Europese Commissie. Ze moeten hun ontwerp van begrotingsplan voor het komende jaar vóór 15 oktober aan de Commissie bezorgen, die er uiterlijk op 30 november een advies over formuleert en in voorkomend geval kan vragen om het ontwerp te vervolledigen of bij te sturen.

Op 15 oktober 2021 heeft België aan de Europese Commissie een ontwerp van begrotingsplan bezorgd met daarin de maatregelen waarin de verschillende beleidsniveaus voorzien om de COVID-19-crisis te bestrijden en, voor een aantal beleidsniveaus, de gevolgen van de overstromingen in juli 2021.

1.2.1 Vorderingsaldo en structureel saldo

Het ontwerp van begrotingsplan voorziet in 2022 een nominaal vorderingensaldo te bereiken dat -4,9% van het bbp bedraagt en een structureel saldo dat -4,6% van het bbp bedraagt, rekening houdend met de impact van de maatregelen ter bestrijding van de gezondheids crisis en de overstromingen van juli 2021.

1.2.2 Schuldgraad

De schuldgraad (brutoschuld) wordt voor de jaren 2021 en 2022 geraamd op respectievelijk 113,9% van het bbp en 114,3% van het bbp.

1.2.3 Flexibiliteitsclausules

De maatregelen die België heeft genomen om de pandemie te bestrijden, vallen onder de algemene ontsnappingsclausule, veeleer dan onder de flexibiliteitsclausule.

De budgettaire impact van de maatregelen in verband met COVID-19 die in het stabiliteitsprogramma zijn opgenomen, wordt voor alle overheden samen op 14,2 miljard euro (2,9% van het bbp) geraamd in 2021 en op 2,0 miljard euro (0,4% van het bbp) in 2022.

In het ontwerp van begrotingsplan 2022 wordt overigens nergens op nationaal niveau gevraagd de flexibiliteitsclausule in verband met structurele hervormingen of strategische investeringen te kunnen genieten.

In de voorgaande jaren hebben de meeste deelstaatentiteiten evenwel opgeroepen tot een herziening van de flexibiliteitsclausule voor investeringen en hoewel België zich niet in de positie bevond om die clausule te mogen toepassen, hebben ze hun begroting opgesteld alsof die clausule van toepassing was. Ze hebben bij de berekening van hun vorderingensaldo uit eigen beweging en zonder het akkoord van de Europese Commissie de bedragen geneutraliseerd die bedoeld waren voor strategische investeringen.

1.3 Conformiteit van de begroting 2022 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met het Europese kader

In het raam van het *sixpack* bepaalt richtlijn 2011/85/EU van de Raad van 8 november 2011 de regels voor de eigenschappen die de begrotingskaders van de lidstaten moeten vertonen om te garanderen dat ze hun verplichting inzake buitensporige overheidstekorten nakomen. De richtlijn werd in nationaal recht³⁷ omgezet door de wet van 10 april 2014³⁸ die de wet houdende de algemene bepalingen wijzigt.

De verantwoordingsstukken die elke gemeenschap en elk gewest bij hun begrotingen moeten voegen, zijn daarin opgesomd. Bovendien kadert de begroting van die entiteiten in een begrotingskader op middellange termijn dat de legislatuur beslaat en een minimale periode van drie jaar. Het moet worden aangevuld met een meerjarenprogrammatische voortvloei uit het begrotingskader op middellange termijn. De algemene bepalingenwet detailleert welke elementen daarin moeten worden opgenomen.

Wat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreft, vermelden de artikelen 11 en 21 van de OOBBC welke documenten en informatie elk jaar in de algemene toelichting moeten worden opgenomen.

Het Rekenhof stelt vast dat de algemene toelichting van de begroting 2022 de vereiste informatie verschaft, met uitzondering van de hierna uiteengezette hiaten.

1.3.1 Instellingen die niet in de begrotingen zijn opgenomen

Artikel 16/11, 2°, van de desbetreffende wet bepaalt dat de documenten ter informatie bij en ter verantwoording van de begroting alle instellingen en fondsen moeten vermelden die niet in de begrotingen zijn opgenomen maar die deel uitmaken van de consolidatieperimeter zoals bepaald door het Instituut voor de Nationale Rekeningen, alsook een analyse van de impact van die instellingen en fondsen op het vorderingensaldo en op de overheidsschuld.

Volgens de lijst die de Nationale Bank op 18 oktober 2021 publiceerde, omvatte de consolidatieperimeter van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 64 eenheden geklasseerd in sector S.1312. Hiervan werden echter enkel de begrotingssaldi van 26 autonome instellingen

³⁷ Het voornaamste doel van die richtlijn bestaat erin lidstaten ertoe te verplichten te beschikken over een alomvattend systeem voor overheidsboekhouding, hun begrotingsprogrammatische te baseren op realistische en actuele macro-economische prognoses, te beschikken over cijfermatige begrotingsregels, een meerjarenbegrotingsvisie te ontwikkelen, te zorgen voor begrotingscoördinatie tussen de subsectoren, de budgettaire verantwoordelijkheden te verdelen onder de subsectoren, informatie over alle instellingen en fondsen, over de fiscale uitgaven, over de voorwaardelijke verplichtingen en de waarborgen te publiceren en in aanmerking te nemen.

³⁸ Wet van 10 april 2014 tot wijziging, met het oog op de gedeeltelijke omzetting van richtlijn 2011/85/EU, van de wet van 16 mei 2003.

geconsolideerd met het begrotingssaldo van de diensten van de regering. De Brusselse regering heeft immers beslist af te wijken van het toepassingsgebied van de OOBBC³⁹, dat alle eenheden omvat die deel uitmaken van de ESR-consolidatieperimeter (S.1312).

1.3.2 Inventaris van de belastinguitgaven

Artikel 16/11, 3°, van de algemenebepalingenwet stelt dat een inventaris van de belastinguitgaven bij het ontwerp van begroting moet worden gevoegd. Die inventaris moet alle kortingen, verminderingen en uitzonderingen op het algemene stelsel van de belastingheffing omvatten die tijdens het begrotingsjaar gelden ten gunste van de belastingplichtigen of van economische, sociale of culturele activiteiten. De inventaris moet gedetailleerde informatie geven over de gevolgen van de gewestelijke belastinguitgaven voor de ontvangsten.

Het Rekenhof stelt vast dat daarover geen informatie is terug te vinden in de algemene toelichting

³⁹ Artikel 69 van de ontwerpordonnantie houdende de algemene uitgavenbegroting 2022 bepaalt: "In afwijking van artikel 2, 2°, van de organieke ordonnantie van 23 februari 2006 houdende de bepalingen die van toepassing zijn op de begroting, de boekhouding en de controle, bevat de gewestelijke entiteit de geconsolideerde instellingen opgenomen in de geconsolideerde begroting van ontvangsten en uitgaven van de gewestelijke entiteit bepaald in artikel 2, 4de lid, van deze ordonnantie".

HOOFDSTUK 2

Begrotings- en vorderingensaldo en naleving van de doelstellingen

2.1 Traject van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Het traject uit de meerjarenprojectie zoals voorgesteld in de algemene toelichting is gebaseerd op de economische begroting van september 2021, de meerjarenvooruitzichten van het Planbureau van juni 2021 en de meest recente fiscale kencijfers opgesteld door de FOD Financiën en Brussel Fiscaliteit. Die prognose, die gebaseerd is op het initiële geconsolideerde ESR-vorderingensaldo 2021, vermeldt de verwachte verschillen, in vergelijking met dat saldo, qua ontvangsten en qua uitgaven van de gewestelijke entiteit om te komen tot de resultaten in ESR-termen. Het gaat ervan uit dat er in 2025 terug een structureel evenwicht zal zijn.

De volgende tabel geeft een samenvatting ervan. Het Rekenhof heeft er een lijn *Andere ESR-correcties* aan toegevoegd, zodat de som van de correcties resulteert in het juiste bedrag van de gecorrigeerde ESR-vorderingensaldi, zoals die in de projectie zijn vermeld.

Tabel 11 – Traject 2021-2025

	2021 Aangepast	2022	2023	2024	2025
ESR- vorderingensaldo (1)	-2.121,7	-1.354,2	-1.203,3	-829,3	-762,7
Correcties (2)	1.207,7	783,7	727,2	811,1	762,7
Onderbenutting	240,0	220,0	210,0	240,0	220,0
Door de regering uitgevoerde neutralisering van strategische investeringen	486,3	396,7	426,4	492,9	493,9
Covid-19-crisismaatregelen	374,3	63,9	0,0	0,0	0,0
Europese Faciliteit voor herstel en veerkracht	89,1	93,1	90,8	78,2	24,8
<i>Andere ESR-correcties</i>	<i>18,0</i>	<i>10,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>24,0</i>
Gecorrigeerd ESR-vorderingensaldo (3)=(1)+(2)	-914,0	-570,5	-476,1	-18,2	0,0
Schuldgraad – zonder codes 8 (algemene toelichting)	-1.792,6	-1.041,1	-902,5	-511,1	-493,9
<i>Schuldgraad – zonder codes 8 (Rekenhof)</i>	<i>-1.774,6</i>	<i>-1.031,1</i>	<i>-902,5</i>	<i>-511,1</i>	<i>-493,9</i>

(in miljoen euro)

De regering voert elk jaar correcties(2) uit op het ESR-vorderingensaldo van de gewestelijke entiteit(1): vermoede onderbenuttingen, neutralisering van uitgaven voor strategische investeringen, gedane uitgaven in het kader van het plan voor herstel en veerkracht (inroeping van de Faciliteit), alsook gedane uitgaven in het kader van de COVID-19-crisis, en zulks op grond van de algemene ontsnappingsclausule, tot ze uitdoven in 2023.

De verwachte aangroei van de jaarlijkse schuldgraad wordt geraamd op basis van het ESR-vorderingensaldo vóór de correcties(1), waaruit de verwachte onderbenuttingen en de met EU-subsidies (Faciliteit) gefinancierde uitgaven worden geweerd.

2.2 Begrotingsaldi van de diensten van de regering

De begrotingsvoorstellen voor 2022 leveren een brutosaldo van -153,9 miljoen euro op, wat een verbetering is met 641,4 miljoen euro in vergelijking met het ontwerp van aangepaste begroting 2021. Die verbetering vloeit voort uit een stijging van de ontvangsten (+248,4 miljoen euro of +3,9%), gekoppeld aan een daling van de uitgaven (-393,0 miljoen euro of -5,5%).

Gezien de stijging van de leningopbrengsten (+ 100,0 miljoen euro) en van de aflossingen van de schuld (+54,5 miljoen euro), ingeschreven met een code 9 in het ontwerp van initiële begroting 2022, belooft het nettobegrotingsaldo -1.728,7 miljoen euro, wat een verbetering is met 595,9 miljoen euro in vergelijking met de aangepaste begroting 2021.

Tabel 12 – Begrotingsaldi 2021-2022

	Ontwerp van initiële begroting 2022	Ontwerp van aangepaste begroting 2021	Vershil
Ontvangsten	6.600.285	6.351.906	248.379
Uitgaven (verffeningen)	6.754.208	7.147.198	-392.990
Brutobegrotingsaldo (1)	-153.923	-795.292	641.369
Opbrengsten van leningen* (2)	1.800.025	1.700.042	99.983
Aflossingen van de schuld* (3)	225.223	170.723	54.500
Nettobegrotingsaldo (4)=(1)+(2)+(3)	-1.728.725	-2.324.611	595.886

(in duizend euro)

(*) Zonder de leningopbrengsten en zonder de aflossingen van het Fonds voor het beheer van de gewestsschuld waarvan de identieke bedragen (133,5 miljoen euro) elkaar opheffen.

2.3 Berekening van het vorderingensaldo

2.3.1 Methodologie

Overeenkomstig de ESR-methodologie moeten op de begrotingsaldi van de ontwerpbegrotingen verschillende correcties worden toegepast om te komen tot het vorderingensaldo van de entiteit.

De elementen van die berekening staan op het einde van het beschikkend gedeelte van de ontwerpordonnantie houdende de algemene uitgavenbegroting voor het jaar 2022.

Voor de economische hergroepering werd de methode gebruikt die door het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR)⁴⁰ zal worden toegepast bij de berekening ex post van het ESR-vorderingensaldo. Die methode is gebaseerd op de uitvoering van de begroting door de ontvangsten en de uitgaven te schrappen die in principe niet mogen meetellen bij de berekening van het ESR-saldo. De verrichtingen in kwestie zijn hoofdzakelijk interne verrichtingen van de gewestelijke entiteit, met name de subsidies (dotaties) van de DBHR aan de geconsolideerde instellingen en de andere interne overdrachten.

⁴⁰ Artikel 2 van het beschikkend gedeelte van het ontwerp van begrotingsordonnantie bevestigt die werkwijze door te preciseren dat de geconsolideerde ontvangsten- en uitgavenbegrotingen van de gewestelijke entiteit, berekend volgens de methodologie van het INR, is goedgekeurd.

2.3.2 Vorderingsaldo

Tabel 13 – Vorderingsaldo 2022 – berekening door de regering

		Ontwerp van initiële begroting 2022	Ontwerp van aangepaste begroting 2021	Vershil
Brutobegrotingssaldo DBHR		2.980.218	2.227.498	752.720
Brutobegrotingssaldo geconsolideerde instellingen		-2.951.137	-3.008.214	57.077
Geconsolideerd brutobegrotingssaldo	(a)	29.081	-780.716	809.797
Saldo codes 9 DBHR		-1.574.802	-1.529.319	-45.483
Saldo codes 9 geconsolideerde instellingen		-124.535	-113.160	-11.375
Geconsolideerd saldo codes 9	(b)	-1.699.337	-1.642.479	-56.858
Geconsolideerd nettobegrotingssaldo	(c)= (a)+(b)	-1.670.256	-2.423.195	752.939
Saldo codes 8 DBHR		33.279	34.388	-1.109
Saldo codes 8 geconsolideerde instellingen		282.744	267.115	15.629
Geconsolideerd saldo codes 8	(d)	316.023	301.503	14.520
Geconsolideerd ESR- vorderingsaldo	(e)= (c)+(d)	-1.354.233	-2.121.692	767.459
Begrotingsverrichtingen (onderbenutting kredieten)	(f)	220.000	240.000	-20.000
ESR- vorderingsaldo na begrotingsverrichtingen	(g)= (e)+(f)	-1.134.233	-1.881.692	747.459
Verrichtingen "buiten doelstelling"	(h)	553.736	949.705	-395.969
Neutralisering uitgaven strategische investeringen	(k)	396.700	486.262	-89.562
Flexibiliteitsclausule COVID-19 (9)	(i)	63.900	374.300	-310.400
Faciliteit voor herstel en veerkracht	(j)	93.136	89.142	3.994
ESR- vorderingsaldo na verrichtingen "buiten doelstelling"	(i)= (g)+(h)	-580.497	-931.987	351.490
Andere ESR-correcties	(l)	10.000	18.000	-8.000
Door de regering gecorrigeerd ESR-vorderingsaldo	(m)= (h)+(i)+(j)+(k)	-570.497	-913.987	343.490

(in duizend euro)

Het ESR-vorderingsaldo "na begrotingsverrichtingen" zoals bepaald door de Brusselse regering, belooft -1.134,2 miljoen euro.

Vervolgens werd dat saldo via de volgende verrichtingen gecorrigeerd:

- neutralisatie van de uitgaven beschouwd als "buiten doelstelling" (553,7 miljoen euro);
- ESR-correcties (10,0 miljoen euro).

Het door de regering gecorrigeerde ESR-vorderingsaldo wordt tot besluit geraamd op -570,5 miljoen euro.

De berekening ex post, op basis van de uitvoering van de begroting 2022, zal worden uitgevoerd door het INR.

Binnen de grenzen van de informatie waarover het Rekenhof kon beschikken, heeft het de gegevens nagekeken die werden gebruikt om het vorderingensaldo te berekenen. De hiernavolgende commentaren hebben hoofdzakelijk betrekking op de correcties die zijn uitgevoerd tussen het ontwerp van initiële begroting 2022 en het ontwerp van aangepaste begroting 2021.

2.3.3 Consolidatieperimeter

Zoals uiteengezet in punt 1.3.1 *Instellingen die niet in de begrotingen zijn opgenomen*, heeft de Brusselse regering beslist om enkel de begrotingssaldi van 26 van de 64 autonome bestuursinstellingen uit de consolidatieperimeter van het gewest te consolideren.

Volgens de berekening van de regering belooft het geconsolideerde brutobegrotingssaldo van de gewestelijke entiteit 29,1 miljoen euro, d.i. een verbetering met 809,8 miljoen euro in vergelijking met het ontwerp van aangepaste begroting 2021. Die verbetering hangt gedeeltelijk samen met die van het saldo van de DBHR (+752,7 miljoen euro) en met de positieve variatie van het saldo van de geconsolideerde instellingen (+57,1 miljoen euro).

2.3.4 Geconsolideerd ESR-vorderingensaldo

De overgang van het geconsolideerde brutobegrotingssaldo naar het ESR-vorderingensaldo vereist dat de ontvangsten- en uitgavenverrichtingen van de groepen 8 en 9 van de economische classificatie worden geëlimineerd want ze worden beschouwd als financiële verrichtingen zonder weerslag op het vorderingensaldo.

De code 9-verrichtingen⁴¹ in de geconsolideerde begrotingen 2022 sluiten met een ESR-correctie van -1.699,3 miljoen euro, wat neerkomt op een negatieve variatie van 56,9 miljoen euro, die voornamelijk verband houdt met het saldo van de codes 9 van de DBHR, dat met 45,5 miljoen euro verslechtert als gevolg van de variatie van de leningopbrengsten en aflossingen waarvan sprake in punt 2.2 *Begrotingssaldi van de diensten van de regering*.

De code 8-verrichtingen⁴² van de geconsolideerde begrotingen 2022 sluiten met een positieve ESR-correctie van 316,0 miljoen euro, wat neerkomt op een stijging met 15,5 miljoen euro.

De optelling van de geconsolideerde saldi van de verrichtingen codes 8 en 9 bij het geconsolideerde brutobegrotingssaldo levert een ESR-vorderingensaldo op van in totaal -1.354,2 miljoen euro, wat een verwachte verbetering is met 767,5 miljoen euro in vergelijking met het ontwerp van aangepaste begroting 2021.

2.3.5 Begrotingsverrichtingen (onderbenuttingen)

De regering voorziet 220 miljoen euro aan onderbenuttingen van kredieten (alle begrotingen samen), wat 20 miljoen euro minder is dan het geraamde bedrag in de berekening van het saldo van de begroting 2021.

⁴¹ Aflossingen van de schuld verminderd met de leningopbrengsten.

⁴² Kredietverleningen verminderd met de bijbehorende terugbetalingen, en deelnemingen verminderd met de bijbehorende vereffeningen.

Het Rekenhof verwijst naar de beschouwingen die het over die correctie formuleert in het eerste deel van dit verslag (cf. punt 2.2.4 *Begrotingsverrichtingen (onderbenuttingen)* in deel 1).

2.3.6 Andere neutraliseringen en correcties door de Brusselse regering

De regering verwerkt in haar berekening van het vorderingensaldo een correctie met 553,7 miljoen euro aan uitgaven die ze beschouwt als verrichtingen “buiten doelstelling”, d.w.z. verrichtingen die kunnen worden geweerd uit de berekening voor het bepalen van dat saldo. Ze bestaan uit de volgende elementen.

2.3.6.1 Neutralisatie van sommige investeringsuitgaven

De regering neemt een bedrag van 396,7 miljoen euro aan uitgaven voor strategische en grootschalige investeringen in verband met mobiliteit, openbare werken en openbaar vervoer (uitbreiding van het metro- en tramnet, werken i.v.m. de beveiliging van de metro, renovatie van tunnels, elektrificatie van de bussen) niet mee in de berekening van het vorderingensaldo.

Het Rekenhof herinnert eraan dat België in de huidige stand van de Europese regelgeving niet in aanmerking komt voor die flexibiliteitsclausule voor investeringen.

2.3.6.2 Algemene ontsnappingsclausule (flexibiliteit “COVID”)

Het bedrag dat de regering neutraliseerde door de algemene ontsnappingsclausule uit het stabiliteits- en groeipact te activeren, is bepaald op 63,9 miljoen euro. Volgens de informatie van het Rekenhof omvat dat bedrag de volgende elementen:

- een bedrag van 40 miljoen euro, dat gelijk is aan het bedrag van de kredieten ingeschreven op de basisallocatie *Provisioneel krediet bestemd voor het dekken van allerhande uitgaven*, vooraleer deze worden verdeeld naar specifieke basisallocaties die samenhangen met de steunmaatregelen in het kader van de gezondheids crisis. Het Rekenhof stelt echter vast dat de vereffeningskredieten op die basisallocatie slechts 30 miljoen euro belopen;
- een bedrag van 23,9 miljoen euro aan middelen in samenhang met het herstel, voor het werkgelegenheidsbeleid.

2.3.6.3 Faciliteit voor herstel en veerkracht (“Faciliteit”)

De regering heeft hiervoor een correctie van 93,1 miljoen euro in aanmerking genomen, die exact overeenstemt met die van de uitgaven die voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor het jaar 2022 zijn vermeld in het nationaal Plan voor Herstel en Veerkracht van België.

Net zoals in het ontwerp van aangepaste begroting 2021 is daartoe in het ontwerp van initiële uitgavenbegroting 2022 een nieuw programma 03.006 *Plan voor Herstel en Veerkracht (EU)* opgenomen. De basisallocaties waaruit dat programma bestaat, bevatten echter geen kredieten, net zoals in de vorige begroting en om dezelfde redenen.

Hoewel het Rekenhof een verdeling van de uitgaven volgens de componenten van de verschillende assen van het *Plan voor Herstel en Veerkracht* heeft bekomen, beschikte het bijgevolg niet over de nodige gegevens om te kunnen vaststellen of de in het kader van de Faciliteit geneutraliseerde uitgaven perfect overeenstemmen met de ervoor bestemde begrotingskredieten.

De neutralisering wil het feit compenseren dat de Europese subsidies die in het kader van de Faciliteit voor 2022 worden verwacht, niet werden ingeschreven in het ontwerp van middelenbegroting 2022 van de DBHR (cf. punt 4.1).

Het INR zal die neutralisatie ex post valideren in het kader van het opstellen van de rekeningen van de overheid.

2.3.7 Andere ESR-correcties

Er wordt een correctie ten belope van 10,0 miljoen euro voor “terugbetaling van gemeentelijke opcentiemen” toegepast. Het Rekenhof verwijst *mutatis mutandis* naar de beschouwingen die het formuleert in het eerste deel van dit verslag (cf. punt 2.2.5.4 *Andere ESR-correcties*).

2.3.8 Besluit

Het ESR-vorderingensaldo, zoals het ex ante is gecorrigeerd door de regering, berust op de volgende elementen:

- een bekritiseerbare hypothese:
 - de neutralisering van strategische investeringen ten belope van 396,7 miljoen euro op basis van de activering van de flexibiliteitsclausule (EU). België kan thans evenwel nog geen aanspraak maken op de toepassing van die clausule;
- verschillende onzekere hypothesen:
 - onderbenuttingen van kredieten van naar schatting 220 miljoen euro voor de entiteit;
 - de neutralisering van 63,9 miljoen euro aan uitgaven in het kader van begeleidende maatregelen in samenhang met de gezondheids crisis (COVID-19). Het is uiteindelijk aan de Europese Commissie om de activering van die clausule te beoordelen;
 - de bijkomende neutralisering van 103,1 miljoen euro aan uitgaven (93,1 miljoen euro voor het *Plan voor Herstel en Veerkracht (EU)* en 10 miljoen euro aan ESR-correcties). Het INR zal deze ex post evalueren;
 - een inbreng van 48,8 miljoen euro aan ontvangsten van het saldo van de begrotingsfondsen in ESR-termen⁴³.

Ten slotte heeft de regering beslist om in de consolidatiekring enkel de begrotingssaldi van 26 autonome bestuursinstellingen op te nemen, in plaats van de 64 eenheden ingedeeld in sector S.1312 volgens de lijst die de Nationale Bank op 18 oktober 2021 heeft gepubliceerd. De regering heeft de impact ervan op het vorderingensaldo niet geraamd.

⁴³ Cf. punt 6 *Begrotingsfondsen*.

HOOFDSTUK 3

Schuld

Deel III van de algemene toelichting bevat een financieel verslag, dat onder meer een verslag over de toestand van de gewestsschuld en van de gewestelijke thesaurie bevat⁴⁴.

3.1 Geconsolideerde schuld

Dat verslag omvat onder meer het uitstaande bedrag van de geconsolideerde brutoschuld volgens de ESR 2010-norm voor de jaren 2018 tot 2020. In tegenstelling tot de voorgaande jaren omvat het geen vooruitzichten voor het lopende jaar (2021). De algemene toelichting preciseert dat bij de commissie Financiën een verslag zal worden ingediend op basis van de meest recente beschikbare gegevens over de impact van de aangepaste begroting 2021 en het begrotingstraject 2022-2026 op het verloop van de uitstaande schuld en de kosten van de schuld.

De geconsolideerde brutoschuld omvat de directe schuld alsook de schuld van de instellingen die tot de gewestelijke ESR-consolidatieperimeter behoren. Het verslag omvat een uitsplitsing van het uitstaand bedrag per instelling⁴⁵.

De volgende tabel geeft dat uitstaande bedrag weer, evenals het bedrag van de geconsolideerde brutoschuld zoals dat blijkt uit de gegevens die het Instituut voor de Nationale Rekeningen publiceerde.

⁴⁴ Overeenkomstig artikel 21, 3°, van de OOBBC.

⁴⁵ D.i. een analyse van hun impact op de overheidsschuld, zoals bepaald in artikel 16/11, 2°, van de al vernoemde wet van 16 mei 2003.

Tabel 14 - Geconsolideerde schuld volgens de ESR 2010-norm op 31 december

	2020	2019	2018	Vershil 2019-2020	Vershil 2020--2018
Directe gewestsschuld	5.827.449	4.291.766	3.364.687	1.535.683	2.462.762
- Directe schuld (op lange termijn)	5.629.000	3.577.000	2.656.250	2.052.000	2.972.750
- Vlottende schuld (op korte termijn)	198.449	714.766	708.437	-516.317	-509.988
Andere geconsolideerde gewestelijke schulden	2.440.434	2.241.125	2.177.769	199.309	262.665
Geconsolideerde brutoschuld Maastricht (ESR 2010)	8.267.883	6.532.891	5.542.456	1.734.992	2.725.427
Creditsaldi van de instellingen die tot de consolidatieperimeter behoren	-433.553	-368.361	-353.905	-65.192	-79.648
Totale nettoschuld volgens ESR 2010	7.834.330	6.164.530	5.188.551	1.669.800	2.645.779
Geconsolideerde brutoschuld volgens het INR**	8.857.690	6.408.803	5.491.483	2.448.886	3.366.206
<i>Vershil brutoschuld INR - algemene toelichting</i>	<i>589.807</i>	<i>-124.089</i>	<i>-50.973</i>	<i>713.894</i>	<i>640.780</i>

(in duizend euro)

** Het INR houdt meer specifiek geen rekening met de creditsaldi van de instellingen.

De geconsolideerde brutoschuld volgens het INR beliep 8,9 miljard euro eind 2020, wat neerkomt op een stijging met +61,3% (3,4 miljard euro) ten opzichte van het uitstaande bedrag van 31 december 2018.

3.2 Directe schuld

De directe schuld van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is geëvolueerd van 3,4 miljard euro op 31 december 2018 naar 5,8 miljard euro op 31 december 2020, d.i. een stijging met +73,2% (+2,5 miljard euro)⁴⁶ in een periode van twee dienstjaren. Gelet op de toename van de schuldgraad met naar schatting 1,8 miljard euro in 2021 en 1,0 miljard euro in 2022, volgens het meerjarentraject van het gewest⁴⁷, zou de directe schuld op het einde van 2022 kunnen oplopen tot 8,6 miljard euro.

Zoals het Rekenhof aanhaalde in zijn 26^e Boek⁴⁸, bestaat er een verband tussen de toename van de directe schuld en de gecumuleerde begrotingstekorten van de DBHR.

Het stelt vast dat het nettobegrotingsaldo zoals dat naar voren komt uit de ontwerpen van aangepaste begrotingen 2021 van de DBHR, een tekort van 2,3 miljard euro vertoont. De verwachte toename van de schuld in 2021 (+1,8 miljard euro)⁴⁹ zou onderschat kunnen zijn. De onderbenutting van kredieten bij de uitvoering van de begrotingen van de voorgaande boekjaren maakt het over het algemeen echter mogelijk tot een gunstiger nettobegrotingsaldo te komen dan het saldo dat naar voren komt uit de ontwerp-begrotingen⁵⁰. Die hypothese kan enkel worden geverifieerd op basis van de uitgevoerde verrichtingen op het einde van het desbetreffende jaar.

⁴⁶ Het financiële verslag van de algemene toelichting preciseert dat het eind 2020 verwachte bedrag van de schuld een voorspelling is op basis van het ESR-begrotingstraject waartoe de regering besliste, van de waarschijnlijke uitvoering van de codes 8, van de bedragen van de strategische investeringen en van enigerlei andere impact.

⁴⁷ Cf. punt 2.1 *Traject van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest*.

⁴⁸ Cf. het 26^e Boek van het Rekenhof voorgelegd aan het Parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en aan de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, blz. 20. Beschikbaar op www.rekenhof.be.

⁴⁹ De leningen in samenhang met het saldo van de verrichtingen 'code 8' zijn daar niet in opgenomen.

⁵⁰ Nettobegrotingssaldo 2020 ex ante: -2,1 miljard euro; gerealiseerd nettobegrotingssaldo: -1,4 miljard euro.

De financieringsbehoeften⁵¹ worden op 1.718 miljoen euro geraamd, zo blijkt uit de vooruitzichten van de maand september 2021 van het Agentschap van de Schuld⁵².

Eind september 2021 had het Brussels Hoofdstedelijk Gewest reeds effectief een bedrag van meer dan 1 miljard euro aan leningen opgehaald.

De intrestlasten van de langetermijnschuld voor het jaar 2022 worden op 184,1 miljoen euro geraamd, tegenover 157,7 miljoen euro in de aangepaste begroting 2021. Dat is een toename met 16,4% (+26,4 miljoen euro), die samenhangt met de stijging van het uitstaand bedrag van de directe schuld.

De gemiddelde kost van de directe schuld zou 2,01 % belopen in 2021 en 1,67 % in 2022, tegenover 2,37 % in 2020.

3.3 Gewaarborgde schuld

Het financiële verslag vermeldt ook het uitstaande bedrag van de gewaarborgde schuld op 31 december 2020, namelijk 3.155,9 miljoen euro, en het omvat een tabel die de link maakt tussen het bedrag van de waarborgen die worden verleend in het beschikkend gedeelte van de ordonnantie houdende de initiële uitgavenbegroting 2021, de vermoedelijke benutting ervan in 2021 en de verwachte behoeften voor het jaar 2022.

⁵¹ Bedragen van de geconsolideerde langetermijnleningen.

⁵² Identiek aan de initiële ramingen voor 2021 in het jaarverslag 2020 van het Agentschap van de Schuld.

HOOFDSTUK 4

Ontvangsten

4.1 Algemeen overzicht

Tabel 15 – Raming van de ontvangsten Gewestelijke Overheidsdienst Brussel (GOB)

Middelenbegroting	Uitvoering 2020	Initiële begroting 2021	Ontwerp Aanpassing 2021	Ontwerp initieel 2022	Vershil Initieel 2022 en Aanpassing 2021	Vershil in %	Ontwerp Initieel 2022 Aandeel programma
			(1)	(2)	(2) - (1)		
Bijzondere Financieringswet (Pr. 060)	1.934.871	2.046.358	2.062.183	2.125.881	63.698	3,1%	46,8%
Gewestelijke belastingen (Pr. 010)	1.413.842	1.378.867	1.418.538	1.447.923	29.385	2,1%	31,8%
Agglomeratiebevoegdheden (Pr. 080)	239.125	258.124	250.039	255.018	4.979	2,0%	5,6%
Ultrusting en verplaatsingen (Pr. 260)	146.020	158.222	156.901	163.522	6.621	4,2%	3,6%
Dode handen (Pr. 070)	116.480	118.810	119.266	121.651	2.385	2,0%	2,7%
Gewestbelastingen (Pr. 020)	92.781	112.900	112.583	113.243	660	0,6%	2,5%
Klimaat (Pr. 333)	27.725	19.952	2.373	73.576	71.203	3000,5%	1,6%
Diverse ontvangsten (Pr. 110)	58.658	56.130	56.595	56.025	-570	-1,0%	1,2%
Sociale huisvesting (Pr.310)	34.566	31.940	32.532	38.574	6.042	18,6%	0,8%
Energie (Pr. 240)	29.757	29.601	29.470	30.262	792	2,7%	0,7%
Ontvangsten verkeersveiligheid (Pr. 261)	22.539	25.084	25.472	26.062	590	2,3%	0,6%
Ontvangste EU verbonden met BREXIT (Pr. 231)	0	0	0	24.690	24.690	-	0,5%
Hulp aan ondernemingen (Pr. 200)	8.173	16.740	21.326	18.200	-3.126	-14,7%	0,4%
Openbaar ambt (Pr. 150)	7.716	10.300	9.817	10.012	195	2,0%	0,2%
Voormalige provinciebelastingen (Pr. 030)	6.386	7.209	7.180	7.160	-20	-0,3%	0,2%
Boetes, uitzonderlijke ontvangsten fiscaliteit (Pr. 021)	5.005	5.137	4.500	6.200	1.700	37,8%	0,1%
Bescherming van het leefmilieu (Pr. 330)	5.320	4.105	4.460	5.390	930	20,9%	0,1%
Groene ruimten (Pr. 340)	3.577	4.018	4.042	4.042	0	0,0%	0,1%
Stedenbouw en grondbeheer (Pr. 280)	5.735	3.300	3.119	3.250	131	4,2%	0,1%
Ontvangsten Fonds afvalstoffen (Pr. 331)	3.669	3.364	3.364	3.154	-210	-6,2%	0,1%
Gewestelijk vastgoedbeheer (Pr. 170)	70.612	8.585	9.370	2.673	-6.697	-71,5%	0,1%
Gedelegeerde opdracht aan GIMB (Pr. 204)	0	8.300	52.471	1.666	-50.805	-96,8%	0,0%
Steun voor de commerciële huur (Pr. 205)	0	6.700	4.500	1.043	-3.457	-76,8%	0,0%
Dienstencheques (Pr. 254)	1.768	1.100	1.060	410	-650	-61,3%	0,0%
Stortingen Brusselse instellingen (Pr. 100)	9.591	0	1	0	-1	-100,0%	0,0%
Andere ontvangsten	7.437	6.666	7.218	7.132	-86	-1,2%	0,2%
Ontvangsten zonder Fonds Beheer schuldverrichtingen en leningopbrengsten > 1 jaar	4.251.353	4.321.512	4.398.380	4.546.759	148.379	3,4%	100,0%
Fonds schuldbeheersverrichtingen	115.608	253.526	253.526	253.526	0	0,0%	
BA 01.090.06.02.2610 (Renteontvangsten)	25.608	40.000	40.000	40.000	0	0,0%	
BA 01.090.06.01.9610 (Leningopbrengsten > 1 jaar)	90.000	133.526	133.526	133.526	0	0,0%	
BA 01.090.06.09 (Interesten afgeleide producten)	0	80.000	80.000	80.000	0	0,0%	
Leningopbrengsten > 1 jaar	2.248.000	670.500	1.700.000	1.800.000	100.000	5,9%	
BA 01.090.03.05.9610	1.098.000	270.500	1.200.000	1.300.000	100.000	8,3%	
BA 01.090.03.07.9610	1.150.000	400.000	500.000	500.000	0	0,0%	
TOTAAL	6.614.961	5.245.538	6.351.906	6.600.285	248.379	3,9%	

(in duizend euro)

Voor 2022 wordt uitgegaan van een totaal aan ontvangsten (inclusief leningen) van 6.600,3 miljoen euro, wat in vergelijking met het ontwerp van aanpassing 2020 neerkomt op een stijging met 248,4 miljoen euro (+3,9 %).

Zoals al aangehaald in deel 2.3.6.3, houdt ook dit ontwerp geen rekening met de middelen uit het Europese Herstelfonds. Het houdt daarentegen wel rekening met de ontvangsten die Europa toekent om de socio-economische gevolgen op te vangen van de Brexit (zie hierna).

Als geen rekening wordt gehouden met de ontvangsten uit leningen en de bedragen die jaarlijks worden ingeschreven voor het Fonds voor het beheer van de gewestsschuld, bedragen de ontvangsten (gewone ontvangsten) 4.546,8 miljoen euro. In vergelijking met het ontwerp van aanpassingsblad 2021 is dat een stijging met 148,4 miljoen euro (+3,4 %).

De belangrijkste stijging doet zich voor in het programma 333 *Klimaat* (+ 71,2 miljoen euro), waar 72,2 miljoen euro ontvangsten uit de veiling van emissierechten zijn opgenomen⁵³. Zoals vermeld in het deel over de aanpassing, worden de ontvangsten met betrekking tot dat jaar voor het grootste deel doorgeschoven naar 2022. Het Rekenhof heeft de berekeningsnota voor de raming opgevraagd bij het bevoegde kabinet, maar die was bij de afsluiting van het begrotingsonderzoek nog niet bezorgd. Tot op vandaag is er geen akkoord tussen de federale staat en de deelstaten over de verdeling van deze ontvangsten uit emissierechten.

Het ontwerp verhoogt verder de ramingen voor de programma's 060 *Bijzondere Financieringswet* (+63,7 miljoen euro, zie punt 4.2) en 010 *Gewestelijke belastingen* (+29,4 miljoen euro, zie punt 4.3).

In het nieuwe programma 231 *Ontvangsten afkomstig van de Europese Unie verbonden met Brexit* is in 24,7 miljoen euro voorzien (code 39.10 *Inkomensoverdrachten van EU-instellingen*). De begrotingsdocumenten geven daarover geen verdere toelichting. Volgens het betrokken kabinet is de verdeling van de Brexit-middelen een politieke afspraak tussen de regio's die in december 2021 zal worden geformaliseerd via een protocol, n.a.v. de vereiste om in december aan de Europese Commissie te notificeren hoe de middelen zullen worden ingezet. Zoals vermeld onder punt 5.3.6 zijn hiervoor in de uitgavenbegroting slechts 12,3 miljoen euro kredieten voorzien waardoor het beginsel van de neutraliteit in ESR-termen van de EU-stromen niet gerespecteerd wordt.

De hogere ramingen in het programma 260 *Uitrusting en verplaatsingen* (+6,6 miljoen euro) zijn toe te schrijven aan de hogere mobiliteitsdotatie. Door de gunstige parameterwaarden voor inflatie en economische groei stijgt die tot 160,8 miljoen euro. Die raming is in overeenstemming met de federale gegevens.

In overeenstemming met de terugbetalingskalender is er in het programma 310 *Sociale Huisvesting* een stijging van de terugbetalingen door de BGHM van kredieten die werden verleend voor de investeringsprogramma's⁵⁴.

De daling in het programma 204 *Gedelegeerde opdracht aan de GIMB* (-50,8 miljoen euro) heeft te maken met het bij de aanpassing 2021 voorziene bedrag voor de terugbetaling van leningen (kapitaal en rente) die aan die instelling waren verstrekt voor de toekenning van kredieten aan Brusselse ondernemingen en de leveranciers van de horecasector vanwege de COVID-19-crisis⁵⁵. Zoals vermeld in punt 3.1 houdt de begroting nog geen rekening met de gewijzigde terugbetalingsmodaliteiten zoals vastgelegd in het addendum van 21 september 2021.

⁵³ BA 02.333.05.01.3690 *Opbrengst van de toekenning tegen betaling van de emissierechten die niet kosteloos worden toegewezen*.

⁵⁴ BA 02.310.06.02.8620. *Terugbetalingen door de Huisvestingsmaatschappijen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest inzake investeringsprogramma's (toe te wijzen aan het Fonds voor investeringen en aflossing van de schuldenlast in de sector van de sociale woningbouw)*.

⁵⁵ Waarvan 51,5 miljoen euro op BA 02.204.03.01.0810 *Terugbetaling, door de GIMB, van de verstrekte leningen, gedeelte kapitaal, in het kader van de aan de GIMB gedelegeerde opdracht* en 1,0 miljoen euro op BA 02.204.03.02.0810 *Terugbetaling, door de GIMB, van de verstrekte leningen, gedeelte rente, in het kader van de aan de GIMB gedelegeerde opdracht*.

In het programma 170 *Gewestelijk vastgoedbeheer* (-6,7 miljoen euro) worden geen middelen opgenomen voor de verkoop van onroerend goed. Zoals vermeld in het deel over de aanpassing 2021, zouden de voor dat jaar begrote ontvangsten van 5,6 miljoen euro pas in 2022 worden gerealiseerd.

4.2 Bijzondere financieringswet (BFW), toegekend gedeelte van de personenbelasting (programma 060)

De 2.125,9 miljoen euro geraamde ontvangsten van het programma 060 maken 46,8 % van de gewone ontvangsten uit.

Tabel 16 – Raming ontvangsten van programma 060

Omschrijving basisallocatie	Uitvoering 2020	Initiële begroting 2021	Ontwerp aanpassing 2021 (1)	Ontwerp Initieel 2022 (2)	Vershil (2) - (1)	Vershil in %
Gewestelijke PB	855.705	866.328	886.699	898.469	11.770	1,3%
Dotaties						
Voorafnames op federale PB	473.441	516.139	511.114	534.939	23.825	4,7%
Mechanisme nationale solidariteit	351.839	401.520	402.376	422.478	20.102	5,0%
Artikel 46bis BWBI	37.372	43.168	43.170	45.301	2.131	4,9%
Overdracht pendelaars	44.000	44.000	44.000	44.000	0	0,0%
Overdracht internationale ambtenaren	172.514	175.203	174.824	180.694	5.870	3,4%
Totaal dotaties	1.079.166	1.180.030	1.175.484	1.227.412	51.928	4,4%
Totaal programma 060	1.934.871	2.046.358	2.062.183	2.125.881	63.698	3,1%

(in duizend euro)

Dotaties

De geraamde ontvangsten uit de dotaties stemmen overeen met wat in de BFW is bepaald. Die ramingen houden naast het toe te kennen bedrag voor 2022 ook rekening met de vermoedelijke afrekening voor 2021.

Zowel de dotaties voor het jaar zelf als die afrekeningen zijn berekend op basis van de macro-economische parameters van de economische begroting van het Federaal Planbureau van 9 september 2021. Die economische begroting gaat voor 2022 voorlopig uit van een inflatie van 2,1 % en een BBP-groei van 3,0 %, en stelde die parameters voor 2021 voorlopig vast op 1,9 % en 5,7 %. Omdat voor 2021 zowel de groei- als de inflatieprognoses werden verhoogd, resulteert dat in positieve afrekeningen voor dat jaar.

Gewestelijke PB

Voor de gewestelijke personenbelasting heeft het gewest de ramingen overgenomen die de FOD Financiën in september ter beschikking heeft gesteld. Volgens die ramingen neemt de gewestelijke PB met 11,8 miljoen euro toe tot 898,5 miljoen euro (+1,3 %).

De door de FOD Financiën doorgestorte middelen zijn gelijk aan het verschil tussen de gewestelijke opcentiemen en de fiscale uitgaven zoals vrijstellingen, aftrekken en verminderingen. De FOD maakt voor de raming van die beide componenten gebruik van macro-economische modellen die onder meer steunen op de parameters die het Federaal Planbureau berekent.

De fiscale uitgaven verminderen onder meer door het schrappen van de woonbonus. Door die maatregel was er voor de drie vorige jaren een impact van gemiddeld 8,7 miljoen euro.

4.3 Gewestelijke belastingen (programma 010)

Met een geraamde ontvangst van 1.447,9 miljoen euro zijn de gewestelijke belastingen goed voor 31,8 % van de totale gewone ontvangsten in voorliggend ontwerp.

Zoals al vermeld in het deel over het ontwerp van aanpassing 2021, worden die gewestelijke belastingen geïnd en doorgestort door de FOD Financiën, met uitzondering van de onroerende voorheffing, de verkeersbelasting en de belasting op inverkeerstelling. Voor die drie belastingen staat Brussel Fiscaliteit in voor het beheer en inning.

De onderstaande tabel vergelijkt de geraamde ontvangsten 2022 met de realisaties in 2020 en met het ontwerp van aanpassing 2021.

Tabel 17 – Raming van de gewestelijke belastingen

	(1)	(2)	(3)	(3) - (1)	(3) - (2)	in %
Geïnd via de FOD Financiën						
Registratierechten verkoop onroerende goederen	628.079	589.277	606.862	-21.217	17.585	3,0%
Registratierechten vestiging hypotheek	43.155	34.002	34.698	-8.457	696	2,0%
Registratierechten verdelingen	7.035	7.326	7.446	411	120	1,6%
Schenkingsrechten	68.483	94.480	88.162	19.679	-6.318	-6,7%
Successierechten	396.234	480.614	443.746	47.512	-36.868	-7,7%
Eurovignet	12	0	0	-12	0	-
Belasting spelen en weddenschappen	17.500	13.439	29.327	11.827	15.888	118,2%
Belasting automatische ontspanningstoestellen	10.047	2.653	11.046	999	8.393	316,4%
Openingsbelasting slijterijen gegiste dranken	27	18	15	-12	-3	-16,7%
Regularisatie gewestelijke belastingen (buiten successierechten) en niet uitsplitsbare fiscaal verjaarde kapitalen	1.584	0	0	-1.584	0	-
Totaal	1.172.156	1.221.809	1.221.302	49.146	-507	0,0%
Geïnd via Brussel Fiscaliteit						
Onroerende voorheffing	23.592	25.000	25.500	1.908	500	2,0%
Verkeersbelasting	148.544	139.454	141.197	-7.347	1.743	1,2%
Belasting inverkeerstelling	69.551	32.275	59.924	-9.627	27.649	85,7%
Totaal	241.686	196.729	226.621	-15.065	29.892	15,2%
Algemeen totaal	1.413.842	1.418.538	1.447.923	34.081	29.385	2,1%

(in duizend euro)

In vergelijking met het ontwerp van aanpassing 2021 wordt uitgegaan van een stijging met 29,4 miljoen euro (+2,1 %). Die doet zich uitsluitend voor bij de belastingen waar het gewest zelf instaat voor het beheer. Bij door de FOD Financiën geïnde belastingen is er zelfs een lichte daling (-0,5 miljoen euro).

Voor die laatste neemt het ontwerp in de meeste gevallen de federale ramingen over. Alleen voor de successierechten, waarvan de opbrengsten uit hun aard uiteraard moeilijk nauwkeurig in te schatten zijn, is een eigen raming van 443,7 miljoen euro opgenomen op

basis van de realisaties van de voorgaande jaren⁵⁶. Die ligt 21,0 miljoen hoger dan wat de FOD Financiën vooropstelt, maar is wel in lijn met de vroegere realisaties (in de periode 2018-2020 was er een gemiddelde ontvangst van 431,2 miljoen euro). Het bedrag is ook 36,9 miljoen lager dan dat in het ontwerp van aanpassing. Omdat het ontwerp verder geen rekening houdt met ontvangsten uit fiscale regularisatie, boetes en interesten (door de FOD geraamd op 9,1 miljoen euro), is de gewestelijke raming in totaal 11,9 miljoen hoger (1,0 %) dan de federale.

Wat de door Brussel Fiscaliteit beheerde belastingen betreft, wordt voor de onroerende voorheffing een verhoging van 2 % toegepast op het aangepaste bedrag voor 2020. Met een stijging van 1,7 miljoen euro (+1,2 %) is de raming van de verkeersbelastingen in lijn met die van het ontwerp van aanpassing 2021.

Met een geraamde ontvangst van 59,9 miljoen euro uit de belasting op inverkeerstelling komt de raming in de buurt van de realisaties in de periode 2018-2020 (61,9 miljoen euro). De raming van 2022 veronderstelt dat de vertraging aan inschrijvingen van nieuwe wagens als gevolg van lange leveringstijden zich in 2022 herstelt. Het Rekenhof merkt op dat de ontvangen informatie over de evolutie van de ontvangsten beperkt is.

⁵⁶ In de verantwoording wordt verkeerdelijk vermeld dat de raming van de FOD Financiën werd overgenomen.

HOOFDSTUK 5

Uitgaven

5.1 Algemeen overzicht

De tabel hieronder geeft per krediettype de uitgavenmachtigingen weer voor de ontwerpbegroting 2022 en vergelijkt ze met die van de aangepaste begroting 2021.

Tabel 18 – Uitgavenkredieten van de ontwerpbegroting 2022

Algemene uitgavenbegroting	Ontwerp van initiële begroting 2022	Ontwerp van aangepaste begroting 2021	Vershil
Vastleggingskredieten (C)	6.699.626	6.747.962	-48.336
Variabele vastleggingskredieten (F)	341.744	346.380	-4.636
Totale vastleggingskredieten	7.041.370	7.094.342	-52.972
Vereffeningskredieten (B)	6.427.085	6.816.813	-389.728
Variabele vereffeningskredieten (E)	327.123	330.385	-3.262
Totale vereffeningskredieten	6.754.208	7.147.198	-392.990

(in duizend euro)

Het ontwerp van algemene uitgavenbegroting 2022 vermindert de vastleggingskredieten met 53 miljoen euro (-0,7 %) en de vereffeningskredieten met 393 miljoen euro (-5,5 %), in vergelijking met de aanpassing 2021, tot 7 en 6,8 miljard euro. De aanzienlijke vermindering van de vereffeningskredieten hangt hoofdzakelijk samen met de vermindering van de kredieten voor de COVID-maatregelen.

In deel VIII van de algemene toelichting belooft het totaalbedrag van de voor het jaar voorziene COVID-maatregelen 80,3 miljoen euro, waarvan 30 miljoen euro is ingeschreven op basisallocatie *Provisioneel krediet ter dekking van diverse uitgaven*, en 50,3 miljoen euro op specifieke basisallocaties.

Het Rekenhof heeft een tabel (cf. bijlage 2) opgesteld die de evolutie van de kredieten per opdracht in detail weergeeft.

5.2 Evolutie van het uitstaand bedrag van de vastleggingen

Het uitstaand bedrag van de vastleggingen vertegenwoordigt de verbintenissen die het Gewest bij derden is aangegaan en die tot een kasuitgave (vereffening) aanleiding kunnen geven. Dat uitstaand bedrag vertegenwoordigt een potentiële schuld waarvan het bedrag afhangt van de effectieve realisatie van de aangegane verbintenissen.

Het ontwerp van algemene uitgavenbegroting 2022 genereert een verhoging van het uitstaand bedrag van de vastleggingen⁵⁷ met 287,2 miljoen euro. Rekening houdend met het uitstaand bedrag op 31 december 2020 (3.053,6 miljoen euro) en met de vermindering van het uitstaand bedrag die potentieel wordt gegenereerd door de aangepaste begroting 2021

⁵⁷Vershil tussen de vastleggingskredieten en de vereffeningskredieten.

(-52,9 miljoen euro), zou het totaal uitstaand bedrag eind 2022 in theorie, zonder de eventuele annuleringen en verminderingen van vastleggingen, 3.288 miljoen euro kunnen belopen indien de begrotingen 2021 en 2022 integraal worden uitgevoerd.

5.3 Commentaar en opmerkingen over de belangrijkste kredietevoluties

De volgende commentaren betreffen de meest significante schommelingen bij de vastleggings- en vereffeningskredieten⁵⁸, in vergelijking met het ontwerp van aangepaste begroting 2021, tenzij anders vermeld.

5.3.1 Opdracht 03 – Gemeenschappelijke initiatieven van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

- **Programma 002 – Specifieke initiatieven**

De vastleggings- en vereffeningskredieten dalen met 5,2 en 14,1 miljoen euro.

De vastleggings- en vereffeningskredieten op BA 03.002.10.01.7111 *Grondaankoop in het kader van het project Mediapark* (23,8 miljoen euro) dalen met 5,5 en 5,3 miljoen euro, overeenkomstig het vereffeningsplan.

Het Rekenhof herinnert eraan dat er in de begroting 2017 niet voldoende kredieten waren om het volledige bedrag voor de aankoopovereenkomst voor de terreinen van de zetels van de VRT en de RTBF (Reyers-site), die op 20 september 2017 voor een bedrag van 136 miljoen euro werd ondertekend, vast te leggen. De vastlegging zal daarom in acht schijven (gespreid over de jaren 2018 tot 2025) gebeuren, naarmate *mediapark.brussels* wordt ontwikkeld. Het Rekenhof is van oordeel dat die nadere regels de facto tot een onderschatting van het uitstaand bedrag van de vastleggingen op die basisallocatie leiden, dat 51,0 miljoen euro beliep op 31 december 2020.

- **Programma 003 – Strategie 2025**

De kredieten (16,1 miljoen euro) stijgen met 2,0 miljoen euro in vergelijking met de initiële begroting 2021. Ze omvatten een enveloppe van 2 miljoen euro ter ondersteuning van de gemeenschappelijke acties die de regering opzet in het kader van de Strategie 2030⁵⁹, en een tweede enveloppe van 14,1 miljoen euro (+2,0 miljoen euro) ter ondersteuning van de omkadering van de nieuwe plaatsen in kinderopvangstructuren en om de reeds bestaande plaatsen te bestendigen, zoals bepaald in het Plan Cigogne.

Het Rekenhof stelt opnieuw vast dat die laatste kredieten, net als in de voorgaande initiële begrotingen, opnieuw werden ingeschreven, terwijl ze systematisch bedoeld zijn om te worden overgeheveld naar programma 006 *Ondersteuning van Actiris voor de uitvoering van haar opdracht tot plaatsing en wedertewerkstelling van werkzoekenden* van opdracht 16, zodat Actiris Geco-posten kan financieren voor de betrokken structuren.

- **Programma 006 – Plan voor herstel en veerkracht (EU)**

Net zoals in het ontwerp van aanpassing van de uitgavenbegroting 2021 bevat dit programma, dat is bestemd voor de uitgaven die worden gefinancierd door de Europese fondsen van de

⁵⁸ Zonder begrotingsfondsen.

⁵⁹ De middelen van de gemeenschappelijke acties van de regering in het kader van Strategie 2030 belopen volgens de algemene toelichting in totaal 10 miljoen euro, verdeeld over de opdrachten 3, 12, 14, 16 en 23.

Faciliteit voor Herstel en Veerkracht (RRF), geen enkel krediet op de 22 nieuw voorziene basisallocaties.

Voor het jaar 2022 zijn die uitgaven gepland ten belope van 93,1 miljoen euro, die in verschillende basisallocaties verspreid over de begroting zijn opgenomen⁶⁰, zonder onderscheidende benaming (met uitzondering van één enkele⁶¹).

Het Rekenhof herinnert eraan dat dat gebrek aan transparantie het beginsel van de begrotingsspecialiteit niet in acht neemt en ertoe leidt dat geen relevante informatie aan het parlement wordt verstrekt. Het verwijst naar zijn commentaar en opmerkingen hierover in het kader van de analyse van de aangepaste begroting 2021 (cf. punt 4.3.1, eerste deel).

5.3.2 Opdracht 04 – Beheer van de human resources en de materiële middelen van de GOB, evenals de administratieve vereenvoudiging op gewestvlak

De in die opdracht ingeschreven vastleggings- en vereffeningskredieten dalen met 24,4 en 24,9 miljoen euro in vergelijking met de aangepaste begroting 2021.

Die verminderingen hebben hoofdzakelijk betrekking op het programma 002 *Algemene uitgaven om de realisatie van de opdrachten van de GOB te verzekeren* (-24,2 miljoen euro vastleggingskredieten en -24,8 miljoen euro vereffeningskredieten) en vloeien voort uit de herkapitalisatie ten belope van 25 miljoen euro in de aangepaste begroting 2021 van het Ethias-pensioenfonds voor de pensioenen en renten van het personeel en van de mandatarissen van de Agglomeratie Brussel. De kredieten voor de bezoldigingskosten van het personeel houden overigens rekening met de impact van de indexeringen van de lonen (oktober 2021 en maart 2022), zijnde een stijging met 2,1 miljoen euro (+3,3 % in vergelijking met de initiële begroting 2021), waarin enkel is voorzien voor de eigenlijke bezoldigingen (66,3 miljoen euro)⁶².

5.3.3 Opdracht 06 – Financieel en budgettair beheer en controle

• Programma 001 – Ondersteuning van het algemeen beleid

De vastleggings- en vereffeningskredieten worden opgetrokken tot 105,1 miljoen euro (+85,2 en +81,3 miljoen euro).

Die verhogingen betreffen hoofdzakelijk de provisionele kredieten op de volgende basisallocaties:

- BA 06.001.99.01.0100 *Provisioneel krediet voor het dekken van allerhande uitgaven*: 30 miljoen euro (+29,8 miljoen euro vastleggingskredieten en +25,9 miljoen euro vereffeningskredieten). Het betreft de ramingen van de uitgaven in samenhang met de COVID-19-crisis. Die kredieten zullen naar specifieke allocaties worden overgeheveld zoals in de begroting 2021.

⁶⁰ Het Rekenhof beschikte niet over de nodige gegevens die aantonen waar die uitgaven zich bevinden in de initiële begroting 2022, terwijl ze worden geweerd bij de berekening van het vorderingensaldo.

⁶¹ BA 23.002.16.02.6141 *Investeringsubsidies aan Leefmilieu Brussel (BIM) in het kader van het Plan voor Herstel en Veerkracht (PHV) (R - 1.02. 'Verbeterde energiesubsidieregeling', I -1.08. 'Renovatie van openbare gebouwen', I - 1.13. 'Renolab' en I - 2.11. 'Digitalisering van processen tussen burgers en bedrijven')*.

⁶² BA 04.002.007.20.1111 *Bezoldigingen van het personeel (nieuw bezoldigingssysteem)*.

Er wordt aan herinnerd dat die uitgave bij de berekening van het vorderingensaldo niet wordt meegeteld⁶³.

- BA 06.001.99.02.0100 *Provisieel krediet voor het dekken van allerhande uitgaven*: 62,2 miljoen euro (+43,1 miljoen euro).

Het Rekenhof merkt op dat die provisie, die traditioneel is voorbehouden voor de uitgaven in samenhang met de personeelskosten, volgens de verantwoordingstabel is bestemd om de indexerings van de lonen in aanmerking te nemen. Die verantwoording is slechts gedeeltelijk correct aangezien de impact van de indexering op de eigenlijke bezoldigingen reeds is geïntegreerd in de kredieten van opdracht 04 (cf. punt 4.3.1). Volgens de algemene toelichting stemt het bedrag van de provisie van 62,2 miljoen euro daarentegen overeen met 75 % van de behoeften om de aanwervingen te financieren (d.i. 83 miljoen euro in totaal), die bestemd zijn om het personeelsplan van de GOB te vervolledigen.

Die provisie verhoogt dus de kredieten voor alle bezoldigingselementen van de personeelsleden van de GOB die reeds in programma 04.002 (zijnde 100 miljoen euro) zijn ingeschreven met 62 % in de initiële begroting 2022.

- 06.001.99.04.0100 *Provisie voor vereffeningskredieten*: 12,3 miljoen euro.

De aard van de uitgaven waarvoor provisies worden aangelegd, wordt niet gepreciseerd.

Het Rekenhof merkt op dat de inschrijving van een dergelijk krediet in strijd is met het beginsel van de begrotingsspecialiteit⁶⁴.

In het algemeen kan men door het gebruik van provisies geen correct beeld krijgen van de kredieten waarin is voorzien voor de tenuitvoerlegging van het overheidsbeleid en schaaft zulks de transparantie van de begroting. Om het principe van de begrotingsspecialiteit in acht te nemen, beveelt het Rekenhof aan enkel provisies te gebruiken als bij het indienen van de ontwerpbegroting niet voldoende is bepaald waarvoor het krediet zal dienen.

• **Programma 002 – Uitvoering van het beleid inzake overheidsschuld**

De kredieten stijgen met 79,4 miljoen euro tot 418,9 miljoen euro.

Die verhoging vloeit hoofdzakelijk voort uit de stijging van de ramingen van de aflossingen van de geconsolideerde langetermijnschuld (+54,5 miljoen euro), die op 225 miljoen euro worden gebracht, samen met een stijging van de intresten van de directe langetermijnschuld (+26,4 miljoen euro), die op 184,1 miljoen euro worden geraamd.

De stijging van de raming inzake intresten op de langetermijnschuld kan enerzijds worden verklaard door de groei van het volume van de directe schuld (+1,5 miljard euro tussen 2019 en 2020 en naar schatting +1,8 miljard euro in 2021, volgens de meerjarenprojectie) en anders door de sedert begin 2021 waargenomen stijgende trend van de langetermijnrentevoeten en van de OLO's (lineaire obligaties) die als referentie dienen bij het sluiten van langetermijnleningen.

⁶³ Cf. punt 2.3 *Berekening van het vorderingensaldo*.

⁶⁴ Opgelegd door artikel 4, § 7, van de OOBBC.

5.3.4 Opdracht 10 Ondersteuning en begeleiding van de plaatselijke besturen

- **Programma 004 – Algemene financiering van de gemeenten**

De vastleggings- en vereffeningskredieten stijgen met 25,5 en 26,2 miljoen euro tot 538,8 en 538,2 miljoen euro.

Die stijgingen houden rekening met de indexeringsparameters van de algemene dotatie aan de gemeenten, de intersectorale akkoorden en de verschillende van kracht zijnde regelgevingen.

Het Rekenhof merkt nochtans op dat op BA 10.004.42.02.4513 *Algemene dotatie aan de gemeenten (gedeelte voor de GGC)* 33,5 miljoen euro kredieten zijn ingeschreven (d.i. 2,3 miljoen minder), terwijl deze bij toepassing van een indexeringscoëfficiënt van 2 %, zoals vermeld in de verantwoordingen zouden moeten worden opgetrokken tot 36,4 miljoen euro.

- **Programma 006 –Financiering van specifieke projecten van de gemeenten**

De aan dat programma toegekende vastleggingskredieten (74,3 miljoen euro) worden verhoogd met 43,7 miljoen euro in vergelijking met de aangepaste begroting 2021 en met bijna 70 miljoen euro in vergelijking met de initiële begroting 2021, om nieuwe driejarige dotaties toe te kennen (+45 miljoen euro voor de gemeentelijke sportinfrastructuur (DPSI)⁶⁵ en +25 miljoen euro voor de driejarige investeringsdotaties⁶⁶ en ontwikkelingsdotaties⁶⁷). De kredieten voor een investeringsdotatie aan het CIBG van 26,1 miljoen euro in het kader van de informatisering van de plaatselijke overheidsdiensten, die in de aangepaste begroting 2021 was ingeschreven, worden niet hernomen.

In verband met de vastleggingskredieten herinnert het Rekenhof eraan dat ze met toepassing van artikel 5, 2°, a), van de OOBBC zijn voorbehouden voor de vastlegging van bedragen die voortvloeien uit verbintenissen ontstaan of aangegaan tijdens het begrotingsjaar en voor de recurrente verplichtingen waarvan de gevolgen zich over meerdere jaren uitstrekken, ten belope van de tijdens het begrotingsjaar opeisbare sommen.

Wat de driejarige subsidies voor de gemeentelijke infrastructuur betreft, is het Rekenhof bijgevolg van oordeel dat het voorbarig⁶⁸ is in de begroting 2022 vastleggingskredieten in te schrijven die overeenstemmen met de volledige enveloppe voor de oproepen tot projecten, rekening houdend met het feit dat de juridische verbintenis pas zal bestaan op het tijdstip waarop de beslissing tot toekenning van de subsidie⁶⁹ wordt gemeld.

5.3.5 Opdracht 12 – Ondersteuning van economie en landbouw

De vastleggings- en vereffeningskredieten van die opdracht verminderen met 253,6 en 232,9 miljoen euro.

⁶⁵ BA 10.006.64.25.6321 *Subsidies aan de ondergeschikte besturen voor gemeentelijke sportinfrastructuur (DPSI)*.

⁶⁶ BA 10.006.64.27.6321 *Subsidies aan de gemeenten – Driejarige investeringsdotaties (DID)* en BA 10.006.64.28.6321 *Subsidies aan de gemeenten – Driejarige investeringsdotaties (DID)*.

⁶⁷ Voor al die subsidies had de initiële begroting 2021 geen vastleggingskredieten uitgetrokken.

⁶⁸ Cf. in dat verband het 24^e, 25^e en 26^e Boek van het Rekenhof voorgelegd aan het Brussels Hoofdstedelijk Parlement en aan de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. www.rekenhof.be.

⁶⁹ 6 Artikel 18, § 1, van de ordonnantie van 31 mei 2018 met betrekking tot de toekenning van subsidies voor investeringen in gemeentelijke sportinfrastructuur bepaalt dat de regering de toekenning of weigering van een subsidie meldt binnen een termijn van vijftig dagen na de toekenningsaanvraag.

Die verminderingen vloeien voort uit het niet-hernemen in 2022 van de in de aangepaste begroting 2021 toegekende kredieten voor de COVID-maatregelen op de programma's 011 *Ondersteuning van de door de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Brussel (GIMB) ontplooiende activiteiten* (-35,1 en -53,2 miljoen euro), 021 *Steun in het kader van de ordonnanties van 3 mei 2018 – economische ontwikkeling/bouwplaatsen op openbare weg – unieke premies aan Brusselse KMO's getroffen door de maatregelen tegen de verspreiding van COVID-19* (-195,9 en -197,3 miljoen euro) en 022 *Maatregelen voor het verstrekken van leningen voor commerciële huur in het kader van de gezondheids crisis COVID-19* (-5 en -7 miljoen euro).

5.3.6 Opdracht 13 - Promotie van de buitenlandse handel, het aantrekken van buitenlandse investeringen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en internationalisering van de ondernemingen

De vastleggings- en vereffeningskredieten van die opdracht stijgen met 12,5 en met 11 miljoen euro.

Die stijging houdt vooral verband met de inschrijving van kredieten van 12,3 miljoen euro op een nieuwe basisallocatie met als opschrift 'Provisies voor de uitgaven verbonden met de BREXIT'⁷⁰, waarover de begrotingsdocumenten geen bijkomende inlichtingen verschaffen.

Het Rekenhof stelt vast dat in het ontwerp van middelenbegroting eveneens is voorzien in een ontvangst gekoppeld aan de brexit afkomstig van de Europese Unie (24,7 miljoen euro).

Bijgevolg had de toepassing van het beginsel van de neutraliteit in ESR-termen van de EU-stromen moeten leiden tot een negatieve correctie ten belope van 12,4 miljoen euro bij de berekening van het ESR-vorderingensaldo van de gewestelijke entiteit voor het jaar 2022.

5.3.7 Opdracht 19 – Bouw, beheer en onderhoud van de gewestwegen, wegeninfrastructuur en -uitrusting

De vastleggingskredieten van deze opdracht stijgen met 161,7 miljoen euro, terwijl de vereffeningskredieten met 87,5 miljoen euro dalen.

Die variaties betreffen voornamelijk programma 002 *Bouw, beheer en onderhoud van de gewestwegen, wegeninfrastructuur en -uitrusting* (+165,5 en -87,8 miljoen euro) en in het bijzonder de kredieten op BA 19.002.11.15.7310 *Investeringsuitgaven voor de grote en totale renovatie van de tunnels*, die met 111,8 miljoen euro worden opgetrokken bij de vastleggingen en met 75,8 miljoen euro worden verminderd bij de vereffeningen en uiteindelijk 162 en 30,2 miljoen euro bedragen. Die vastleggingskredieten bevatten 148,2 miljoen euro voor de renovatie van de Wet- en de Belliardtunnel; de vereffeningskredieten zijn conform het meerjarenplan voor de vereffeningen. De vermindering die wordt opgemerkt ten opzichte van de aangepaste begroting 2021, wordt meer bepaald verklaard door een niet-recurrente vereffening van een bedrag van 50 miljoen euro voor de laatste fase van de renovatiewerkzaamheden aan de Annie Cordy-tunnel.

Een provisie van 15 miljoen euro bij de vastleggingskredieten voor de dringende en onvoorziene renovaties in de tunnels die werd geschrapd bij de aanpassing 2021 is opnieuw ingeschreven in de begroting 2022. Er is echter in geen enkel vereffeningskrediet voorzien voor die dringende uitgaven.

⁷⁰ BA 13.004.99.01.0100.

5.3.8 Opdracht 25 – Huisvesting en woonomgeving

De kredieten voor de algemene huurtoelage⁷¹ zijn toegenomen met 20,9 miljoen euro ten opzichte van de aangepaste begroting 2021 en belopen 29,4 miljoen euro. Die toename is het gevolg van actie 18 van het Noodplan Huisvesting Hervorming van de huurtoelage en de herhuisvestingstoelage voor personen die op de wachtlijst staan voor een sociale woning. Het budget dat daarvoor voorzien werd in het Noodplan Huisvesting, is in de begroting verminderd met 7,5 miljoen euro.

5.3.9 Opdracht 30 – Financiering van de Gemeenschapscommissies

De aan deze opdracht toegekende vastleggings- en vereffeningskredieten vertonen een identieke daling met 166,7 miljoen euro in vergelijking met de aangepaste begroting 2021 doordat bepaalde uitzonderlijke dotaties in het kader van de gezondheids crisis niet worden hernomen, alsook een stijging met 34,3 miljoen euro ten opzichte van dezelfde initiële begroting, en belopen uiteindelijk 541,6 miljoen euro.

Ten opzichte van de initiële begroting 2021 vloeit de bovenvermelde stijging voort uit :

- de aanpassing aan de coëfficiënt van de gemiddelde evolutie van de lonen in de diensten van het Brussels openbaar ambt, die 1,02 belooft voor het jaar 2022: +10,7 miljoen euro;
- de toekenning van bijkomende dotaties aan de Franse en aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie (23,6 miljoen euro)⁷².

5.3.10 Opdracht 33 – Stedenbouw en erfgoed

De onder deze opdracht ingeschreven vastleggingskredieten stijgen met 6,4 miljoen euro, en de vereffeningskredieten dalen met 6,4 miljoen euro.

In programma 004 *Beleid inzake territoriale ontwikkeling, stadvernieuwing en stedelijke herwaardering* vloeit de stabiliteit van de vastleggingskredieten (160 miljoen euro tegenover 160,7 miljoen euro in de aangepaste begroting 2021) evenwel voort uit binnen dit programma vastgestelde bewegingen in uiteenlopende zin, waarvan dit de belangrijkste zijn:

- Werkingssubsidies aan gemeenten voor het stedelijk beleid - Ontwikkeling van wijken – As 2: -40,9 miljoen euro. De kredieten voor de vastlegging van het programma 2021-2025 voor dit beleid werden immers voorzien in de begroting 2021 ten belope van 46,4 miljoen euro;
- Investeringsubsidies aan de gemeenten voor de wijkcontracten (+32,6 miljoen euro). De middelen werden opgetrokken tot 75 miljoen euro voor de vastlegging van de programma's van 6 wijkcontracten (3 van de elfde serie en 3 van de twaalfde serie) ten belope van 12,5 miljoen euro per contract;
- Investeringsubsidies aan de gemeenten voor de stadsvernieuwingscontracten (SVC) (+15,9 miljoen euro). De middelen worden opgetrokken tot 36,4 miljoen euro. Volgens de verantwoordingen in de begrotingstabellen zullen ze dienen voor de vastlegging van de subsidies in verband met de goedkeuring van SVC nr. 6. Volgens

⁷¹ AB 25.008.31.05.3432.

⁷² Overdrachten van inkomsten in de vorm van trekkingsrechten +35,6 miljoen euro, verminderd met 12 miljoen euro aan bijkomende overdrachten in het kader van het relanceplan waarin was voorzien in de initiële begroting 2021 maar die niet werden verlengd in de initiële begroting 2022.

de algemene toelichting betreft het voorziene bedrag daarentegen de vastlegging van SVC nr. 7.

Met betrekking tot de laatste twee subsidies wijst het Rekenhof erop dat de bedragen waarin is voorzien in termen van vereffening (23 en 4 miljoen euro) laag zijn in het licht van de respectieve uitstaande bedragen op 31 december 2020 (147,2 en 30,6 miljoen euro).

HOOFDSTUK 6

Begrotingsfondsen

Artikel 22 van de ontwerpordonnantie houdende de algemene uitgavenbegroting 2022 preciseert dat *“de variabele kredieten van de organieke begrotingsfondsen worden toegewezen aan de programma’s van hun respectieve opdrachten binnen de grenzen van de in de algemene uitgavenbegroting ingeschreven administratieve kredieten op de met de begrotingsfondsen verbonden basisallocaties, geïdentificeerd door de code BFB”*.

Het ontwerp bevat geen overzichtstabel van de aan elk fonds toegekende administratieve kredieten. Er is evenmin een ramingsstaat van de overgedragen saldi van de begrotingsfondsen op 31 december 2021 als bijlage opgenomen.

Voor de fondsen zijn de in de algemene uitgavenbegroting ingeschreven variabele kredieten beperkt door het bedrag van de toegewezen ontvangsten die werkelijk werden geïnd in de loop van het jaar, in voorkomend geval vermeerderd met het overgedragen reële saldo van het voorgaande boekjaar (het resultaat van het verschil tussen het bedrag van de geïnde ontvangsten en dat van de vastgestelde uitgaven). Indien de aan de begrotingsfondsen toegewezen vastgestelde ontvangsten meer bedragen dan de vastgestelde uitgaven, trekken die begrotingssaldi (die verschillen van de saldi ex ante) het overgedragen saldo van de begrotingsfondsen op aan het einde van het boekjaar en worden ze geïntegreerd in de berekening van het begrotingssaldo van de entiteit.

De raming van het overgedragen saldo van de fondsen bedraagt +48,8 miljoen euro in 2022, tegenover +4,4 miljoen euro in 2021. Die positieve resultaten dragen aldus op gunstige wijze bij tot het ex ante evenwicht voorgelegd door de regering voor die twee boekjaren⁷³. Indien hun ontvangsten- en uitgavenramingen evenveel bedragen, zouden de begrotingsfondsen geen enkele invloed hebben op de saldi ex ante.

Het Rekenhof heeft op basis van de bedragen van de toegewezen ontvangsten (code DRF) en de variabele kredieten (codes F⁷⁴ en E⁷⁵) die zijn opgenomen in de begrotingstabellen bij de ontwerpen van middelen- en uitgavenbegroting, de volgende tabel opgesteld die de voorzienbare globale impact van de begrotingsfondsen (BF) op de nettobegrotingssaldi en de vorderingensaldi ex ante van de jaren 2021 en 2022 toont.

⁷³ Cf. punt 2.3 *Berekening van het vorderingensaldo*.

⁷⁴ Variabele vastleggingskredieten.

⁷⁵ Variabele vereffeningskredieten.

Tabel 19 – Impact van de begrotingsfondsen (BF) op het vorderingensaldo

		Ontwerpen van initiële begroting 2022	Ontwerpen van aangepaste begroting 2021	Vershil
Toegewezen ontvangsten – zonder leningopbrengsten	(1)	277.623	231.172	46.451
Variabele kredieten (vereffeningen) – zonder aflossingen	(2)	193.597	196.859	-3.262
<i>Variabele kredieten (vastleggingen)</i>	(3)	208.218	212.854	-4.636
Nettosaldo van het jaar (BF)	(4)=(1)-(2)	84.026	34.313	49.713
Saldo codes 8	(5)	-35.205	-29.919	-5.286
Nettosaldo van het jaar (BF) - zonder codes 8	(6)=(4)-(5)	48.821	4.394	44.427

(in duizend euro)

HOOFDSTUK 7

Autonome bestuursinstellingen

7.1 Algemeen overzicht

Tabel 20 – Evolutie van de begrotingen van de autonome bestuursinstellingen

Autonome bestuursinstelling		Aangepast 2021	Initieel 2022	Verschil	
1^e categorie					
Centrum voor informatica voor het Brusselse Gewest (CIBG)	Ontvangsten	76.201	75.814	-387	-1%
	Uitgaven	76.201	75.815	-386	-1%
	Saldo	0	-1	-1	
Brusselse Hoofdstedelijke Dienst voor Brandweer en Dringende Medische Hulp (DBDMH)	Ontvangsten	150.537	147.345	-3.192	-2%
	Uitgaven	144.130	141.539	-2.591	-2%
	Saldo	6.407	5.806	-601	-9%
Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesaurieën (BGHFGT)	Ontvangsten	1.560.430	1.601.002	40.572	3%
	Uitgaven	1.560.430	1.601.002	40.572	3%
	Saldo	0	0	0	
Leefmilieu Brussel (LB)	Ontvangsten	205.121	209.879	4.758	2%
	Uitgaven	201.821	208.615	6.794	3%
	Saldo	3.300	1.264	-2.036	-62%
Net Brussel, Gewestelijk Agentschap voor Netheid (GAN)	Ontvangsten	251.056	272.896	21.840	9%
	Uitgaven	263.508	281.833	18.325	7%
	Saldo	-12.452	-8.937	3.515	-28%
Innoviris (Brussels Instituut voor onderzoek en innovatie)	Ontvangsten	70.992	56.715	-14.277	-20%
	Uitgaven	70.469	56.672	-13.797	-20%
	Saldo	523	43	-480	-92%
Fonds voor de financiering van het waterbeleid (FFW)	Ontvangsten	0	0	0	
	Uitgaven	0	0	0	
	Saldo	0	0	0	
Brussels Planningsbureau (perspective.brussels/BPB)	Ontvangsten	35.400	35.623	223	1%
	Uitgaven	35.421	35.623	202	1%
	Saldo	-21	0	21	-100%
Brussel Preventie en Veiligheid (BPV)	Ontvangsten	119.886	127.480	7.594	6%
	Uitgaven	127.244	127.480	236	0%
	Saldo	-7.358	0	7.358	-1
2^e categorie					
0					
Actiris	Ontvangsten	719.144	745.173	26.029	4%
	Uitgaven	719.144	745.173	26.029	4%
	Saldo	0	0	0	
Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (ESRBHG)	Ontvangsten	3.823	4.257	434	11%
	Uitgaven	3.823	4.257	434	11%
	Saldo	0	0	0	
Brussels Waarborgfonds (BWF)	Ontvangsten	5.017	5.727	710	14%
	Uitgaven	5.017	5.727	710	14%
	Saldo	0	0	0	
	Ontvangsten	1.266.684	1.335.595	68.911	5%

Autonome bestuursinstelling		Aangepast 2021	Initieel 2022	Verschil		
Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel (MIVB)	Uitgaven	1.346.605	1.372.515	25.910	2%	
	Saldo	-79.921	-36.920	43.001	-54%	
Brussel Gas Elektriciteit (Brugel)	Ontvangsten	5.551	5.876	325	6%	
	Uitgaven	5.551	5.876	325	6%	
Iristeam	Saldo	0	0	0		
	Ontvangsten	51.816	59.465	7.649	15%	
Brussels Hoofdstedelijk Parkeeragentschap (parking.brussels)	Uitgaven	51.816	59.465	7.649	15%	
	Saldo	0	0	0		
Haven van Brussel	Ontvangsten	74.652	107.382	32.730	44%	
	Uitgaven	74.489	102.387	27.898	37%	
Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij (BGHM)	Saldo	163	4.995	4.832	2.964%	
	Ontvangsten	31.258	33.242	1.984	6%	
Woningfonds van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (WFBG)	Uitgaven	31.258	33.242	1.984	6%	
	Saldo	0	0	0		
Brusoc	Ontvangsten	430.328	397.504	-32.824	-8%	
	Uitgaven	490.725	531.573	40.848	8%	
visit.brussels	Saldo	-60.397	-134.069	-73672	122%	
	Ontvangsten	360.490	372.433	11.943	3%	
Brussel Ontmanteling (BDBO)	Uitgaven	389.096	393.221	4.125	1%	
	Saldo	-28.606	-20.788	7.818	-27%	
Brussels Agentschap voor de Ondersteuning van het Bedrijfsleven (BAOB)	Ontvangsten	29.019	15.320	-13.699	-47%	
	Uitgaven	27.485	12.512	-14.973	-54%	
Maatschappij voor Stedelijke Inrichting (MSI)	Saldo	1.534	2.808	1.274	83%	
	Ontvangsten	35.493	28.338	-7.155	-20%	
Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Brussel (GIMB)	Uitgaven	35.493	28.338	-7.155	-20%	
	Saldo	0	0	0		
Geconsolideerde instellingen	Ontvangsten	418	345	-73	-17%	
	Uitgaven	360	345	-15	-4%	
Brussels Agentschap voor de Ondersteuning van het Bedrijfsleven (BAOB)	Saldo	58	0	-58	-1	
	Ontvangsten	42.236	41.614	-622	-1%	
Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel (MIVB)	Uitgaven	44.586	43.784	-802	-2%	
	Saldo	-2.350	-2.170	180	-8%	
Brussels Agentschap voor de Ondersteuning van het Bedrijfsleven (BAOB)	Ontvangsten	4.053	3.944	-109	-3%	
	Uitgaven	4.053	3.944	-109	-3%	
Maatschappij voor Stedelijke Inrichting (MSI)	Saldo	0	0	0		
	Ontvangsten	27.006	7.325	-19.681	-73%	
Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Brussel (GIMB)	Uitgaven	40.917	2.977	-37.940	-93%	
	Saldo	-13.911	4.348	18.259	-131%	
		Ontvangsten	5.556.611	5.690.294	133.683	2%
Geconsolideerde instellingen		Uitgaven	5.749.642	5.873.915	124.273	2%
		Saldo	-193.031	-183.621	9.410	-5%

(in duizend euro)

Bron: de administratieve begrotingen die als bijlage bij de ontwerpen van begrotingsordonnantie

In de voorgaande tabel heeft het Rekenhof de totale ontvangsten en de totale uitgaven vermeld zoals die naar voren komen uit de administratieve begrotingen van de autonome bestuursinstellingen.

7.2 Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesaurieën (BGHFGT)

Het begrotingsontwerp wordt voorgelegd in evenwicht. De ontvangsten en de vereffeningskredieten stijgen met 40,6 miljoen euro, wat een stijging van +2,6% betekent ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2021. Die stijging kan voornamelijk verklaard worden door nieuwe projecten die werden opgestart in het kader van opdracht 05: leningen aan de gemeenten voor investeringen in sportinfrastructuur en voor WePulse (het programma voor de informatisering van de plaatselijke besturen).

Zoals voorgaande jaren merkt het Rekenhof op dat de ontvangsten van opdracht 05 ten onrechte worden voorzien in opdracht 01. De regel van de begrotingsspecialiteit vraagt echter dat ontvangsten en andere uitgaven van eenzelfde opdracht onder aparte daarvoor voorziene basisallocaties van die opdracht worden gebracht.

7.3 Leefmilieu Brussel (LB)

Het ontwerp van initiële begroting 2022 vertoont een boni van 1,3 miljoen euro. Het legt de ontvangsten vast op 209,9 miljoen euro (+2,3 % in vergelijking met de aangepaste begroting 2021) en de vereffeningskredieten op 208,6 miljoen euro (+3,4 % in vergelijking met de aangepaste begroting 2021). De vastleggingskredieten belopen 239,9 miljoen euro (+8,2 % in vergelijking met de aangepaste begroting).

7.3.1 Ontvangsten

De toename van de ontvangstenramingen vloeit hoofdzakelijk voort uit de inschrijving van een bedrag van 3,3 miljoen euro op basisallocatie 01.001.03.45.0820 – *Aanwending van reserves van voorgaande jaren*.

De aanwending van reserves van voorgaande jaren is evenwel geen begrotingsverrichting in de zin van artikel 5 van de OOBBC, volgens hetwelk die verrichtingen aanleiding moeten geven tot een financiële afwikkeling en moeten worden gerealiseerd voor eigen rekening met derden. Bijgevolg betreft het een interne verrichting die niet leidt tot een tijdens het begrotingsjaar vastgesteld recht.

7.4 Net Brussel, Gewestelijk Agentschap voor Netheid (GAN)

De ontvangsten (272,9 miljoen euro) stijgen met 21,8 miljoen euro en de vereffeningskredieten (281,8 miljoen euro) stijgen met 18,3 miljoen euro in vergelijking met het ontwerp van aanpassing Het tekort van het ontwerp van initiële begroting 2022 beloopt derhalve -8,9 miljoen euro⁷⁶.

7.4.1 Ontvangsten

Na te zijn geannuleerd in de aangepaste begrotingen 2018, 2019, 2020 en 2021, zijn de ontvangsten uit de verkoop van zakken (BA 02.004.03.42.1612) opnieuw ingeschreven in de ontwerpbegroting 2022 ten belope van 7,8 miljoen euro.

⁷⁶ Ondanks dit tekort en het tekort dat werd voorzien in het ontwerp van aangepaste begroting 2021 ten belope van 12,5 miljoen euro, voorspelt het agentschap geen thesaurieproblemen in de loop van 2022.

7.4.2 Uitgaven

De kredieten betreffende de bezoldigingen van het statutaire en niet-statutaire personeel en de sociale bijdragen stijgen met 3,1 miljoen euro ten opzichte van het ontwerp van aangepaste begroting 2021 door de in oktober 2021 doorgevoerde indexering van de lonen. Die ramingen houden echter geen rekening met de waarschijnlijke overschrijding van de spilindex in januari 2022, noch met de bijkomende uitgaven in verband met het bij het agentschap geïmplementeerde mandatensysteem. Wel werd een provisie voor de in maart voorziene loonindexering ingeschreven onder opdracht 6 van de uitgaven van de GOB⁷⁷.

Het agentschap voorzag opnieuw in de aankoop van zakken door de aankoopcentrale (BA 02.001.08.11.1211, 7,8 miljoen euro⁷⁸), een uitgavenraming die ze annuleerde in het ontwerp van aangepaste begroting 2021.

Tot slot daalt de schatting van de storting aan de GOB van de opbrengst uit de belasting op afvalverbranding lichtjes (- 0,1 miljoen euro), terwijl die van de ontvangsten betreffende die belasting met 1,4 miljoen euro toeneemt⁷⁹.

7.5 Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel (MIVB)

In vergelijking met het ontwerp van aangepaste begroting 2021 verhoogt de initiële begroting 2022 de ontvangstenramingen tot 1.335,6 miljoen euro (+68,9 miljoen euro) en de vereffeningskredieten tot 1.372,5 miljoen euro (+25,9 miljoen euro). Het begrotingstekort van het dienstjaar belooft bijgevolg 36,9 miljoen euro. Het ESR-vorderingsaldo wordt geraamd op -32,5 miljoen euro, overeenkomstig de regeringsbeslissing⁸⁰.

7.5.1 Ontvangsten

In vergelijking met de aangepaste begroting 2021, is de globale stijging van de ontvangsten voornamelijk te verklaren door de volgende elementen:

- de werkingsdotatie, die 400 miljoen euro bedraagt (-28,3 miljoen euro). Daarmee kan de evolutie van de barema's worden gedekt alsook de evolutie, op jaarbasis, van de indexering van de lonen die plaatsvond in oktober 2021 (+ 19,4 miljoen euro). De uitzonderlijke compensatie die in de aangepaste begroting 2021 werd toegekend voor de financiering van de bijkomende kosten in samenhang met de gezondheids crisis, werd echter niet opnieuw ingeschreven (- 20 miljoen euro). Bovendien vraagt de regering aan de MIVB om 19,7 miljoen euro te besparen op haar uitgaven;
- de vervoersontvangsten, die 206,3 miljoen euro belopen (+41,9 miljoen euro). In vergelijking met de ramingshypotheses die tijdens de begrotingsonderhandelingen werden gehanteerd, wordt de stijging ervan nog verhoogd met 23,5 miljoen euro. Ten opzichte van de hypothesen die tijdens de begrotingsonderhandelingen werden gehanteerd om haar eigen ontvangsten te ramen, is die verhoging volgens de MIVB toe

⁷⁷ In de loop van het boekjaar 2022 zal een begrotingscontrole worden uitgevoerd om de benodigde middelen over te dragen van opdracht 6 naar opdracht 24 van de uitgavenbegroting van de GOB.

⁷⁸ De vastleggingskredieten waarin is voorzien op dezelfde BA bedragen 23,3 miljoen euro en stemmen overeen met de vastlegging van de opdracht van drie jaar betreffende de aankoop van zakken.

⁷⁹ De belasting stijgt van 6 naar 15 euro per ton verbrand afval.

⁸⁰ Het initieel door de MIVB geraamde ESR-vorderingsaldo beliep evenwel -92,7 miljoen euro. Om tot het saldo te komen dat de regering had bepaald, heeft de MIVB haar begrotingsramingen moeten aanpassen ten belope van 60,2 miljoen euro (zie verder).

te schrijven aan de wens van de regering om het ESR-vorderingensaldo van de instelling vast te leggen op -32,5 miljoen euro.

7.5.2 Uitgaven

7.5.2.1 Vereffeningskredieten

Personeelsuitgaven

De personeelsuitgaven stijgen globaal met 31,6 miljoen euro in vergelijking met het ontwerp van aangepaste begroting 2021, en belopen nu 706,4 miljoen euro.

Die stijging houdt rekening met de impact, op jaarbasis, van de loonindexering die plaatsvond in oktober 2021. Om tot het ESR-vorderingensaldo te komen dat door de regering werd bepaald, houden die ramingen echter geen rekening met de nieuwe loonindexering die gepland is in maart 2022 en die door de MIVB op 11 miljoen euro is geraamd. Wel werd een provisie voor de in maart voorziene loonindexering ingeschreven onder opdracht 6 van de uitgaven van de GOB⁸¹.

Algemene werkingskosten

De algemene werkingskosten (198,8 miljoen euro) dalen globaal met 22,3 miljoen euro. Volgens de MIVB is die daling voornamelijk toe te schrijven aan maatregelen die de regering oplegde om tot het ESR-vorderingensaldo te komen dat de regering had bepaald, te weten: het feit dat bijkomende uitgaven in samenhang met COVID-19 (10,2 miljoen euro volgens de ramingen van de MIVB) buiten beschouwing worden gelaten⁸², alsook bijkomende door te voeren besparingen ten belope van 15,5 miljoen euro.

Investeringsuitgaven

Het Rekenhof stelt vast dat de totale vereffeningskredieten in samenhang met de investeringsprogramma's⁸³ 36,5 miljoen euro lager liggen dan de uitgaven die in 2022 zijn ingeschreven in het meerjareninvesteringsprogramma⁸⁴ van het contract van openbare dienst tussen de MIVB en het gewest. Om de ontoereikende middelen te compenseren, gaat de MIVB ervan uit dat bepaalde in het plan ingeschreven uitgaven niet worden gerealiseerd: 23 miljoen euro op het niveau van de klassieke investeringen voor onderhoud, toegankelijkheid en veiligheid, en 13,5 miljoen euro op het niveau van de strategische investeringen.

7.6 Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij (BGHM)

In het begrotingsontwerp 2022 dalen de ontvangsten met 32,8 miljoen euro (-7,63 %) tot 397,5 miljoen euro ten opzichte van het ontwerp van aanpassing 2021. De vereffeningskredieten stijgen met 40,8 miljoen euro (+8,32 %) tot 531,6 miljoen euro. Het voorgelegde begrotingsontwerp heeft een begrotingstekort van 134,1 miljoen euro en een

⁸¹ In de loop van het boekjaar 2022 zal een begrotingscontrole worden uitgevoerd om de benodigde middelen over te dragen van opdracht 6 naar opdracht 18 van de uitgavenbegroting van de GOB.

⁸² Waarvoor in een gewestelijke provisie voorzien is, net zoals voor de indexering van de lonen.

⁸³ Programma's 003 tot 007 van opdracht 01 *Basisprestaties verbonden met het openbaar dienstenaanbod*, ongeacht de economische aard van de uitgaven.

⁸⁴ Geactualiseerd tijdens de begrotingsonderhandelingen van oktober. Dat plan maakt deel uit van het contract van openbare dienst van de MIVB.

negatief vorderingensaldo van 11,6 miljoen euro. De vastleggingskredieten nemen toe met 183,1 miljoen euro (+47,43 %) tot 569,0 miljoen euro.

7.6.1 Uitgaven

Het niet-gesubsidieerde deel van de projecten in het kader van het Huisvestingsplan en de Alliantie Wonen wordt door de BGHM gefinancierd. Bovendien worden sommige projecten door de BGHM volledig voorgefinancierd. Daarvoor wordt een financieringsovereenkomst gesloten. Het Rekenhof is van oordeel dat het volledige bedrag van de kredietverlening moet zijn vastgelegd op het moment dat de financieringsovereenkomst wordt gesloten. De vastlegging door de BGHM vindt plaats op het moment dat de middelen worden opgevraagd door de derde. De ingeschreven kredieten hebben voornamelijk betrekking op financieringsovereenkomsten die al werden gesloten.

Het Rekenhof stelt vast dat voor de verrichtingen met de OVM (openbare vastgoedmaatschappijen) nog steeds gebruik wordt gemaakt van basisallocaties met een verkeerde economische code (51.11 en 81.11) vanwege het beschikbare uitstaand bedrag op die basisallocaties. Er worden echter nog steeds vastleggingskredieten ingeschreven op die basisallocaties.

Bijlage 1

Algemene uitgavenbegroting 2021*	Initiële begroting		Beraadslaging nr. 1 en herverdelingen		Verschil aanpassing		Aangepaste begroting		Totaal verschil		Verschil %	
	C	B	C	B	C	B	C	B	C	B	C	B
O01 Financiering van het parlement van het gewest	50.500	50.500	0	0	0	0	50.500	50.500	0	0	0,0%	0,0%
O02 Financiering van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering	26.240	26.240	210	210	-50	-50	26.400	26.400	160	160	0,6%	0,6%
O03 Gemeenschappelijke initiatieven van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	63.223	95.525	-1.545	-2.044	1.721	-3.632	63.399	89.849	176	-5.676	0,3%	-5,9%
O04 Beheer van de human resources en de materiële middelen van de GOB evenals de administratieve vereenvoudiging op gewestvlak	155.260	155.196	932	932	13.996	14.096	170.188	170.224	14.928	15.028	9,6%	9,7%
O05 Ontwikkeling van een gelijkheidsbeleid	3.345	3.345	345	276	-213	-235	3.477	3.386	132	41	3,9%	1,2%
O06 Financieel en budgettair beheer en controle	576.849	576.849	-143.875	-147.401	-71.224	-63.724	361.750	365.724	-215.099	-211.125	-37,3%	-36,6%
O07 Beheer inzake informatie- en communicatietechnologie (ICT)	88.626	85.021	545	157	2.091	2.091	91.262	87.269	2.636	2.248	3,0%	2,6%
O08 Grondregie: algemeen beleid	55.139	56.094	7.453	6.885	11.035	11.035	73.627	74.014	18.488	17.920	33,5%	31,9%
O09 Brandbestrijding en Dringende Medische Hulpverlening	114.295	114.295	1.500	1.500	0	0	115.795	115.795	1.500	1.500	1,3%	1,3%
O10 Ondersteuning en begeleiding van de plaatselijke besturen	777.603	767.606	1.661	1.661	50.087	47.686	829.351	816.953	51.748	49.347	6,7%	6,4%
O11 Financiering van de erediensten en de lekenmoraal	6.881	6.881	-775	-775	-342	-319	5.764	5.787	-1.117	-1.094	-16,2%	-15,9%
O12 Ondersteuning van economie en landbouw	146.998	169.764	210.290	211.595	11.781	2.942	369.069	384.301	222.071	214.537	151,1%	126,4%
O13 Promotie van de buitenlandse handel, het aantrekken van buitenlandse investeringen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en internationalisering van de ondernemingen	25.427	24.427	0	-1.500	-200	-200	25.227	22.727	-200	-1.700	-0,8%	-7,0%
O14 Ondersteuning van het wetenschappelijk onderzoek	67.280	68.445	395	116	-1.537	-1.301	66.138	67.260	-1.142	-1.185	-1,7%	-1,7%
O15 Promotie van de energiedoelmatigheid en regulering van de energiemarkten	27.330	27.502	0	0	-4.000	-4.000	23.330	23.502	-4.000	-4.000	-14,6%	-14,5%
O16 Ondersteuning en bemiddeling bij arbeidsaanbod en -vraag	1.016.052	1.004.574	7.475	7.475	-62.262	-52.713	961.265	959.336	-54.787	-45.238	-5,4%	-4,5%
O17 Ontwikkeling en promotie van het mobiliteitsbeleid	60.800	42.096	-9.896	652	-8.735	-15.925	42.169	26.823	-18.631	-15.273	-30,6%	-36,3%
O18 Uitbouw en beheer van het openbaar vervoernetwerk	1.080.533	1.072.203	-3.000	-7.000	11.422	7.207	1.088.955	1.072.410	8.422	207	0,8%	0,0%
O19 Bouw, beheer en onderhoud van de gewestwegen, wegeninfrastructuur en -uitrusting	235.434	282.982	15.350	7.530	-4.713	-18.838	246.071	271.674	10.637	-11.308	4,5%	-4,0%
O20 Ontwikkeling van het bezoldigd personenvervoer, met uitsluiting van het openbaar vervoer	3.240	3.597	-73	-15	-1.922	-2.548	1.245	1.034	-1.995	-2.563	-61,6%	-71,3%

ONTWERPORDONNANTIES HOUDENDE DE AANPASSING VAN DE BEGROTINGEN 2021
EN HOUDENDE DE BEGROTINGEN 2022 VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST
REKENHOF, NOVEMBER 2021 / 69

Algemene uitgavenbegroting 2021*	Initiële begroting		Beraadslaging nr. 1 en herverdelingen		Verschil aanpassing		Aangepaste begroting		Totaal verschil		Verschil %	
	C	B	C	B	C	B	C	B	C	B	C	B
O21 Ontwikkeling van het kanaal, de haven, de voorhaven en de aanhorigheden met het oog op een betere, duurzame stedelijke mobiliteit door een multimodale aanpak en de economische ontwikkeling als generator van werkgelegenheid	20.090	19.931	0	0	-2.720	-2.650	17.370	17.281	-2.720	-2.650	-13,5%	-13,3%
O22 Beleid inzake waterproductie en watervoorziening, technische reglementering inzake de kwaliteit van het drinkwater, de zuivering van het afvalwater en de riolering	78.184	69.704	240	240	-4.400	4.030	74.024	73.974	-4.160	4.270	-5,3%	6,1%
O23 Milieubescherming, Natuurbehoud en Dierenwelzijn	158.372	159.372	36	36	-4.020	-4.370	154.388	155.038	-3.984	-4.334	-2,5%	-2,7%
O24 Afvalophaling en -verwerking	186.340	186.360	0	0	-6.463	-6.463	179.877	179.897	-6.463	-6.463	-3,5%	-3,5%
O25 Huisvesting en woonomgeving	451.787	573.726	-4.736	-2.167	-1.610	6.361	445.441	577.920	-6.346	4.194	-1,4%	0,7%
O27 Stadsbeleid	35	35	0	0	0	0	35	35	0	0	-	-
O28 Statistieken, analyses en planificatie	34.670	34.670	720	720	-743	-743	34.647	34.647	-23	-23	-0,1%	-0,1%
O29 Toerisme, externe betrekkingen en promotie van het imago van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	48.335	48.552	6.714	6.714	0	0	55.049	55.266	6.714	6.714	13,9%	13,8%
O30 Financiering van de Gemeenschapscommissies	507.339	507.339	64.500	64.500	136.477	136.477	708.316	708.316	200.977	200.977	39,6%	39,6%
O31 Fiscaliteit	205.489	197.920	-1.132	-1.095	-20.488	-24.705	183.869	172.120	-21.620	-25.800	-10,5%	-13,0%
O32 Brussel openbaar ambt	11.590	10.776	0	0	95	95	11.685	10.871	95	95	0,8%	0,9%
O33 Stedenbouw en Erfgoed	264.108	188.177	-3.334	798	7.505	7.505	268.279	196.480	4.171	8.303	1,6%	4,4%
Totale uitgaven	6.547.394	6.629.704	150.000	150.000	50.568	37.109	6.747.962	6.816.813	200.568	187.109	3,1%	2,8%

* Zonder variabele kredieten E en F

Bijlage 2

Algemene uitgavenbegroting 2022*	Initiële begroting 2022		Aangepaste begroting 2021		Verskil		Verskil %	
	C	B	C	B	C	B	C	B
O01 Financiering van het parlement van het gewest	51.500	51.500	50.500	50.500	1.000	1.000	2,0%	2,0%
O02 Financiering van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering	27.303	27.303	26.400	26.400	903	903	3,4%	3,4%
O03 Gemeenschappelijke initiatieven van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	80.426	90.461	63.399	89.849	17.027	612	26,9%	0,7%
O04 Beheer van de human resources en de materiële middelen van de GOB evenals de administratieve vereenvoudiging op gewestvlak	145.822	145.308	170.188	170.224	-24.366	-24.916	-14,3%	-14,6%
O05 Ontwikkeling van een gelijkkansenbeleid	4.645	4.645	3.477	3.386	1.168	1.259	33,6%	37,2%
O06 Financieel en budgettair beheer en controle	527.074	527.074	361.750	365.724	165.324	161.350	45,7%	44,1%
O07 Beheer inzake informatie- en communicatietechnologie (ICT)	89.286	86.774	91.262	87.269	-1.976	-495	-2,2%	-0,6%
O08 Grondregie: algemeen beleid	52.839	52.794	73.627	74.014	-20.788	-21.220	-28,2%	-28,7%
O09 Brandbestrijding en Dringende Medische Hulpverlening	113.683	113.683	115.795	115.795	-2.112	-2.112	-1,8%	-1,8%
O10 Ondersteuning en begeleiding van de plaatselijke besturen	894.756	847.738	829.351	816.953	65.405	30.785	7,9%	3,8%
O11 Financiering van de erediensten en de lekenmoraal	6.710	6.710	5.764	5.787	946	923	16,4%	15,9%
O12 Ondersteuning van economie en landbouw	115.458	151.411	369.069	384.301	-253.611	-232.890	-68,7%	-60,6%
O13 Promotie van de buitenlandse handel, het aantrekken van buitenlandse investeringen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en internationalisering van de ondernemingen	36.272	35.272	25.227	22.727	11.045	12.545	43,8%	55,2%
O14 Ondersteuning van het wetenschappelijk onderzoek	66.016	66.955	66.138	67.260	-122	-305	-0,2%	-0,5%
O15 Promotie van de energiedoeltreffendheid en regulering van de energiemarkten	32.048	27.636	23.330	23.502	8.718	4.134	37,4%	17,6%
O16 Ondersteuning en bemiddeling bij arbeidsaanbod en -vraag	996.574	980.258	961.265	959.336	35.309	20.922	3,7%	2,2%
O17 Ontwikkeling en promotie van het mobiliteitsbeleid	31.325	28.759	42.169	26.823	-10.844	1.936	-25,7%	7,2%
O18 Uitbouw en beheer van het openbaar vervoernetwerk	1.110.111	1.090.423	1.088.955	1.072.410	21.156	18.013	1,9%	1,7%
O19 Bouw, beheer en onderhoud van de gewestwegen, wegeninfrastructuur en -uitrusting	407.772	184.233	246.071	271.674	161.701	-87.441	65,7%	-32,2%
O20 Ontwikkeling van het bezoldigd personenvervoer, met uitsluiting van het openbaar vervoer	2.806	2.919	1.245	1.034	1.561	1.885	125,4%	182,3%
O21 Ontwikkeling van het kanaal, de haven, de voorhaven en de aanhorigheden met het oog op een betere, duurzame stedelijke mobiliteit door een multimodale aanpak en de economische ontwikkeling als generator van werkgelegenheid	18.002	17.886	17.370	17.281	632	605	3,6%	3,5%
O22 Beleid inzake waterproductie en watervoorziening, technische reglementering inzake de kwaliteit van het drinkwater, de zuivering van het afvalwater en de riolering	59.598	54.518	74.024	73.974	-14.426	-19.456	-19,5%	-26,3%
O23 Milieubescherming, Natuurbehoud en Dierenwelzijn	155.105	155.105	154.388	155.038	717	67	0,5%	0,0%
O24 Afvalophaling en -verwerking	184.996	184.786	179.877	179.897	5.119	4.889	2,8%	2,7%
O25 Huisvesting en woonomgeving	448.673	535.791	445.441	577.920	3.232	-42.129	0,7%	-7,3%

ONTWERPORDONNANTIES HOUDENDE DE AANPASSING VAN DE BEGROTINGEN 2021
EN HOUDENDE DE BEGROTINGEN 2022 VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST
REKENHOF, NOVEMBER 2021 / **71**

Algemene uitgavenbegroting 2022*	Initiële begroting 2022		Aangepaste begroting 2021		Verschil		Verschil %	
	C	B	C	B	C	B	C	B
O27 Stadsbeleid	35	35	35	35	0	0	0,0%	0,0%
O28 Statistieken, analyses en planificatie	32.982	32.982	34.647	34.647	-1.665	-1.665	-4,8%	-4,8%
O29 Toerisme, externe betrekkingen en promotie van het imago van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	46.984	47.201	55.049	55.266	-8.065	-8.065	-14,7%	-14,6%
O30 Financiering van de Gemeenschapscommissies	541.611	541.611	708.316	708.316	-166.705	-166.705	-23,5%	-23,5%
O31 Fiscaliteit	145.739	138.170	183.869	172.120	-38.130	-33.950	-20,7%	-19,7%
O32 Brussel openbaar ambt	11.551	10.737	11.685	10.871	-134	-134	-1,1%	-1,2%
O33 Stedenbouw en Erfgoed	261.924	186.407	268.279	196.480	-6.355	-10.073	-2,4%	-5,1%
Totale uitgaven	6.699.626	6.427.085	6.747.962	6.816.813	-48.336	-389.728	-0,7%	-5,7%

* Zonder variabele kredieten E en F

Er bestaat ook een Franse versie van dit verslag.
Il existe aussi une version française de ce rapport.

U kunt dit verslag raadplegen of downloaden op de website van
het Rekenhof.

ADRES
Rekenhof
Regentschapsstraat 2
B-1000 Brussel

TEL.
+32 2.551 81 11

www.rekenhof.be